

**Metodički priručnik
za profesionalno
usmjeravanje učenika:
na putu do tržišta rada**

Metodički priručnik za profesionalno usmjeravanje učenika: na putu do tržišta rada

The "Wake up your vocation" project is co-funded by the Erasmus+ program of the European Union. The content of this website is the sole responsibility of Fundación Santa María la Real and neither the European Commission nor the Spanish Service for the Internationalization of Education (SEPIE) is responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Sadržaj

ODJELJAK 1 | Polazišta 06

1. Kontekstualni uvjeti za profesionalno usmjeravanje učenika (R 1). 07
2. Ciljevi ovog priručnika. 08
3. Metodičke upute za profesionalno usmjeravanje učenika. 09
 - 3.1. Kako voditi proces profesionalnog usmjeravanja? Uloga nastavnika i stručnih suradnika u profesionalnom usmjeravanju. 10
 - 3.2. Put osposobljavanja za profesionalno usmjeravanje: sadržaj i didaktički slijed. 14

ODJELJAK 3 | Osnaživanje obitelji 149

Teorijska pozadina. 149

1. Važnost podrške obitelji u profesionalnom usmjeravanju učenika. 150
 2. Motiviranje bez rodnog uvjetovanja. 151
 3. Poticanje samoodređenja u donošenju odluka. 152
- Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 155
 2. Crtam svoje čudovište. 156
 3. Mi smo protagonisti (prilagođena verzija). 158

PRILOZI 161

Literatura 323

ODJELJAK 2 | Rad s učenicima 16

Modul 1: Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja. 17

Teorijska pozadina. 18

1. Profesionalno usmjeravanje za budućnost. 19
2. Nova pravila novog tržišta rada. 21

Vježba: 1. Kolaž simbola. 25
 2. Aktivnost predstavljanja teme. 28
 3. Šest šešira za razmišljanje. 30

Modul 2: Otkrivanje talenata i motivacije. 35

Teorijska pozadina. 36

1. Samosvijest za profesionalno usmjeravanje. 37

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 44
 2. Detektiv za emocije. 46
 3. Riječ koja me opisuje. 48
 4. Kako želim da me pamte?. 50
 5. Moja ladica za preuzimanje. 52
 6. Šest riječi u memoriji. 54

Modul 3: Vještine i kompetencije za budućnost. 57

Teorijska pozadina. 58

1. Sadašnje vještine za suočavanje s budućnošću. 59

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 71
 2. Razbijeno posuđe svakodnevnog života. 74
 3. Kišobran asertivnosti. 77
 4. Toranj od špageta za 4 osobe. 80
 5. Umjetnički diktat. 82
 6. Razgovorajmo o diskriminaciji. 85

Modul 4: Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija. 89

Teorijska pozadina. 90

1. Digitalna tranzicija. 91
2. Zelena tranzicija. 96
3. Rodne predrasude i STEAM karijere. 100

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 106
 2. Mi smo protagonisti. 108
 3. Ljudske siluete. 110
 4. Aktivnost predstavljanja teme 2: Rodni odnosi. 112
 5. Zanimanja su za ljude. 114

Modul 5: Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja. 117

Teorijska pozadina. 118

1. Europski kontekst tranzicije iz obrazovanja na tržište rad. 119
2. Obrazovni putovi u Hrvatskoj. 120
3. Minimalni uvjeti za svjestan izbor. 121
4. Usklađenost obrazovanja i osposobljavanja s tržištem rada. 123

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 127
 2. Snalaženje u moru zanimanja. 129

Modul 6: Stvaranje profesionalnog plana. 132

Teorijska pozadina. 133

1. Koraci za izradu profesionalnog plana. 134
2. Iz koncepta. 134

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 139
 2. Pozitivne naočale. 141
 3. Moj plan za budućnost: životni plan i plan razvoja karijere. 144

Uvod

Profesionalno usmjeravanje u ranoj dobi ključni je čimbenik koji kasnije ima pozitivan utjecaj na probleme nezaposlenosti i isključenosti mladih sa tržišta rada.

Ovaj metodički priručnik za profesionalno usmjeravanje razvijen je u okviru projekta „Wake Up Your Vocation“, sufinanciranog od strane Europske unije. Cilj projekta je smanjivanje jaza između formalnog obrazovnog sustava i tržišta rada, i to kroz pružanje potrebnih alata za profesionalno usmjeravanje nastavnica i nastavnika, stručnim suradnicima i suradnicama, učenicima i učenicama, te njihovim roditeljima. Sadržaj priručnika određen je nakon provođenja istraživanja nedostataka i potreba profesionalnog usmjeravanja u Španjolskoj, Italiji i Hrvatskoj.

Neki od rezultata koji su nadahnuli izbor tema i aktivnosti za priručnik su¹:

- Iako vrijednost i potrebu za profesionalnim usmjeravanjem u školama prepoznaje većina ispitanih obitelji i nastavnika/ca, i dalje postoji veliki jaz između te potrebe i stvarnih prilika za profesionalno usmjeravanje koje se nude učenicima.
- Rezultati istraživanja pokazuju da je jedna od najvažnijih prepreka uključivanju aktivnosti ranog profesionalnog usmjeravanja u škole nedostatak resursa, znanja i osposobljenosti nastavnika/ca i stručnih suradnika/ca, budući da značajan dio ispitanika navodi da nemaju dovoljno znanja i alata za obavljanje takvih aktivnosti.
- Iz perspektive nastavnika/ca i roditelja, još jedan čimbenik koji koči razvoj osobnih i profesionalnih projekata vezanih uz profesionalne interese i tržište rada je nemotiviranost učenika/ca. Procesi profesionalnog usmjeravanja mogu biti alat za aktivno uključivanje učenika u njihov obrazovni proces i sprječavanje ranog napuštanja školovanja.
- Teme profesionalnog usmjeravanja koje su prepoznate kao najvažnije uključuju, između ostalog, informacije o smjerovima i mogućnostima osposobljavanja, informacije o tržištu rada i njegovim promjenama, prepoznavanje osobnih interesa i razvoj mekih vještina.

1. Informe de resultados de investigación. Proyecto Wake Up your vocation. 2022.

Metodički priručnik za profesionalno usmjeravanje učenika: na putu do tržišta rada.

Riječ je o metodičkom priručniku namijenjenom osobama koje rade u području formalnog i neformalnog obrazovanja, a koji razvija sadržaje i praktične aktivnosti za provedbu s učenicima koji žele sustavno osnažiti tri područja: transverzalne kompetencije i vještine, prepoznavanje zahtjeva promijenjivog tržišta rada, te razvoj vlastitog profesionalnog plana za budućnost.

Sadržaji su testirani zajedno s nastavnicima, učenicima i roditeljima u obrazovnim kontekstima tri zemlje EU-a: Italije, Hrvatske i Španjolske kako bi se potvrdila primjenjivost sadržaja i aktivnosti. Stoga su i aktivnosti i teorijska pozadina prilagođeni stvarnosti i iskustvu škola te uzimaju u obzir znanje i iskustvo nastavnika uključenih u projekt.

Središnje teme za profesionalno usmjeravanje organizirane su u šest radnih modula koji uključuju aktivnosti i praktične vježbe u trajanju od 45-50 minuta. Osmišljeni su tako da ih nastavnik može organizirati sukladno uvjetima u učionici, vremenu, karakteristikama i broju učenika. Moduli su organizirani na sustavan način: možete krenuti korak po korak od prvog modula, ali možete i izdvojiti samo one vježbe koje su vam najvažnije ili one za koje imate vremena.

Uključili smo i odjeljak usmjeren na osnaživanje obitelji u procesu profesionalnog usmjeravanja koji pruža praktične alate za promicanje i podizanje svijesti o važnosti sudjelovanja obitelji u aktivnostima profesionalnog usmjeravanja.

Priručnik se temelji na participativnim metodama i principima **iskustvenog, smislenog i projektnog učenja**. Stoga nudi aktivnosti koje nastoje omogućiti učenicima izgradnju znanja kroz stjecanje vještina i kompetencija, zajednički rad i istraživanje.

Važno je napomenuti da ovaj priručnik nije gotov recept, već vodič sa sadržajem i praktičnim alatima koji se mogu integrirati u proces profesionalnog usmjeravanja učenika i učenica.

ODJELJAK 1.

Polazišta

Video upute

Video uvod

Europski kontekst

Metodički okvir

1. Kontekstualni uvjeti za profesionalno usmjeravanje učenika.

U kontekstu Europske unije, trendovi na tržištu rada (tehnološki razvoj i digitalizacija, financijska i gospodarska kriza) imali su veliki utjecaj na pristup obrazovanju i tržištu rada te njegovoj organizaciji.

Ove promjene najviše su pogodile mlado stanovništvo koje se suočava s velikim poteškoćama u pristupu postojećem tržištu rada. Stoga su ti uvjeti doveli do općenitijih odgovora na razini EU-a, poput Bolonjskog procesa, povećanja programa Erasmus te programa Garancija za mlade (Youth Guarantee).

Trenutačno je stopa nezaposlenosti mladih u EU oko 13,8% - iako postoje značajne razlike među zemljama članicama. Naime, prema podacima Eurostata za 2022. godinu, najviše stope nezaposlenosti mladih zabilježene su u Grčkoj (28,6 %), Španjolskoj (26,6 %) i Estoniji (24,6 %). Također, u cijeloj uniji, stopa nezaposlenosti mladih je više nego dvostruko veća od opće stope nezaposlenosti, prema podacima Međunarodne organizacije rada za 2020. godinu.

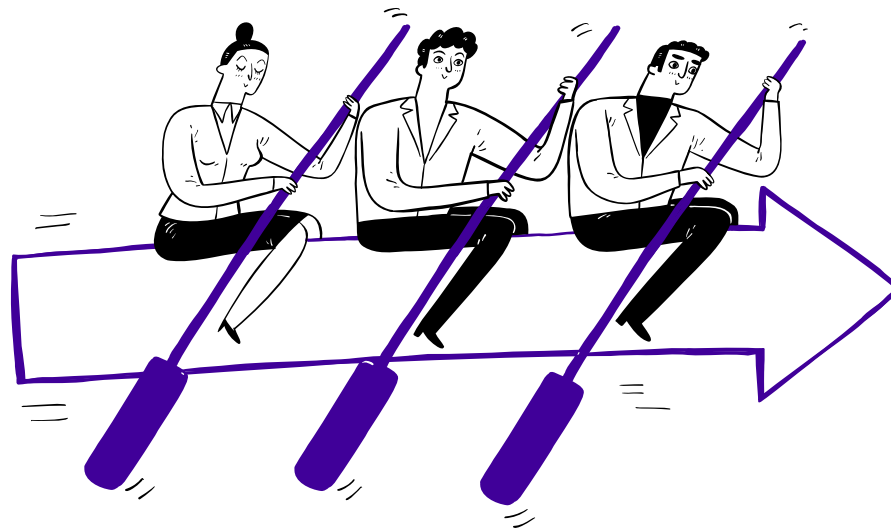
Osim nezaposlenosti, mladi se suočavaju s nizom drugih situacija koje izravno utječu na njihove šanse za ulazak na tržište rada:

- NEET: status koji detaljno opisuje populaciju mladih koji ne rade, ne obrazuju se niti se usavršavaju, a ključni je pokazatelj prijelaza iz obrazovanja na tržište rada koji određuje obrazovne razine s rizikom ulaska mladih u ovaj status. Utvrđeno je da su mladi ljudi koji ne završe srednje obrazovanje izloženi većem riziku od ulaska u NEET populaciju. Godine 2021. oko 13,1 % dobne skupine od 15 do 29 godina identificirano je kao NEET-ovi u EU-u.
- Postoji nesrazmjer između vještina mladih i zahtjeva tržišta rada. Tvrtke u mnogim sektorima i zemljama u EU suočavaju se sa sve većim nedostatkom mladih kvalificiranih radnika, što je rezultat jaza između potrebnih vještina i kompetencija i onih koje obrazovni sustavi nude. Procjenjuje se da će do 2030. godine najmanje 14% radnih mjesta nestati kao rezultat automatizacije procesa.
- Natalitet se znatno smanjio u zemljama EU-a, zbog čega stanovništvo stari i opada.
- U 2021. godini prosječno 9,7 % osoba u dobi od 18 do 24 godine u EU-u prerano će napustiti obrazovanje i osposobljavanje, a najveći postotak čini muška populacija.
- Mnogi mladi ljudi donose odluke o svojoj profesionalnoj budućnosti na temelju kriterija nevezanih za njihove profesionalne interese, nisu svjesni dinamike tržišta rada i završavaju na poslovima koji nisu vezani uz odabrani stručni profil. Zbog toga rade niskokvalificirane poslove s nestabilnim ugovorima i nesigurnim radnim uvjetima.

2. 1.1 Ciljevi ovog priručnika.

Općeniti cilj projekta:

Osigurati školama inovativne metodičke alate za profesionalno usmjeravanje učenika u sadašnjem europskom kontekstu, oslanjajući se na principe iskustvenog, smislenog i projektnog učenja.

Specifični ciljevi projekta:

SC1. Razviti metodički sadržaj i pedagoške aktivnosti za analizu sadašnje i buduće stvarnosti u pogledu zapošljavanja i poslova u europskim zemljama, kao i potrebnih vještina i akademskih ili stručnih putova osposobljavanja potrebnih za njihovo postizanje.

SC2. Osigurati alate za jačanje najzahtjevnijih emocionalnih, transverzalnih i društvenih vještina učenika za profesionalni razvoj i uključivanje u rad.

SC3. Razvijati obrazovne aktivnosti koje omogućuju stjecanje znanja o pojavi novih poslova i novih oblika i dinamike rada koji su rezultat zelene i digitalne tranzicije.

SC4. Osigurati alate i aktivnosti za analizu društvenih i kulturnih uvjeta povezanih sa spolom i jačanje znanja i stavova za promicanje ravnopravnosti spolova u profesionalnom razvoju i na radnom mjestu.

3. Metodička polazišta za profesionalno usmjeravanje učenika

Smisleno i projektno učenje.

Ubrzana transformacija tržišta rada i pojava novih oblika zapošljavanja zahtijevaju od sviju nas nove načine djelovanja i interakcije sa tržištem rada. Potrebno je razvijati sposobnosti kontinuiranog učenja, te pripremati se za fleksibilnost i stalnu prilagodbu.

Pošto se suočavamo s vrlo promjenjivom stvarnošću koja zahtijeva sve veće kapacitete za prilagodbu i učenje, ona od školskog sustava zahtijeva i nove pristupe i aktivnosti profesionalnog usmjeravanja mladih.

Ali kako ove aktivnosti implementirati u nastavi? Sve aktivnosti ovog priručnika polaze od sljedećih pristupa:

- **Smisleno učenje:** pri poticanju smislenog učenja, planiramo i provodimo aktivnosti koje učenicima omogućavaju da kroz proces učenja uspostavljaju korisne odnose sa svojom okolinom i stvarnošću, te da je proces učenja značajan i smislen u kontekstu u kojem se nalaze.
- **Projektno učenje:** temelji se na suradničkom radu i suočavanju učenika sa situacijama, problemima ili potrebama prisutnima u njihovoj okolini, provodi se kroz aktivnosti koje omogućuju istraživanje, rješavanje problema i aktivno djelovanje.

U skladu s oba pristupa, ovaj metodički priručnik slijedi sljedeća temeljna načela:

Na temelju ovih načela omogućujemo učenicima **izgradnju i ugradnju** znanja kroz rješavanje stvarnih situacija uz podršku vas kao nastavnika i posrednika znanja, kao i drugih ljudi u obrazovnoj zajednici. Ovo radimo u cilju promicanja kontekstualiziranog i trajnog učenja koje će ih pratiti u trenucima donošenja odluka o vlastitoj profesionalnoj i osobnoj budućnosti.

Osim toga, aktivnostima ovog priručnika potičemo razvoj vještina koje su nužne za učenje i koje se međusobno nadopunjuju. S jedne strane, jačamo osobnu motivaciju i **individualne** kompetencije učenika, te s druge, jačamo i sposobnost **suradničkog** rada.

Provođenje ovog metodičkog priručnika u praksi:

Budući da je ovo europski priručnik, sve njegove aktivnosti moguće je prilagoditi strukturi jedinog obrazovnog sustava svake zemlje, kao i kulturnim, dobnim i drugim karakteristikama učenika/ca s kojima se aktivnosti provode.

Stoga vam u ovom poglavlju pružamo praktične preporuke za korištenje priručnika, čije aktivnosti vi možete prilagoditi svom kontekstu i svojim učenicima (osnovna ili srednja škola; gimnazija ili strukovna škola; razred i dob; sposobnosti, mogućnosti, želje i potrebe učenika, i sl.).

Preporuke smo organizirali prema strateškim područjima, gdje detaljno opisujemo temeljne aspekte koje treba uzeti u obzir:

1. Učenici su protagonisti procesa:

- Pedagoški alati i aktivnosti moraju biti prilagođeni kontekstu, resursima i društveno-kulturološkoj stvarnosti grupe učenika s kojom ćete raditi. To znači da pri planiranju aktivnosti posebnu važnost moramo dati posebnim karakteristikama i iskustvima svake skupine koju poučava-

mo, kako bismo način na koji provodimo svaku od aktivnosti prilagodili dinamici i identitetu svake pojedine skupine.

- Posvetit ćemo se jačanju motivacije i interesa učenika uvažavanjem njihovog mišljenja i poticanjem sudjelovanja i autonomije tijekom cijelog procesa.
- Nastojat ćemo osigurati da svi učenici aktivno sudjeluju u aktivnostima.

2. Učenje za učenje i učenje za odučavanje.

- Potiče se rješavanje grupnih i individualnih izazova koji kod učenika razvijaju analitičko i kreativno mišljenje, kao i sposobnost pronalaženja rješenja.
- Zbog toga je važno krenuti od predznanja učenika, aktivirati ga u svakoj aktivnosti i zajedno analizirati.
- Uloga nastavnika je davati smjernice za razvoj aktivnosti i poticati promišljanje. Njihova funkcija usmjerena je više na posredovanje u razvoju aktivnosti, analizi/raspravi i grupnoj refleksiji, a manje na prenošenje ideja i koncepata. Objašnjenje sadržaja podržano je korištenjem primjera koji su bliski svakodnevnom životu grupe.

- Učenici se potiču na istraživanje, razmišljanje i traženje alternativa za razvoj aktivnosti, stvaranje novih ideja i promicanje kreativnog razmišljanja.

3. Priručnik nije cilj, već sredstvo za njegovo postizanje:

- Aktivnosti koje predlažemo u svakom od modula slijede logiku kontinuiteta koja uključuje grupni i individualni rad. Ukoliko imate dovoljno vremena, preporučamo da krenete od prvog modula, pa kroz jednu školsku godinu možete doći do šestog modula, odnosno do kraja priručnika.
- Međutim, ukoliko nemate dovoljno vremena ili potrebe za provođenjem cijelog priručnika, svaka aktivnost i dalje može biti samostalna: možete odabrati i prilagoditi samo one aktivnosti za koje smatrate da su najpotrebnije vašim učenicima.
- Ovaj priručnik nije cilj, već sredstvo za njegovo postizanje. Nije u potpunosti gotov recept, već ga trebate sami „začiniti“ po potrebama i kontekstu svojih učenika.

4. Učinimo učionicu sigurnim prostorom za sudjelovanje i dijeljenje iskustava:

Okolina (učionica ili prostor za učenje) je odlučujući čimbenik u procesu učenja, kao i uloga koju preuzimamo kao voditelji i posrednici učenja vrlo važni. Stoga u obzir trebamo uzeti sljedeće:

- Ponovno razmislite o modeliranju koje radimo s našim učenicima: tj. tražite koherentnost između onoga što govorimo i onoga što radimo u svim aspektima našeg odnosa s grupom. Važno je učenicima pokazati interes za njihovo učenje, napredak i dobrobit.
- Ne tolerirajte ometajuće, agresivno ili diskriminirajuće ponašanje u odnosima između učenika ili između učenika i nastavnika. Takvo ponašanje treba odmah suzbiti uz korištenje pedagoških mjera dostupnih u školi. Potrebno je paziti na neprikladno ponašanje i usmjeravati ga prema društveno odgovornom ponašanju.
- Ako promičemo motivaciju i znatiželju, moramo stvoriti okruženje za učenje koje je privlačno. Ne predlažemo da napravite velike promjene u organizaciji

svoje učionice, već da razmislite o organizacijskom obliku koji vama omogućuje bolje upravljanje skupinom, a učenicima stvaranje novih načina povezivanja. Na primjer, organiziranje učionice u polukrug potiče sinergiju među učenicima, poboljšava odnose i omogućuje rano prepoznavanje i bolje upravljanje negativnim ponašanjem u skupini.

- U učionici treba poticati sporazumno rješavanje neduomica i problema. Osim jačanja suradničkih kompetencija, to stvara motivaciju i uživanje u radnjama koje se odvijaju u učionici.
- Stvaranje atmosfere povjerenja podrazumijeva promicanje pozitivne komunikacije s i među učenicima, što podrazumijeva poticanje aktivnog slušanja i empatije pri suočavanju sa zahtjevima ili potrebama učenika.
- Postavljanje pravila diskrecije: sva iskustva koja se dijele u skupini ne bi trebalo dijeliti s osobama van skupine, što se treba jasno iskomunicirati sa svim učenicima prije provođenja aktivnosti. Cilj je da učenici shvate važnost brige o drugima kroz brigu o sebi.

- Stvaranje prostora povjerenja moguće je kada potičemo interakciju između svih učenika koji čine skupinu. To im omogućuje da se upoznaju i izgrade bolje odnose. U tu svrhu preporučamo da nastavnik formira radne skupine za provođenje svih aktivnosti iz priručnika (imajući ipak na umu potencijalne „problematične“ točke). To učenicima olakšava interakciju s onima s kojima inače ne bi imali priliku.

5. Rodna perspektiva kao transverzalna os u svim aktivnostima:

Rodna perspektiva omogućuje nam analizu postojećih nejednakosti i diskriminacije između muškaraca i žena na temelju roda i dodjele društvenih uloga i normi u svim aspektima koji okružuju naše odnose.

Što se tiče profesionalnog usmjeravanja, ovaj aspekt postaje važan u onoj mjeri u kojoj postoje rodni stereotipi koji uvjetuju izbor karijere i podupiru rodnu podjelu rada.

Prema podacima UNESCO-a, samo 35% ljudi u STEAM (znanost, tehnologija, inženjerstvo, umjetnost i matematika) ka-

rijerama čine žene. Takva ih situacija čini ranjivijima u pogledu zapošljavanja jer ne odgovaraju aktualnim potrebama tržišta rada. Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) predviđa da će do početka 2030-ih 80% današnjih poslova nestati i biti zamijenjeno onima u području STEAM-a.

Stoga je važno poticati kritičko promišljanje u svim aktivnostima koje razvijamo za profesionalno usmjeravanje, poput:

- Prepoznavanja i identificiranja neravnoteže ekonomskih, društvenih i političkih prilika koje utječu i uvjetuju odluke koje žene donose u vezi s izborom zanimanja.
- Identificiranje iskustva žena stručnjaka i poduzetnica u područjima znanstvenog, tehnološkog i digitalnog razvoja.
- Prepoznavanje kulturnih raznolikosti i načina na koji one izražavaju različite oblike rodne nejednakosti i diskriminacije.
- Isticanje razlika i nejednakosti koje stvara patrijarhalni sustav koji krši prava žena i muškaraca u različitim dimenzijama.

6. Emocionalne kompetencije u profesionalnom usmjeravanju:

Emocionalne kompetencije mogu se definirati kao skup znanja, sposobnosti, vještina i stavova potrebnih za razumijevanje, izražavanje i prikladno reguliranje emocija (Bisquerra, 2003.).

Stoga su one glavni izvor iz kojeg razvijamo sposobnost prepoznavanja vlastitih osjećaja i osjećaja drugih ljudi, što nam omogućuje motiviranje i reguliranje vlastitih emocionalnih reakcija i emocija koje proizlaze iz međuljudskih odnosa (Goleman 1998.).

Kako bi razvili svoj emocionalni kapacitet, ljudi trebaju razviti osnovne emocionalne kompetencije kao što su: samopoznavanje, samokontrola, samomotivacija, empatija, socijalne vještine, asertivnost, proaktivnost, psihološka otpornost i kreativnost u načinu na koji se suočavaju s problemima i rješavaju ih.

U području profesionalnog usmjeravanja, bavljenje emocionalnim kompetencijama učenika bitno je zbog sljedećih razloga:

- Emocije igraju važnu ulogu u procesima prilagodbe promjenama, bilo da su one željene ili neočekivane

- One osnažuju ljude u otkrivanju ukusa i preferencija, te u provedbi radnji koje su u skladu s njihovim željama i težnjama
- One su ključne za donošenje odluka u svim aspektima, a u pogledu profesionalne budućnosti omogućuju donošenje odluka s kritičkom sviješću i odlučnošću
- One su presudne u svakodnevnom obavljanju aktivnosti (slobodnih, radnih, produktivnih i vitalnih), u procesima učenja, te u međuljudskim odnosima.

3.1. Kako voditi proces profesionalnog usmjeravanja? Uloga nastavnika i stručnih suradnika u profesionalnom usmjeravanju.

Aktivnosti koje predlažemo u ovom metodičkom priručniku mogu provoditi nastavnici i nastavnice, te stručni suradnici i suradnice.

Kao vodiču i mentoru u ovom procesu predlažemo da:

- Vam jedna od glavnih zadaća bude poticanje individualnog i kolektivnog promišljanja
- Budete posrednici koji olakšavaju promjene
- Potičete aktivno slušanje i povjerenje s ciljem promicanja dobrih međuljudskih odnosa u skupini učenika
- Potičete kreativnost, inovativnost i stvaranje suradničkog radnog okruženja
- Budete adekvatna podrška kako bi se učenici znali prilagoditi ubrzanim promjenama koje se događaju u današnjem društvu
- Prepoznate važnost delegiranja odgovornosti učenicima kako bi oni stekli vodeću ulogu u procesu učenja
- Redovito pratite razvoj aktivnosti kako biste potvrdili napredak ili napravili prilagodbe za poboljšanje kvalitete učenja
- Pružite povratne informacije koje potiču promišljanje i rasprave, umjesto nametanja rigidnih kriterija i koncepata.

3.2. Put osposobljavanja za profesionalno usmjeravanje: sadržaj i didaktički slijed.

Struktura, strategije i resursi:

Plan osposobljavanja organiziran je kroz šest modula u kojima se obrađuju središnje teme ovog metodičkog priručnika s odgovarajućim grupnim i individualnim radnim aktivnostima, što omogućuje promicanje tri glavna područja za profesionalno usmjeravanje kroz sve predložene aktivnosti:

- 1. Samosvijest:** integrira module i aktivnosti usmjerene na razvoj individualnih i grupnih aktivnosti (samo)istraživanja interesa, hobija, emocionalnih snaga i kompetencija.
- 2. Upravljanje informacijama:** obrađuje najžurnije teme kojih bi učenici trebali biti svjesni kako bi imali dovoljno informacija za donošenje odluka o vlastitoj profesionalnoj budućnosti u skladu s trenutnim zahtjevima tržišta rada.
- 3. Donošenje odluka:** bavi se alatima za planiranje i donošenje odluka o vlastitoj pro-

fesionalnoj budućnosti u skladu s trenutnim zahtjevima tržišta rada.

Svaki modul uključuje teorijsku pozadinu teme kojom se bavi, koja će vama pomoći da se dobro upoznate s tematikom tog modula. Ova teorijska pozadina je prvenstveno namijenjena vama kao nastavnicima i stručnim suradnicima, te nije namjera da ju izravno prenosite i radije teorijska predavanja učenicima. Umjesto toga, svaku teorijsku pozadinu prati jednostavna i interaktivna prezentacija i aktivnost predstavljanja teme, kroz koju s učenicima možete proći za 10-15 minuta, te im na taj način predstaviti ključne pojmove i napraviti uvod u sljedeće aktivnosti modula.

Stoga ćete u svakom modulu pronaći:

- **Aktivnost predstavljanja teme:** uvod u rad, uglavnom usmjeren na kontekstualizaciju sadržaja koji će se obrađivati u svakom modulu.
- **Aktivnost za treniranje emocija** i stvaranje ugodnog ozračja među učenicima koje pogoduje razvoju analitičkih aktivnosti i rasprava.
- **Aktivnost za analizu i raspravu o temama u svakom modulu:** razigrane timske aktivnosti za razvoj predloženih tema. Uvijek su

popraćene vremenom za grupno promišljanje, raspravu i međusobnu razmjenu.

- **Prilozi s aktivnostima za samostalan rad:** radni listovi (koje možete preuzeti i ispisati) osmišljeni da potaknu učenike na istraživanje i individualni rad na teme svakog modula. Te aktivnosti učenici mogu napraviti kod kuće pa vam preporučamo da na sljedećem satu pregledate što su napravili.

Modalitet / Učestalost / Vrijeme

Primjena ovog priručnika predlaže rad licem u lice sa skupinama učenika u učionici. Međutim, može se prilagoditi pomoću dostupnih digitalnih alata za podučavanje u virtualnom okruženju.

Važno je utvrditi sustavnu rutinu ili raspored za provedbu svakog modula metodičkog priručnika budući da profesionalno usmjeravanje treba biti proces praćenja učenika, a ne izolirana aktivnost.

Predloženi sadržaji i aktivnosti modula u ovom priručniku mogu se koristiti kao pomoćni materijal za druge obrazovne procese ili druge obrazovne aktivnosti.

Sukladno tome možete:

1. Dogovoriti aktivnosti jednom tjedno ili jednom u dva tjedna, ovisno o dostupnim uvjetima i karakteristikama svake grupe.
2. Organizaciju aktivnosti svakog modula prilagoditi kulturnom kontekstu, dobi i društvenoj stvarnosti svake grupe učenika. Redoslijed izvođenja predloženih aktivnosti može se mijenjati sukladno potrebama svake grupe.
3. Svaka aktivnost uključena u module predlaže vrijeme provedbe od otprilike 45 minuta, tako da se može lako uklopiti u jedan sat nastave (predlažemo sat razrednika).

ODJELJAK 2.

Rad s učenicima

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 2

Otkrivanje talenata i
motivacije

► Modul 3

Vještine i kompetencije za
budućnost

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

Teorijska pozadina. 18

1. Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja. 19
2. Nova pravila novog tržišta rada Aktivnosti. 21

Vježba: 1. Kolaž simbola. 25
2. Aktivnost predstavljanja teme. 28
3. Šest šešira za razmišljanje. 30

► Modul 2
Otkrivanje talenata i
motivacije

► Modul 3
Vještine i kompetencije za
budućnost

► Modul 4
Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 5
Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 6
Stvaranje
profesionalnog plana

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

Uvod

Profesionalno usmjeravanje uglavnom se povezuje s određenom službom za pomoć učenicima. No, to bi trebala biti konstantna i transverzalna komponenta u školovanju učenika. To je iskustvo koji će ih ojačati ne samo za odabir karijere, već i za razvoj vještina koje im omogućuju upravljanje svim a

Ovaj modul sastoji se od tri aktivnosti, od kojih svaka traje otprilike 45 minuta. Obrađuju se dvije teme: važnost profesionalnog usmjeravanja za donošenje odluka o budućnosti i analiza dinamike trenutnog tržišta rada.

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

1. Profesionalno usmjeravanje za budućnost.

Koncept

Profesionalno usmjeravanje je imalo brojne definicije koje su se razvijale tijekom vremena, zbog toga što je ovaj koncept povezan s društvenim i kulturnim zahtjevima promijenjivog svijeta rada i konfiguracijom tržišta rada.

Danas se profesionalno usmjeravanje definira kao kontinuirani proces koji se razvija od ranih faza života i ne odnosi se samo na izbor profesionalne karijere. To je proces za koji se smatra da prati ljude u upravljanju raznim aspektima života, uključujući različita područja razvoja (emocionalno, kognitivno, socijalno, kulturno itd.).

Upravo iz tog razloga usmjeravanje pokriva širok spektar individualnih i kolektivnih radnji vezanih uz primarnu socijalizaciju, razmjenu informacija, samospoznaju i samoodređenje, obrazovnu podršku, procjenu kompetencija, poduzetničko razmišljanje i donošenje odluka te osobno upravljanje.

U okviru donošenja odluka o profesionalnoj budućnosti, usmjeravanje pomaže u donošenju osobnih odluka na temelju dubokog prepoznavanja kompetencija i talenata svake osobe, ažuriranog znanja o zanimanjima i profesionalnim trendovima koji se pojavljuju, kao i dinamike koja regulira tržište rada.

Riječ je o kontinuiranom učenju prema obrazovnim modelima koji omogućuju:

- **Stavljanje** učenika u **središte procesa** kao protagoniste u izgradnji svog životnog i profesionalnog plana. Na taj način znanje stečeno u školskom sustavu mogu primijeniti u upravljanju osobnim životom.
- **Prekid** s tradicionalnom vizijom prenošenja koncepata i mogućnosti ili obrazovnih ponuda i uspostavljanje proces praćenja i osnaživanja.
- **Temeljni cilj** kojem treba težiti je istraži-

vanje profesionalnih motivacija i interesa, jačanje ljudskih kvaliteta, razvoj vještina i kompetencija za samoodređenje u izboru i izgradnji profesionalnog plana za budućnost (samostalnost, ustrajnost, fleksibilnost) te izgradnja trajnog znanja za upravljanje zapošljivošću i zahtjevima tržišta rada kako bi taj proces imao odjek i izvan formalne i obvezne obrazovne faze i kako se ne bi svodio samo na trenutak prijelaza iz škole u osposobljavanje za željeno zanimanje.

Profesionalno usmjeravanje za novu stvarnost.

Današnje društvo prolazi kroz veliku promjenu paradigme u načinu na koji je profesionalni svijet organiziran i konfiguriran. Predviđaju se veliki izazovi vezani uz razvoj četvrte industrijske

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

revolucije koja se odvija u nejednakim, siromašnim, zagađenim okruženjima i s visokim stopama rodne nejednakosti.

Ti su izazovi strukturni uvjeti koji izravno utječu na socijalnu mobilnost ljudi, posebice onih s nižim primanjima i većom socijalnom ranjivošću. Mladi su jedna od skupina u kojoj se povećavaju socijalne razlike i koja privlači najveću pozornost u pogledu socijalne uključenosti, zapošljavanja i profesionalnog razvoja u Europi.

U ovom kontekstu, „profesionalno **obrazovanje** i **usmjeravanje** zahtijeva stavljanje **vještina** u **središte** njihovog djelovanja, kako bi pripremili mlade ljude da žive „nepoznatu budućnost“ (Mulder, 2016.). Unatoč svojoj važnosti, profesionalne vještine sve brže zastarijevaju.

Iz tog razloga je cjeloživotno obrazovanje ključni čimbenik u procesima osnaživanja koji se provode u okviru profesionalnog usmjeravanja u razredima, u obitelji i u zajednici. Govorimo o potrebi stavljanja naglaska na jačanje svih onih mekih vještina i emocionalne inteligencije, koje su, uostalom, glavne snage za asertivno upravljanje implikacijama sadašnjeg globalnog konteksta.

To je kontekst koji od mladih zahtjeva alate i sposobnosti za:

- Promatranje i upravljanje zahtjevima tržišta iz „šire perspektive“, to jest, izvan vlastitih granica
- Donošenje odluka na samoodređen način (u skladu sa svojim identitetom, vještinama i kompetencijama)
- Odgovorno i etično reagiranje na stvarnost.

Stoga profesionalno usmjeravanje za budućnost treba istaknuti svoje strategije ne samo u cilju povećanja mogućnosti uključivanja mladih na tržište rada (kapaciteta zapošljivosti), već i u cilju razvoja mentaliteta rasta i prilagodljivosti promjenama, kako bi se smanjio potencijalni rizik od buduće socijalne isključenosti.

Praktične implikacije.

Profesionalno usmjeravanje u školskom okruženju u sadašnjem kontekstu treba uključivati:

- Promicanje samoprocjene vještina i interesa s obzirom na složenost tržišta rada

- Stjecanje neposrednih iskustava i kontakata s profesionalnim svijetom (posjeti tvrtkama, podrška stručnjaka, praksa, i sl.)
- Rano informiranje o svijetu rada i ulasku u njega, promoviranje početnih iskustava za zapošljivost
- Analizu potrebnih vještina i sposobnosti, posebice onih koje su od interesa za svakog učenika posebno, s posebnim osvrtom na pojavu novih oblika rada
- Promicanje poduzetničkog načina razmišljanja i djelovanja
- Razvijanje sposobnosti učenika za preuzimanje odgovornosti za svoje odluke na osobnom i profesionalnom planu
- pPoboljšavanje vještina za kontinuirano istraživanje..

I na koncu, usmjeravanje učenika da sve informacije koje su prikupili kroz obrazovni proces (u školi, obitelji i zajednici) sistematiziraju u konkretan i stvaran akcijski plan kako bi ih pretočili u djela koja će olakšati ispunjenje njihovog profesionalnog cilja.

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

▶ Modul 1

▶ Modul 2

▶ Modul 3

▶ Modul 4

▶ Modul 5

▶ Modul 6

2. Poznavanje novih pravila tržišta rada.

Što je tržište rada?

Tržište rada obuhvaća ponudu i potražnju radnika u skladu s potrebama koje nameće dinamika lokalnog i globalnog gospodarskog sustava.

Kroz povijest, ekonomski sustav je bio određen razvojem različitih industrijskih revolucija, i kao rezultat toga, organizacija rada je dobivala različite dinamike i zahtjeve.

Tehnološki napredak koji nas uvodi u takozvanu četvrtu industrijsku revoluciju uključuje trendove u automatizaciji, umjetnoj inteligenciji, računarstvu, analizi velikih količina informacija, internetu stvari, strojnoj obuci i tehnološkom posredovanju, što sve strukturno modificira proizvodne sustave i utječe na radna mjesta u svim sektorima gospodarstva i transformira društvenu interakciju (ECLAC, 2019., Schwab, 2016.).

Baš kao što su se tehnološke promjene ubrzale nakon društvenih i gospodarskih kriza uzrokovanih koronavirusom, dinamika tržišta rada podložna je stalnim i brzim promjenama koje predstavljaju velike izazove i neizvjesnosti. Te promjene zahtijevaju specifične vještine i kompetencije ljudi kako bi se uključili u svijet rada.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Izazovi dinamike novog tržišta rada u pogledu zapošljavanja.

Suočeni s ovom realnošću, jasno je da postoje neki aspekti koje je važno uzeti u obzir i koji se moraju integrirati u profesionalno usmjeravanje kako bi se uspješno snalazili u složenosti koja karakterizira dinamiku današnjeg tržišta rada:

- 1.1. Tehnološke i industrijske promjene povećavaju potražnju za radnom snagom visoke razine vještina i znanja (bile to vještine stečene kroz strukovno obrazovanje ili znanja stečena kroz visoko obrazovanje).
2. 52% poslova je u opasnosti da budu djelomično ili potpuno automatizirani. Promjenjiva priroda tržišta rada, svojstvena tehnološkom napretku, zahtijeva ugradnju novih oblika i dinamike rada, te restrukturiranje funkcija i zadataka (El País, 13. ožujka 2022.).
3. U procesu digitalne tranzicije razvoj društvenih vještina i kompetencija potrebnih za prilagodbu važniji je nego ikada. Prema procjenama Svjetskog ekonomskog foruma (2020.), polovica radnika na globalnoj razini morat će se prekvalificirati i steći

nove vještine i kompetencije koje će im omogućiti razvoj novih zadaća i funkcija tijekom svog profesionalnog života.

4. Najtraženiji na tržištu rada su stručnjaci iz područja STEAM-a: ljudi sa znanjem iz znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike.
5. Poticanje motivacije kod žena za razvoj STEAM profesionalnih kompetencija u sadašnjoj i budućoj dinamici tržišta rada je od ključne važnosti za smanjenje rodnog jaza na tržištu rada.
6. Kontinuirano stručno usavršavanje tijekom cijele profesionalne karijere postaje nužna konstanta koja omogućuje konkurentnost (fleksibilan i prilagodljiv profil) na tržištu rada.

► Jaz između svijeta obrazovanja i svijeta rada s kojim se mladi trenutačno suočavaju jedan je od čimbenika koji najviše pridonosi neravnoteži između ponude i potražnje rada (nezaposlenosti), a obrazovanje i osposobljavanje je najprikladniji način za uklanjanje te neravnoteže. ◀

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Prepoznati važnost profesionalnog usmjeravanja za izgradnju profesionalnog i osobnog plana za budućnost.

Poznavati temeljne karakteristike dinamike tržišta rada.

KOMPETENCIJE

- ✓ Emocionalna svijest.
- ✓ Timski rad.
- ✓ Prilagodljivost/ fleksibilnost.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta za svaku aktivnost.

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- Aktivnost za treniranje emocija: „Kolaž simbola“.
- Aktivnost predstavljanja teme: Parcitipativno izlaganje ključnih koncepata.
- Aktivnost za analizu i raspravu: „Šest šešira za razmišljanje“.

NASTAVNI MATERIJALI

Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi mogućnostima, broju i karakteristikama učenika.

U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenicima postavite sljedeća pitanja:
 - Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
 - Jednom riječju, što ste danas naučili?
 - Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD „Zapošljavamo!“

- Podijelite učenicima radne listove za samostalan rad (u tiskanom ili online formatu, prema vašim željama).
- Navedite smjernice koje bi učenici trebali slijediti za razvoj ove izvannastavne aktivnosti, uzimajući kao referencu sadržaje u priloženom radnom listu.
- Zajednički komentirajte samostalni rad učenika prije sljedeće aktivnosti.

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti
KORAK PO KORAK

1

Kolaž simbola

Preporučamo da počnete s ovom aktivnošću, jer je ona temelj za formiranje pravila suživota u razredu, te će vam kasnije olakšati provođenje drugih aktivnosti.

2

Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula 1 obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

3

Šest šešira za razmišljanje

Grupna aktivnost za analizu stvarnih životnih situacija i trenutnog tržišta rada za mlade.

Ovo je naša preporuka redoslijeda provođenja aktivnosti Modula 1. Naravno, sukladno potrebama vaših učenika i vremenu kojeg imate na raspolaganju, sami možete odabrati koje aktivnosti ćete provesti i u kojem poretku.

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 1

CILJ

Kreiranje pravila suživota
u grupi vježbanjem kre-
ativnosti i istraživanjem
emocija.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Kolaž simbola

Uvod

Ovo grupna aktivnost za izgradnju pravila suživota koja reguliraju odnose između učenika i nastavnika tijekom provođenja aktivnosti predloženih u ovom priručniku. Pravila su konstruirana kroz povezivanje sa simbolima, što omogućuje promicanje kreativnosti, koja je danas jedna od ključnih kompetencija.

Za ovu aktivnost je jako važno povezati se s grupom i stvoriti skladno okruženje koje omogućuje učenicima da osjećaju sigurnost i samopouzdanje tijekom izvođenja aktivnosti.

Potrebni materijali

- Kutija srednje veličine (kakvu god imate u učionici, može i platnena ili kartonska vrećica, važno je samo da nije prozirna).
- Kartice s raznim simbolima (u prilogu ovom priručniku).
- Veliki listovi papira.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog1.1. Kartice sa simbolima.

Namjera aktivnosti

Ove aktivnosti su usmjerene na rad s učenicima kako bi naučili upravljati svojim emocijama na način koji im omogućuje da ih prepoznaju i upravljaju njima u različitim kontekstima.

U kontekstu profesionalnog usmjeravanja, upravljanje emocijama je ključni čimbenik u osmišljavanju profesionalnog plana za budućnost, koji je u skladu s interesima, vještinama i sklonostima učenika.

Upravljanje emocijama je za njih važno i kako bi mogli upravljati ubrzanim promjenama koje karakteriziraju tržište rada i pogodovati procesima uključivanja na tržište rada.

Kolaž simbola je aktivnost koja će nam omogućiti reguliranje ponašanja grupe u svim aktivnostima koje ćemo provoditi. To je aktivnost koja ne samo da nam omogućuje kreiranje okvira pravila, već i budi sposobnost učenika za introspekciju i prepoznavanje najrelevantnijih aspekata koje traže u svojim odnosima s drugima.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 1

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Kolaž simbola

- Prije početka sata, uredite prostor tako da učenici sjede u polukrugu.
- U središte polukruga postavite kutiju s karticama sa simbolima. Broj kartica u kutiji mora biti jednak ukupnom broju učenika u grupi.
- Zamolite učenike da redom i dobrovoljno odu do središta polukruga i nasumično odaberu karticu, dobro je pogledaju, povežu se s njom i razmisle o tome koje osjećaje ili reakcije simbol na kartici izaziva u njima i koje pravilo ili pravila suživota mogu povezati s njim.
- Kao što ćete vidjeti u dodatku, slike pripadaju različitim kategorijama ili temama koje nisu izričito povezane s pravilima suživota. Glavna ideja je da vaši učenici mogu identificirati osjećaje koje u njima stvara slika koju su odabrali i da kroz njih (maksimalno koristeći svoju kreativnost) mogu prepoznati pravilo suživota.
- Ukoliko učenici imaju poteškoća sa smišljanjem pravila, dajte im nekoliko svojih primjera: npr. „Saslušat ću druge pažljivo i do kraja“, „Neću pričati dok druga osoba priča“, i sl.
- Nakon što su svi učenici odabrali i analizirali sliku, zamolite ih da grupi kažu pravilo ili pravila koja povezuju sa slikom i da objasne razlog zašto su sliku povezali s pravilom.
- Zabilježite pravila na velikom listu papira koji ste izvjesili na vidljivo mjesto u učionici. Zamolite učenike da napišu svoje pravilo i pored njega stave karticu kako bi napravili kolaž na listu papira.
- Nakon što svi učenici napišu pravila i stave kartice na list papira, napravite kratku sintezu i ponovite kreirana pravila grupi. Ako utvrdite da je zbog karakteristika vaše grupe važno uključiti pravilo koje grupa nije uključila, stavite ga na papir zajedno s ostalima.
- Završite aktivnost ukazujući učenicima na pojedinačnu i kolektivnu odgovornost u poštivanju ovih zajednički kreiranih pravila tijekom izvođenja svih aktivnosti, kao i na važnost koju poštivanje pravila ima u stvaranju pozitivnih ljudskih odnosa u svim područjima suživota.
- Pravila trebaju biti sažeta na velikom listu papira ili u digitalnoj prezentaciji kako bi bila vidljiva tijekom svih radionica predloženih u ovom metodičkom priručniku.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 1

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Kolaž simbola

Prilagodba aktivnosti ako su grupe učenika vrlo velike:

- Podijelite učenike u manje grupe od najviše 4-5 članova.
- Podijelite svakoj grupi broj kartica sa simbolima razmjeren s brojem učenika.
- Dajte svakoj grupi list papira i markere.
- Zamolite učenike da odaberu jednu od kartica sa simbolima koje su dane svakoj od grupa, da je promotre bolje i prepoznaju koje se emocije pritom javljaju. Također ih zamolite da odrede pravilo suživota iz osjećaja koje je kartica u njima izazvala.
- Zamolite učenike da unutar grupe porazgovaraju o pravilima koja su prepoznali kroz simbole na karticama. Neka odaberu dva najvažnija pravila i zapišu ih na list papira uz kartice sa simbolima.
- Podijelite pravila koje je utvrdila svaka grupa. Učenici mogu izabrati predstavnika svake grupe koji će ostalima prenijeti na čemu su radili.

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 2

CILJ

Učenici trebaju prepoznati važnost profesionalnog usmjeravanja za izradu profesionalnog plana i njegovo povezivanje sa stvarnošću tržišta rada.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za predstavljanje glavnih pojmova teorijske pozadine ovog modula. U ovom slučaju fokusiramo se na dvije teme:

- Funkcionalnost profesionalnog usmjeravanja u obrazovanju i definiranju životnog i profesionalnog plana, te na karakteristike tržišta rada.
- Karakteristike tržišta rada.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča).
- PPT prezentacija u prilogu.
- **PPT prezentacija:** Prilog1.2. (PPT M1). ✨

Aktivnost predstavljanja teme

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 2

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Aktivnost predstavljanja teme

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći da motivirate učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivajući učenike da odgovore na pitanja koja se postavljaju tijekom prezentacije teorijske pozadine.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- Na početku, pozdravite grupu i ukratko objasnite aktivnost koja slijedi.
- Tijekom prezentacije razmotrite s učenicima sljedeća pitanja:
 - Što mislite da trebate znati prije nego što donesete odluku o svojoj budućoj školi/studiju/poslu?
 - Što mislite o pojmu „profesionalno usmjeravanje”? Za što mislite da bi profesionalno usmjeravanje bilo korisno?
- Što mislite koje su najvažnije radnje koje sada možemo poduzeti kako bismo prevladali izazove na budućem tržištu rada?
- Koristite pitanja kako biste potaknuli razmjenu ideja. Ideje učenika možete zapisati na samoljepljive papiriće i zalijepiti na vidljivo mjesto. Predložena pitanja i odgovore možete organizirati u obliku stabla ili napravite popis na ploči s odgovorima, kako biste se mogli vratiti na objašnjenje koncepata.
- Povežite koncepte navedene u teorijskoj pozadini i u popratnoj prezentaciji (profesionalno usmjeravanje + trenutna situacija na tržištu rada) s idejama koje su učenici izrazili u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja tema vezanih uz ovaj modul kako bi učenici razumjeli važnost profesionalnog usmjeravanja za uključivanje na tržište rada.
- Za završne misli, pitajte učenike:
Što mislite da je najvažnije napraviti kako bi se uspješno pripremili za izazove koje donosi promijenjivo tržište rada?

▶ Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 3

CILJ

Identifikacija koncepata i ideja koje grupa učenika ima o karakteristikama i uvjetima aktualnog tržišta rada, i to iz različitih perspektiva.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Šest šešira za razmišljanje

Uvod

Ovo je aktivnost za razvoj divergentnog razmišljanja koju je osmislio Edward Bono, a glavna joj je funkcija analizirati probleme, ideje ili koncepte s različitih gledišta i doći do zaključaka ili predložiti alternative kroz zajednički rad i na temelju prethodnog znanja.

Potrebni materijali

- Šest šešira u sljedećim bojama: plava, bijela, crvena, žuta, crna, zelena. Šešire mogu zamijeniti drugi predmeti navedenih boja koji su vam dostupni, poput: naočale, kravate, samoljepljivi papirići, lopte, i sl.
- Kartice s uputama za svaku boju šešira.
- Kartice sa situacijama za analizu.
- Markeri/flomasteri.
- Veliki listovi papira.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 1.3. Kartice s uputama za svaku boju. Prilog 1.4. Kartica sa situacijama za analizu.

Namjera aktivnosti

Ova aktivnost vam omogućava da sa svojim učenicima analizirate glavne karakteristike današnjeg tržišta rada, njegove izazove i mogućnosti koje nudi, i to s različitih stajališta.

Uz to, želimo da vaši učenici treniraju fleksibilnost mišljenja, što je danas vrlo tražena kompetencija koja im pomaže da rade u timu i suočavaju se s brojnim očekivanim i neočekivanim situacijama.

Želimo i da uvide važnost analiziranja situacija koje se oko njih događaju iz različitih kutova kako bi došli do različitih rješenja i odgovora.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 3

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Šest šešira za razmišljanje

- Prije početka ove aktivnosti za svaku grupu koju ste formirali sa svojim učenicima pripremite šešire u boji (ili druge dostupne predmete), isprintajte kartice sa situacijom za analizu, te kartice s uputama.
- U prilogu ovom priručniku dobili ste karticu s jednom situacijom, ali vas savjetujemo da pripremite još situacija koje su relevantne za vaš kontekst i karakteristike vaših učenika.
- Napravite pet grupa od 5-6 učenika, te svakoj grupi dodijeliti šešir jedne boje (crveni, žuti, zeleni, crni ili bijeli). Nastavnik ili voditelj će uvijek koristiti PLAVI šešir.
- Svakoj grupi podijelite karticu s uputama za njihovu boju: istaknite im karakteristike, uvjete i načine razmišljanja koje svaka boja predstavlja, sukladno karticama. Provjerite jesu li razumjeli kakav način razmišljanja određuje koja boja.
- Nakon što podijelite boje i šešire, dajte svakoj grupi karticu sa situacijom za analizu. Recite učenicima da trebaju pročitati situaciju na svojoj kartici i analizirati je na temelju naznačenih pitanja i na temelju uloge ili načina razmišljanja koje predstavlja boja koja im je dodijeljena.
- Zamolite učenike da na list papira koji ste dali svakoj grupi zapišu analizu situacije s obzirom na način razmišljanja i uloge izražene dodijeljenom bojom. Svakoj grupi dajte 10 do 15 minuta za rad prije nego pređete na grupnu raspravu.
- Organizirajte dijeljenje analiza. Zamolite da svaka grupa odredi predstavnika koji će priopćiti na čemu su radili. Zamolite predstavnike učenika da pronađu odgovarajuće strategije za obranu svakog stajališta. Dajte učenicima 10-ak minuta za zajedničku raspravu gdje će predstavnici „braniti“ svoju boju i stajalište.
- Na kraju dajte povratnu informaciju grupi s obzirom na situaciju naznačenu na analiziranoj kartici, načine na koje svaka vrsta razmišljanja doprinosi razumijevanju stvarnosti i koja je važnost toga za donošenje asertivnijih odluka u skladu s aktualnim zahtjevima tržišta rada. Istaknite i važnost razumijevanja dinamike tržišta rada iz različitih perspektiva za donošenje odluka vezanih uz profesionalnu budućnost.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 3

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Šest šešira za razmišljanje

→ Prijedlog pitanja za kraj aktivnosti:

- Zašto mislite da je važno sagledati i analizirati stvarnost s različitih stajališta?
- Što mislite, kako nam korištenje različitih načina razmišljanja može pomoći u rješavanju izazova?
- U smislu izbora karijere, koja je važnost primjene različitih načina razmišljanja u praksi?

Prilagodba aktivnosti::

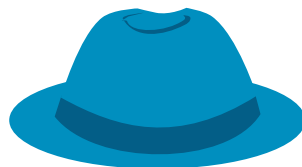
- Ako imate više vremena ili želite ponoviti aktivnost s istom grupom, možete im zamijeniti boje šešira kako bi učenici mogli iskusiti druge uloge ili načine razmišljanja. Mogu se zamijeniti nakon 10-15 minuta analiziranja situacije.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

VJEŽBA 3

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Šest šešira
za razmišljanjeKartice s uputama za način
razmišljanja svake boje:

Ovo je „šešir nad šeširima“: preuzima upravljanje aktivnošću, preuzima posredničku ulogu. Upravlja dinamikom cijele grupe i pazi da su svi sudionici fokusirani na svoj zadatak, kako bi zajedno postigli potreban rezultat.

Sivi šešir je „matematički analitičar“: njegovo razmišljanje utemeljeno je na objektivnim činjenicama, a uloga mu je prikupljanje i analiza podataka. Svoju analizu temelji na brojkama i statistici, provjerava činjenice, ne izražava osjećaje i vlastita subjektivna mišljenja.

Crni šešir je „sudac“: vidi sve tmurno i pesimistično, te traži sve negativne aspekte neke situacije. Fokusiran je na kritiku situacije s pesimističnog gledišta, sagleda rizike i posljedice, ističe sve što je prijetelo i opasno, te koristi osjećaje poput straha i frustracije da vidi svoju stvarnost.

Zeleni šešir je „kreativni entuzijast“: koristi kreativno razmišljanje i osmišljanje novih ideja da bi analizirao situaciju, na koju daje kreativan i svjež pogled.

Žuti šešir je „pozitivac“: razmišlja pozitivno i fokusira se na rješenja, a ne na probleme. Gleda pozitivnu stranu svake situacije, njezine prednosti i mogućnosti – svaku situaciju vidi kao priliku da stvari postanu još bolje.

Crveni šešir je „osjećajan“: razmišlja sa strastvenošću i emocijama, impulzivan je i intuitivan.

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

**SAMOSTALAN
RAD**

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Vježba: „Zapošljavamo!“

→ Ovo je istraživačka vježba koju učenici moraju provesti na tri digitalne platforme za traženje posla. Trebaju identificirati glavne zahtjeve i vještine koje tvrtke traže u svojim procesima zapošljavanja. Svaki učenik mora tražiti one ponude za posao koje odgovaraju njegovim interesima ili željama.

→ Prilog 1.5.

► Modul 2

Otkrivanje talenata i motivacije

Teorijska pozadina. 36

1. Samospoznaja za profesionalno usmjeravanje. 37

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 44

2. Detektiv za emocije. 46

3. Riječ koja me opisuje. 48

4. Kako želim da me pamte? 50

5. Moja ladica za preuzimanje. 52

6. Šest riječi u memoriji. 54

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

► Modul 3

Vještine i kompetencije za budućnost

► Modul 4

Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata i motivacije

Uvod

Samospoznavanje je proces koji nas prati cijeli život. S godinama se mijenjamo, usvajamo drugačije stilove života, drugačije vrijednosti i drugačije načine viđenja i vrednovanja stvarnosti.

Istina je da je samospoznavanje neizostavno u procesu donošenja odluka i stvaranja vlastitog životnog i profesionalnog plana, ali ona ne završava izvođenjem aktivnosti u školi.

Temeljna namjera ovog modula je da učenici prepoznaju važnost vježbanja tehnika za **samoistraživanje** s ciljem razvijanja sposobnosti donošenja odluka u skladu sa svojim profesionalnim planom.

U tu ćemo svrhu provoditi aktivnosti u trajanju od otprilike 45 minuta, koje učenicima omogućuju vježbanje četiri najvažnija područja procesa samospoznavanja:

- 1. Profesionalni interesi.**
- 2. Profesionalne sposobnosti: vještine, talenti, kompetencije.**
- 3. Profesionalne vrijednosti.**
- 4. Smisao života.**

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

1. Samospoznaja za profesionalno usmjeravanje.

Razvoj samospoznaje je jedna od glavnih stavki procesa profesionalnog usmjeravanja. Ona se razvija tijekom cijelog života, jer ljudi prolaze kroz različite evolucijske faze koje generiraju promjene u vrijednostima, željama, te poimanju svijeta.

Iz tog razloga svaki proces profesionalnog usmjeravanja mora biti vođen širokom i dubokom vježbom samospoznaje, koja kod mladih ljudi stvara višu razinu svijesti o tome tko su i koji će aspekti njih samih utjecati na donošenje odluka o njihovoj profesionalnoj budućnosti.

Ako adolescent od djetinjstva počne vježbati svoju sposobnost samopromatranja, moći će jasno identificirati koji su aspekti njegove osobnosti ostali, a koji su bili samo dio faze razvoja. Ovo prepoznavanje je ključno za razlučivanje, jer kroz samospoznaju čovjek uči ne samo što mu treba, već uviđa i što već ima - potencijale koje ima svaka osoba i koje treba razvijati (Hernández, 2014., citirano u: Lopez 2019., str. 31).

U tu svrhu potrebno je pozabaviti se različitim elementima koji čine „samospoznaju“ i koji govore o životnoj povijesti učenika, njegovim ili njezinim osobinama, ukusima, interesima, te vještinama i kompetencijama koje su razvili tijekom života.

Stoga, ono što je ključno u ovoj fazi je osigurati učenicima alate za rekonstrukciju svoje osobne povijesti i stvaranje iskustava kako bi izvukli bit svog „unutarnjeg svijeta“ i pronašli svoje mjesto u vanjskom svijetu.

Put u samospoznaju, koja je bitan dio profesionalnog usmjeravanja, podrazumijeva razmatranje četiri temeljna čimbenika:

1. Profesionalni interesi

Odnose se na sklonosti ili ukuse koje svaka pojedinačna osoba ima za različite predmete ili aktivnosti, bilo da se radi o slobodnom vremenu, umjetnosti, rekreaciji ili radu. Profesionalni interesi povezani su s osobinama ličnosti i, kroz unutarnje prepoznavanje, izražavaju načine na koje svaka pojedina osoba razumije, osjeća i suočava se sa svijetom. Ti su načini povezani s temeljnim karakteristikama svake profesije ili područja rada.

Prema američkom psihologu J. Hollandu (1997.), profesionalni interesi mogu se definirati na temelju identifikacije dominantnih crta ličnosti i sukladno tome on razlikuje 6 tipova interesa:

- **Realistički:** tjelesne aktivnosti koje zahtijevaju vještine, snagu, koordinaciju. Povezuje se s ljudima koji više vole raditi rukama i posjeduju mehaničke vještine. Pokazuju osobine poput sramežljivosti, te preferiraju raditi i obavljati zadatka u samoći. Primjeri zanimanja koja bi mogla odgovarati ovom tipu osobnosti su inženjerstvo, arhitektura, poljoprivreda, veterina, medicina, kulinarsvo, i sl.
- **Istraživački:** ovi interesi odgovaraju osobama koje preferiraju aktivnosti koje uključuju razmišljanje, analiziranje i razumijevanje, te mogu ispoljavati nekonvencionalne vrijednosti. Pokazuju osobine analitične, znatiželjne i neovisne osobe. Pokazuju veliki interes za kontinuirano učenje, logiku i znanost. Analiziraju, procjenjuju i rješavaju probleme. Područja rada koja bi mogla odgovarati ovom tipu su: medicina, psihologija, novinarstvo, matematika.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

▶ Modul 1

▶ Modul 2

▶ Modul 3

▶ Modul 4

▶ Modul 5

▶ Modul 6

- **Umjetnički:** ovi interesi odgovaraju osobama koje su vješte u umjetničkom izražavanju. Preferiraju aktivnosti koje omogućuju kreativno izražavanje i općenito imaju nestrukturirane i neovisne osobine ličnosti. Mogu imati izvrsne vještine pisanja. Područja profesija koja mogu odgovarati ovom tipu osobnosti su: glazba, novinarstvo ili komunikacije, grafički dizajn, dizajn interijera, dramska umjetnost, i sl.
- **Socijalni:** ovi interesi odgovaraju osobama koje preferiraju aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje izravnih odnosa s drugim ljudima, općenito one povezane s podučavanjem ili pomaganjem. Ovi tipovi su senzibilni, empatični, suradljivi i društveno odgovorni. Imaju snažne međuljudske vještine. Ovom tipu odgovaraju profesije iz područja kao što su: psihologija, sociologija, socijalni rad, njega, medicina, podučavanje, i sl.

- **Poduzetnički:** ovi interesi odgovaraju osobama s vještinama usmenog izražavanja i sposobnostima uvjeravanja. Traže moć i imaju izvrsne vještine uvjeravanja. Često su ekstroverti i imaju smisla za vođenje drugih i uspostavljanje dobrih međuljudskih odnosa. Područja profesija koja odgovaraju ovom tipu su: komercijala, pravo, odnosi s javnošću, političke znanosti, i sl.
- **Konvencionalni:** ovi interesi odgovaraju osobama koje pokazuju sklonost uredskim aktivnostima i imaju odlične organizacijske sposobnosti. Nemaju problema s izvršavanjem naredbi ili s podvrgavanjem vodstvu drugih ljudi. Preferiraju individualni rad i posjeduju numeričke vještine. Neka područja profesija koja odgovaraju ovom tipu su: tajništvo, administracija i upravljanje, logistika, uredništvo, arhiviranje, i sl.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

2. Profesionalne sposobnosti: vještine, talenti, kompetencije

Sposobnosti idu ruku pod ruku s profesionalnim interesima. Omogućuju ljudima da prepoznaju koja zanimanja ili studije bi mogli odabrati, odnosno za koju od karijera i profesija imaju potrebne vještine i kompetencije – ili potencijal za daljnje razvijanje potrebnih vještina i kompetencija.

Postoje brojne klasifikacije vještina i sposobnosti, a ovdje ćemo detaljno opisati one za koje smo utvrdili da se najčešće ponavljaju u različitim modelima i pristupima (López 2018., str. 32):

- **Umjetničke vještine:** sposobnost za crtanje, slikanje, dekoraciju, skulpturu, dizajn
- **Numeričke vještine:** brzina i točnost u radu s brojevima, izvođenju aritmetičkih operacija, prikupljanju podataka ili mjerenja, analizi statistike itd.
- **Vještine rukovođenja:** sposobnost za upravljanje grupnim aktivnostima, za donošenje odluka itd.
- **Glazbene vještine:** sviranje instrumenata, pjevanje, skladanje glazbe itd.
- **Sportske vještine:** sposobnost koordinacije tijela u pokretu, otpor, mišićavost, snaga, fleksibilnost, agilnost itd.
- **Manualne vještine:** rad rukama: aktivnosti koje uključuju fizički napor i radnje koje zahtijevaju preciznost.
- **Jezične vještine:** sposobnost izražava-

nja, usmenog i pisanog. Ispravna uporaba jezika

- **Didaktičke vještine:** sposobnost pomaganja u učenju, sposobnost podučavanja
- **Mehaničke vještine:** sposobnost za rad sa strojevima ili alatima. sposobnost popravljavanja opreme, sposobnost razumijevanja funkcioniranja mehanizama i mehaničkih procesnih sustava
- **Pregovaračke vještine:** sposobnost utjecanja na druge, sposobnost uvjeravanja, sposobnost prodaje proizvoda ili usluga, prezentacija ideja na uvjerljiv način, verbalna tečnost, komunikacijske vještine, poznavanje jezika, sposobnost posredovanja u sukobu
- **Matematičke vještine:** rješavanje matematičkih problema, razumijevanje numeričkih odnosa i matematičke logike

- **Znanstvene vještine:** znatiželja i sposobnost razumijevanja znanstvenih principa, sklonost znanstvenom promatranju i eksperimentiranju, želja za pronalaženje objašnjenja za činjenice, situacije ili događaje
- **Prostorne vještine:** sposobnost mentalnog predstavljanja dvo- ili trodimenzionalnih figura ili predmeta, jasno razlikovanje oblika i volumena, pozicioniranje u prostoru
- **Socijalne vještine:** sposobnost za rad s ljudima, empatija, ljubaznost, poštovanje, sposobnost nošenja s konfliktnim situacijama, stresom i napetostima, prevencija i rješavanje sukoba
- **Administrativne vještine:** organizacijske vještine, korištenje specijaliziranog softvera, računovodstvo i upravljanje resursima, prilagodba uredskom okruženju.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Najvažnije u klasifikaciji vještina i sklonosti je to što možemo posredovati i poticati procese kako bi učenici internalizirali i produbili svoje afinitete, što im omogućuje bolje pozicioniranje u poslovnom svijetu te razvoj i jačanje kompetencija za zanimanja koja ih interesiraju.

3. Profesionalne vrijednosti

Vrijednosti određuju koji su najvažniji čimbenici koji moraju biti prisutni u različitim radnjama koje osoba provodi (učenje, obiteljski odnosi, odnosi s vršnjacima, odnosi s okolinom).

One definiraju što osoba očekuje od okoline i kako se ponaša u skladu s tim. To su načela koja usmjeravaju naše djelovanje, način na koji se ponašamo i čine dio naših uvjerenja i svjetonazora.

U procesu profesionalnog usmjeravanja propitivanje o vrijednostima podrazumijeva da učenici upoznaju sebe, svoja načela i uvjerenja o tome što očekuju od profesionalnog obrazovanja i poslovnog života. Navodimo neke od njih kao smjernice:

- **Slobodno vrijeme:** imati zanimanje koje omogućuje fleksibilan raspored, koji se može kombinirati s drugim aktivnostima.
- **Neovisnost:** samostalno obavljanje radnih zadataka.
- **Postizanje prestiža:** stjecanje priznanja, ugleda ili popularnosti.
- **Altruizam:** pomaganje drugim ljudima i poduzimanje radnji za njihovu dobrobit.
- **Vođen i nadgledan rad:** rad po uputama i nalogima drugih, bez preuzimanja odgovornosti.
- **Kreativnost:** zanimanje u kojem možete promišljati o stvarima, projektima ili strategijama. Korištenje mašte.
- **Društvena interakcija:** rad u izravnom kontaktu s ljudima. Prilike za komunikaciju, upoznavanje novih ljudi i sklapanje prijateljstava.
- **Preuzimanje moći i odgovornosti:** voditi grupu, imati sposobnost odlučivanja.
- **Sigurnost posla:** imati stalan ili stabilan posao.
- **Dobra plaća:** biti dobro plaćen za obavljeni posao.
- **Rutinska aktivnost:** rad se izvodi na bazi ponavljanja.
- **Raznolikost:** mogućnost obavljanja različitih zadataka, putovanja, itd.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

4. Smisao života.

Smisao života u kontekstu profesionalnog usmjeravanja odnosi se na one egzistencijalne aspekte ljudi, općenito predstavljene kao niz pitanja, primjerice: Kamo želim ići? Zašto? Što želim učiniti sa svojim životom? Kakvi su mi planovi?

Što više mladih ljudi dobije alate za samostalno istraživanje svojih interesa, vrijednosti i svjetonazora, to će njihov osobni rast ili razvoj biti veći. To će im zauzvrat omogućiti da ojačaju svoje samopoimanje i prihvatanje (uvažavanje svojih osobnih karakteristika). Stoga samoodređenje ima izravan utjecaj na to kako se mladi suočavaju s tim egzistencijalnim pitanjima koja životu daju smisao.

Smisao
života

Osjećaj smjera

Vodič, željeni smjer života.

Osjećaj smisla

Potraga za značenjem stvari i situacija pogoduje dijalogu između ljudi i njihovom bliskom odnosu.

Osjećaj za osjećanje

Vježbanje aktivnog slušanja svoje unutrašnjosti i onoga što okolina izaziva u osobi. To je ustupanje mjesta emocijama koje se doživljavaju tijekom života.

Davanje smisla životu podrazumijeva davanje smjernica, usmjerenja, smisla, te otvorenost samom iskustvu življenja u svakoj fazi života kroz neprestano promišljanje o sebi. Smisao života je dinamičan, kao i profesionalni interesi i vrijednosti koji se mijenjaju kako se ljudi razvijaju i rastu, te kako se mijenja okruženje i njegovi zahtjevi.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Razvijati samospoznaju kao temeljni alat za donošenje odluka pri odabiru profesionalnog projekta učenika.

KOMPETENCIJE

- ✓ Emocionalna svijest.
- ✓ Samopouzdanje.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta za svaku aktivnost.

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- **Aktivnost za treniranje emocija:** „Detektiv za emocije“.
- **Aktivnost predstavljanja teme:** Parcitipativno izlaganje ključnih koncepata.
- **Aktivnost za analizu i raspravu:** Riječ koja me opisuje. | Kako želim da me pamte? Moja kutija za preuzimanje. | Šest riječi u memoriji.

NASTAVNI MATERIJALI

Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi resursima, broju učenika i karakteristikama grupa.
U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenici postavite sljedeća pitanja:
Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
Jednom riječju, što ste danas naučili?
Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD „Moja autobiografska crtica“

- Dajte učenicima radne listove za samostalan rad (u tiskanom ili online formatu, ovisno o vašim željama).
- Sadrži smjernice koje učenici moraju slijediti za ovu izvannastavnu aktivnost, uzimajući kao referencu eksplicitni sadržaj u priloženom radnom listu.
- Zajednički komentirajte samostalni rad učenika prije sljedeće aktivnosti.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Provođenje aktivnosti
KORAK PO KORAK

1

Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula 2 obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor

2

Detektiv za emocije

Aktivnost koja omogućuje spontanu identifikaciju emocija. Potiče prepoznavanje emocija koje proizlaze iz odnosa s našim okruženjem.

3

Riječ koja me opisuje

Aktivnost koja nas uvodi u rad na samospoznaji.

4

Kako želim da me pamte?

Aktivnost refleksije za prepoznavanje onih kvaliteta i vještina koje je potrebno razvijati ili ojačati.

5

Moja ladica za preuzimanje

Aktivnost koja potiče refleksiju i prepoznavanje stvari ili situacija koje uzrokuju osjećaje ljutnje ili frustracije.

6

Šest riječi u memoriji

Aktivnost za produblјivanje samosvijesti. Preporučamo da se barem jedna od prethodnih vježbi provede prije ove posljednje.

Ovo je naša preporuka redoslijeda provođenja aktivnosti Modula 2, kako bi se uspješno adresirali temeljni aspekti samospoznaje na praktičan način.

Sukladno potrebama vaših učenika i vremenu kojeg imate na raspolaganju, sami možete odabrati koje aktivnosti ćete provesti i u kojem poretku. Ukoliko provodite aktivnost Šest riječi u memoriji, svakako savjetujemo da prije nje provedete barem jednu od prethodnih aktivnosti.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 1

CILJ

Učenici trebaju prepoznati važnost samospoznaje i individualnog istraživanja interesa, ukusa i preferencija za definiranje svog profesionalnog projekta.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za predstavljanje glavnih pojmova teorijske pozadine ovog modula.

- U ovom modulu fokusiramo se na samospoznaju i istraživanje profesionalnih interesa i motivacija.
- Samospoznaja i istraživanje profesionalnih interesa i motivacija.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča).
- PPT prezentacija u prilogu .
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 2.1. PPT Prezentacija: (ppt M2). ⚡

Upitnici za samoprocjenu? ⚡

Upitnici Hrvatske zaklade za znanost. ⚡

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 1

Aktivnost
predstavljanja
teme

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći da motivirate učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivanjem učenika da razmišljaju o važnosti i korisnosti samospoznaje u svim aspektima života i u razvoju svog profesionalnog projekta.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- Na početku, pozdravite grupu i ukratko objasnite aktivnost koja slijedi.
- Tijekom prezentacije razmotrite s učenicima sljedeća pitanja:
 - Kako tumačite rečenicu Galilea Galileija: „Najveća mudrost koja postoji je upoznati samog sebe“?
 - Koje radnje možete poduzeti kako biste razvili samospoznaju?
 - Što vam je potrebno za to?
- Povežite pojmove navedene u prezentaciji (samospoznaja i istraživanje profesionalnih interesa i motivacija) s idejama koje su učenici izrazili u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja o temama vezanih uz ovaj modul kako bi učenici razumjeli važnost samospoznaje, istraživanja interesa i profesionalnih motivacija za profesionalni projekt.
- Za kraj, u gornjoj tablici naći ćete poveznicu za online upitnike za vaše učenike – popunjavanje upitnika je prepušteno slobodnom izboru, te se mogu popuniti na satu ili zadati/predložiti kao samostalni rad/domaća zadaća. Ukoliko se odlučite popunjavati upitnike na satu, potrebno je, naravno, produžiti vrijeme trajanja aktivnosti.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 2

CILJ

Učenici prepoznaju i izražavaju emocije koje se javljaju na individualnoj razini promatranjem različitih fotografija, crteža ili slika.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Detektiv za emocije

Uvod

Ovo je aktivnost za individualno istraživanje emocija i vježbanje sposobnosti prepoznavanja emocija promatranjem slika. Ova vrsta aktivnosti jača sposobnost učenika da osvijeste emocije koje se javljaju u društvenim interakcijama i u timskom radu.

Potrebni materijali

→ Likovni radovi, crteži ili fotografije, po jedan za svakog učenika u grupi (prilažemo nekoliko primjera kao prijedlog, ali savjetujemo da materijale uvijek prilagodite sukladno dobi/školi/potrebama vaših učenika)

→ **Materijali za preuzimanje:** Prilog 2.2. Predložene slike.

Namjera aktivnosti

Emocionalni trening je ključni aspekt koji treba implementirati u obrazovne procese općenito, pa tako i u procese profesionalnog usmjeravanja. Emocije igraju odlučujuću ulogu u odnosima koje uspostavljamo s okolinom, izravno uvjetujući sve aktivnosti koje provodimo u svakodnevnom životu.

Prepoznavanje emocija temeljni je dio procesa samospoznaje koji nam omogućuje određivanje strategija za učinkovito upravljanje emocijama u različitim životnim događajima. Isto tako, prepoznavanje emocija koje proizlaze iz odnosa koje uspostavljamo s okolinom omogućuje nam da osvijestimo na koji način donosimo različite odluke u svakodnevnom životu.

U kontekstu profesionalnog usmjeravanja, briga o emocionalnom razvoju omogućuje učenicima da ojačaju svoje meke vještine za stvaranje i provedbu svog profesionalnog i životnog plana.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 2

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Detektiv za emocije

- Prije početka sata, uredite prostor tako da učenici sjede u polukrugu.
- Postavite pripremljene crteže, fotografije i slike u središte kruga i rasporedite ih tako da ih učenici dobro vide. Trebali biste imati isti broj slika, crteža ili fotografija koliko i učenika.
- Zamolite učenike da odaberu sliku, crtež ili fotografiju koja na njih ostavi najveći dojam. Neka je pažljivo promatraju nekoliko minuta i identificiraju koju emociju ili osjećaj kod njih izaziva (tuga, radost, ljutnja, gađenje, strah).
- Zatim ih zamolite da dobrovoljno podijele s grupom koju su emociju identificirali i što misle da bi mogao biti izvor te emocije.
- Kad učenici završe s izlaganjem, postavite sljedeće pitanje:
Što mislite, zbog čega je važno prepoznati emocije koje izaziva slika, zvuk, pogled, postupak ili riječi druge osobe?
- Zajedno sa cijelim razredom, promislite o navedenom pitanju. Povedite razgovor o važnosti prepoznavanja emocija koje proizlaze iz odnosa koje uspostavljamo s okolinom (s prijateljima, obitelji, školskim kolegama, nastavnicima, susjedima, itd.) i kako one utječu na naše svakodnevne odluke.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 3

CILJ

Učenici utvrđuju svoje osobine, karakteristike, sposobnosti i interese.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Riječ koja me opisuje

Uvod

Odgovoriti na pitanje „**Tko si ti?**” mnogima je veliki izazov. To je zato što rijetko vježbamo sposobnost gledanja prema unutra kako bismo prepoznali svoje emocije, snage i slabosti. Ova vježba učenike uvodi u proces samospoznaje. .

Potrebni materijali

- Prazni listovi papira
- Olovke ili kemijske

Namjera aktivnosti

Vježbanje samospoznaje je radnja koja bi trebala pratiti ljude kroz cijeli život, jer je to sposobnost koju razvijamo kako bismo identificirali svoje karakteristike, ukuse, sklonosti i nedostatke. Drugim riječima, to je ono što nam omogućuje uravnoteženu procjenu našeg bića. Od vitalne je važnosti za asertivno upravljanje emocijama i za razvoj u svakoj fazi života.

Ovom aktivnošću potičemo učenike da vježbaju introspekciju korak po korak, tj. počinjemo s jednostavnijim vježbama i kulminiramo onim koje zahtijevaju veću otvorenost za gledanje unutar sebe.

U slučaju profesionalnog usmjeravanja, samospoznaja je bitan korak u donošenju odluka o putu profesionalnog razvoja.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 3

Riječ koja me
opisuje

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Svakom učeniku/ci podijelite po jedan prazan list papira, te ih zamolite da na njemu nacrtaju svoju siluetu.
- Uputite učenike da trebaju smisliti riječi koje ih opisuju, te ih zamolite da se usredotoče na pozitivne aspekte koje prepoznaju o sebi. Navedite im primjere takvih riječi: veseo, duhovit, iskren, sramežljiv, odan, empatičan, itd. Odabrane riječi neka napišu unutar silueta koje su nacrtali. Dajte im 10 minuta za ovaj korak.
- Zatim podijelite učenike u grupe od 4 osobe. Zadatak grupe je da za svakog učenika na njegov ili njezin list papira izvan siluete napišu riječ koja najbolje opisuje tu osobu (drugi članovi grupe se moraju složiti koja je ta jedna riječ). Važno ih je podsjetiti da to budu pozitivne osobine i karakteristike.
- Po završetku zadatka, razmiješajte učenike u nove grupe od 4 osobe i ponovite zadatak. Grupu možete ponovno formirati onoliko puta koliko želite ili za koliko imate vremena.
- Na kraju recite učenicima da pregledaju karakteristike koje su napisali o sebi i one koje su napisali njihovi kolege iz razreda. Pozovite ih da zaokruže one koje se ponavljaju, a podcrtaju one koje se ne ponavljaju.
- Potaknite grupnu refleksiju pozivanjem učenika da dobrovoljno komentiraju najčešće ponavljane karakteristike i one karakteristike koje su naveli njihovi kolege iz razreda, a nisu znali da ih imaju. U tome vam mogu pomoći sljedeća pitanja:
 - Što mislite o ovoj aktivnosti?
 - Jeste li znali da pitajući druge ljude koji su nam bliski možemo otkriti kvalitete koje sami nismo identificirali?
 - Koliko je važno prepoznati pozitivne osobine koje nas opisuju kao ljude? Koliko je to korisno?

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 4

CILJ

Učenici identificiraju one kvalitete ili atribute koje žele razviti ili unaprijediti.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Kako želim da me pamte?

Uvod

Ova se aktivnost bavi sposobnošću prepoznavanja onih atributa i karakteristika koje želite razviti.

Potrebni materijali

- Prazni listovi papira
- Olovke ili kemijske

Namjera aktivnosti

Vježbanje samospoznaje je radnja koja bi trebala pratiti ljude kroz cijeli život, jer je to sposobnost koju razvijamo kako bismo identificirali svoje karakteristike, ukuse, sklonosti i nedostatke. Drugim riječima, to je ono što nam omogućuje uravnoteženu procjenu našeg bića. Od vitalne je važnosti za asertivno upravljanje emocijama i za razvoj u svakoj fazi života.

Ovom aktivnošću učenike uvodimo u prepoznavanje onih kvaliteta i osobina koje žele razvijati. Omogućuje im da izravno ili neizravno identificiraju nedostatke i slabosti koje trebaju prevladati, kao i prednosti koje mogu poboljšati.

U slučaju profesionalnog usmjeravanja, samospoznaja je bitan korak u donošenju odluka o putu profesionalnog razvoja.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 4

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Kako želim da me pamte?

- Aktivnosti za razvoj samospoznaje koje smo predložili u ovom modulu zahtijevaju od vas da osigurate ugodno, motivirajuće i integrirajuće ozračje. Kako biste to učinili, važno je da prihvatite pravila suživota koja je uspostavila grupa u prvoj vježbi Modula 1., te da koristite elemente koji potiču opuštanje: glazbu, mirise itd.
- Za početak aktivnosti recite učenicima da zatvore oči i zamisle da:

Se opraštaju od svih važnih ljudi u svom životu (obitelji, prijatelji, partner, susjedi, nastavnici) jer idu na daleko putovanje. Svi ti važni ljudi im daju poseban dar: kutiju punu karata u boji na kojima piše sve ono po čemu će ih zauvijek pamtiti..
- Potaknite ih na razmišljanje pitanjima: **Što bi volio da ti ljudi kažu o tebi? Kako bi volio da te opišu? Kako bi volio da te pamte?**
- Dajte im nekoliko minuta da razmisle o ovim pitanjima zatvorenih očiju. Nakon toga im recite da otvore oči i zapišu na papir što su zamislili. Neka razmisle o sljedećim pitanjima:
 - Jesam li ja stvarno ta osoba?
 - Bih li volio biti ta osoba?
 - Što trebam poboljšati ili promijeniti kako bih postao ta osoba?
- Na kraju, pozovite one učenike koji žele da dobrovoljno podijele svoje iskustvo tijekom aktivnosti. Koristite sljedeća pitanja kao podršku:
 - Kako se osjećate nakon aktivnosti?
 - Zašto mislite da je važno prepoznati one atribute i kvalitete koje želite imati? Što mislite, koliko je to korisno u životu?
- Skrenite pozornost na važnost prepoznavanja onih osobina zbog kojih se ne osjećate ugodno kao i kvaliteta ili atributa koje treba razvijati kako bi se poboljšala kvaliteta života, mogućnosti itd.

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 5

CILJ

Učenici identificiraju situacije ili iskustva koja stvaraju negativne reakcije ili osjećaje kao što su ljutnja i frustracija.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Moja kutija za preuzimanje

Uvod

Ova aktivnost omogućuje razmišljanje i prepoznavanje onih stvari ili situacija koje uzrokuju ljutnju ili frustraciju. To je aktivnost samospoznaje i upravljanja emocijama. Doziva u svijest situacije ili iskustva koja stvaraju osjećaje ljutnje i frustracije.

Potrebni materijali

- Prazni listovi papira
- Olovke ili kemijske

Namjera aktivnosti

Vježbanje samospoznaje je radnja koja bi trebala pratiti ljude kroz cijeli život, jer je to sposobnost koju razvijamo kako bismo identificirali svoje karakteristike, ukuse, sklonosti i nedostatke. Drugim riječima, to je ono što nam omogućuje uravnoteženu procjenu našeg bića. Od vitalne je važnosti za asertivno upravljanje emocijama i za razvoj u svakoj fazi života.

Ovom aktivnošću potičemo učenike da prepoznaju ona iskustva ili situacije koje stvaraju negativne osjećaje i reakcije. Njihovo prepoznavanje neizostavan je korak kako bi se kasnije pozabavili strategijama kanaliziranja ljutnje ili frustracije. Na taj način samospoznaja postaje i alat za regulaciju emocija.

U slučaju profesionalnog usmjeravanja, samospoznaja je bitan korak u donošenju odluka o planu profesionalnog razvoja.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 5

Moja kutija za
preuzimanje

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Aktivnosti za razvoj samospoznaje koje smo predložili u ovom modulu zahtijevaju od vas da osigurate ugodno, motivirajuće i integrirajuće ozračje. Kako biste to učinili, važno je da prihvatite pravila suživota koja je uspostavila grupa u prvoj vježbi Modula 1., te da koristite elemente koji potiču opuštanje: glazbu, mirise itd.
- Započnite aktivnost tražeći od svojih učenika da razmisle o svim onim iskustvima ili situacijama koje ih ljute ili frustriraju u svakodnevnom životu, npr. „pričaju laži o tebi“, „nepri-mjereno ti se obraćaju“. Dajte im 5-10 minuta da samostal-no razmisle o tome – za vrijeme razmišljanja možete pustiti pozadinsku glazbu.
- Recite učenicima da naprave dva stupca na praznom listu papira.
- U lijevi stupac trebaju zapisati sva ona iskustva i situacije koje kod njih izazivaju ljutnju i frustraciju.
- Recite im da promisle i za svaku ljutnju i frustraciju u desni stupac zapišu ideju što učiniti kako bi izbjegli situacije koje izazivaju ljutnju ili frustraciju. Potkrijepite upute vlastitim primjerom.
- Na kraju, održite raspravu s cijelom grupom koristeći sljedeće kao referencu:
 - Objasnite učenicima da je većinom teško smisliti alternativa za izbjegavanje ljutnje ili frustracije, ili čak zamisliti ko-jom radnjom ili strategijom bi se to moglo izbjeći. No, čak i prepoznavanje onoga što izaziva te osjećaje stvara osjećaj olakšanja i daje nam moć da asertivno upravljamo emo-cijama i izbjegnemo sve one okolnosti ili situacije koje ih uzrokuju.
 - Potaknite raspravu postavljanjem sljedećih pitanja: Koliko je važno prepoznati situacije koje izazivaju ljutnju ili fru-straciju? Kako mi to pomaže u svakodnevnom životu?

▶ Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 6

CILJ

Kreirati trenutak individualne povezanosti za svakog učenika

Identificirati značajne životne trenutke, individualne ukuse i preferencije

Poticati izražavanje emocija

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Šest riječi u memoriji

Uvod

Cilj ove igre je produbiti samospoznaju predlaganjem situacija koje pozivaju na razmišljanje, introspekciju i izražavanje osjećaja.

Ova je aktivnost izazov koji nastoji produbiti središnje aspekte koji su obrađeni u prethodnim aktivnostima koji omogućuju prepoznavanje osobina, karakteristika i stavova koji opisuju svakog učenika.

Potrebni materijali

- Prazni listovi
- Olovke ili kemijske
- Bojice

Namjera aktivnosti

Vježbanje samospoznaje je radnja koja bi trebala pratiti ljude kroz cijeli život, jer je to sposobnost koju razvijamo kako bismo identificirali svoje karakteristike, ukuse, sklonosti i nedostatke. Drugim riječima, to je ono što nam omogućuje uravnoteženu procjenu našeg bića. Od vitalne je važnosti za asertivno upravljanje emocijama i za razvoj u svakoj fazi života. U slučaju profesionalnog usmjeravanja, samospoznaja je bitan korak u donošenju odluka o planu profesionalnog razvoja.

Ovom aktivnošću podupiremo učenike da vježbaju introspekciju na način koji im omogućuje da identificiraju one karakteristike, ukuse, sklonosti i događaje koje su doživjeli, a koji su relevantni za formiranje njih kao osoba.

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

VJEŽBA 6

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Šest riječi u memoriji

- Zamolite učenike da na list papira napišu popis riječi o sebi. Te riječi trebaju doći spontano i govoriti o: stvarima koje vole, osjećajima koje imaju, omiljenim hobijima, karakteristikama koje imaju kao osobe, omiljenim stvarima, omiljenim mjestima, što ih čini sretnima, a što ih ne čini sretnima.
- Recite im da zapišu što više riječi u 5 minuta. Važno je napomenuti da tijekom ove aktivnosti ne precrtavaju ili mijenjaju nijednu riječ - važno je samo da u 5 minuta napišu što više riječi. Tijekom ovog koraka možete pustiti pozadinsku glazbu.
- Nakon 5 minuta recite učenicima da bojom zaokruže tri riječi (bilo kojom bojom koja im privuče pozornost) koje ih nadahnjuju da dublje upoznaju sebe, ili tri riječi koje ih najbolje opisuju. Dajte im 3 minute za ovaj korak.
- Potom im recite da od riječi koje su zaokružili trebaju izabrati jednu, onu koja im se najviše sviđa te zapisati razloge zašto ih riječ koju su odabrali najbolje opisuje. Dajte im 3 minute za ovaj korak.
- Po isteku te 3 minute, zamolite svakog učenika da pročita i u tišini razmisli o tome što su napisali o odabranoj riječi. Zatim bi trebali napraviti rečenicu od 6 riječi. Ne bilo koju rečenicu, već onu koji odgovara na pitanje „Tko si ti?“
- Završite aktivnost postavljanjem pitanja koja se odnose na osjećaje i senzacije koje se javljaju kroz vježbu, na primjer:
 - **Koji su se osjećaji u vama javljali tijekom aktivnosti i prilikom odabira 6 riječi?**
 - **Što mislite, koji je smisao ove aktivnosti?**
 - **Što mislite, kako nam ova aktivnost pomaže u odabiru naše profesionalne budućnosti?**

▶ Módulo 2

Descubriendo mis
talentos y motivacionesSAMOSTALAN
RAD

Moja digitalna autobiografija

→ Korištenjem digitalne aplikacije po vlastitom izboru: (Canva, Prezi, Genially ili PowerPoint) učenici će napraviti svoju liniju života, gdje će istražiti najvažnije prekretnice u svom životu i identificirati one osobine i karakteristike koje su se razvile tijekom godina.

→ Prilog 2.3.

► Modul 3

Vještine i kompetencije za budućnost

Teorijska pozadina. 58

1. Sadašnje vještine za suočavanje s budućnošću. 59

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 71

2. Razbijeno posuđe svakodnevnog života. 74

3. Kišobran asertivnosti. 77

4. Toranj od špageta za 4 osobe. 80

5. Umjetnički diktat. 82

6. Razgovarajmo o diskriminaciji. 85

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

► Modul 2

Otkrivanje talenata i motivacije

► Modul 4

Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije za budućnost

Uvod

Meke vještine ključ su zapošljivosti u vremenu naglih i stalnih promjena. Rad na njima unutar obrazovnog okvira je hitan i nužan, kako bi se mladim generacijama osigurao alat za suočavanje sa složenošću koja karakterizira tržište rada.

Kompetencije su transverzne utoliko što utječu na različita područja života ljudi, stječu se u procesima primarne socijalizacije te u formalnim i neformalnim obrazovnim procesima. Učenje kompetencija je nešto što nas prati cijeli život.

Zato su kroz ovaj priručnik integrirane aktivnosti kako bi se osposobile emocionalne i socijalne kompetencije na transverzalan način u cijelom procesu profesionalnog usmjeravanja. U ovom modulu ćemo napraviti nekoliko aktivnosti usmjerenih na stjecanje kompetencija, a svaka će trajati otprilike 45 minuta. Bavit ćemo se onim ključnim kompetencijama koje su neophodne za upravljanje današnjim zahtjevima tržišta rada, uzimajući u obzir klasifikaciju koju je napravila Europska komisija u odnosu na životne kompetencije i kulturne kompetencije.

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

1. Kompetencije sadašnjosti za suočavanje s budućnošću.

Društvo 21. stoljeća neizbježno se reorganizira kako bi postalo visoko digitaliziran svijet posredovan umjetnom inteligencijom i robotikom. Zamjena čovjeka strojem i transformacija organizacije rada ponovno se događa uslijed četvrte industrijske revolucije, te utjelovljuje istu društvenu krizu zbog straha od gubitka i nestanka radnih mjesta kao prethodne industrijske revolucije.

U današnje vrijeme tehnološki razvoj preuzima odlučujuću ulogu u različitim područjima života, što dovodi do toga da vještine brzo zastarijevaju jer se stvaraju novi modeli rada. Ovo naglašava potrebu za ažuriranjem osobnih i profesionalnih vještina tijekom cijelog života. U ekonomskoj sferi suočavamo se s vrtoglavim promjenama u oblicima zapošljavanja, a najčešća su radna mjesta na određeno vrijeme. To je popraćeno činjenicom da „poslodavci sve više traže radnike s kompetencijama kao što su flek-

sibilnost i spremnost na kontinuirano učenje“, a koji se mogu nositi sa stalnim promjenama (LifeComp 2021.: europski referentni okvir za ključne osobne i društvene kompetencije te kompetencije učenja kako učiti).

Razvoj mekih vještina ima veliki i trajan učinak u radnim okruženjima koja karakteriziraju stalna promjena i tehnološki napredak. Prema izvješću iz 2020. „Što radnici žele“, 6 od 10 tvrtki smatra meke i/ili transverzne vještine jednim od najvažnijih aspekata koje treba uzeti u obzir pri upravljanju procesima zapošljavanja.

Isto tako, prema Zakladi Adecco 2020., „buduća isključenost iz rada više neće biti povezana s profilima - osobe s invaliditetom ili starije od 55 godina - već će biti povezana s nedostatkom mekih vještina kao što su sposobnost učenja, prilagodba, elastičnost ili suradnički duh.“

U ovom kontekstu gdje će mnoge tehničke kompetencije ili „tvrde“ vještine (definirane kao kompetencije izravno povezane sa specifičnim zadacima, znanjem i vještinama koje čine radno mjesto ili profesionalni i radni profil) nestati s robotikom, umjetnom inteligencijom i drugim tehnološkim dostignućima, meke vještine ili transverzne kompetencije (koje na temelju karakteristika osobnosti, stavova i ponašanja osposobljavaju ljude za samostalno razvijanje zadataka, temeljeno na stalnom učenju, timskom radu i prilagodbi promjenama) će dobiti veću snagu u upravljanju aktualnom dinamičkom tržišta rada.

Stoga će **„organizacije i tvrtke kod zaposlenika tražiti one meke vještine koje roboti ne mogu posjedovati, poput kreativnosti ili kritičkog razmišljanja“** (Munera 2018., u: Arroyo 2019. str. 16).

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

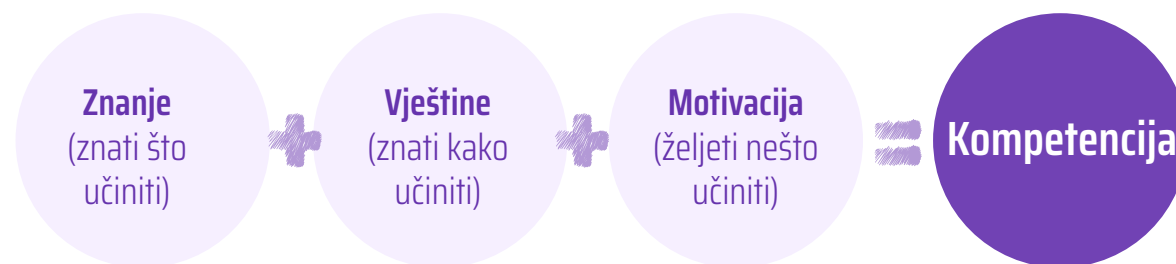
Vještine i kompetencije za
budućnost

Iz koncepta: meke kompetencije – transverzne kompetencije.

Kompetencije su integrirani skup osobnih vještina koje se pretvaraju u znanje i stavove koji omogućuju ljudima da se prilagode različitim situacijama s kojima se suočavaju (obiteljski život, društveni život, studij, posao itd.). Te se kompetencije uče, razvijaju i jačaju kroz praksu i iskustvo. Prepoznaju se promatranjem postupaka i stavova ljudi suočenih s različitim podražajima.

Kompetencije se razvijaju u složenim procesima u kojima ljudi moraju rješavati probleme i provoditi aktivnosti, pridonoseći tako izgradnji i transformaciji stvarnosti, pri čemu integriraju znanje kako biti, znanje kako znati i znanje kako učiniti (Tobón, 2005., str. 49). Kao što je prikazano na sljedećem grafikonu.

Stoga, kada govorimo o mekim vještinama ili transverzalnim kompetencijama, ne mislimo na vještine ili znanja koja se pripisuju specifičnim zadacima ili aktivnostima potrebnim za određeni

ni posao, već su to one funkcionalne kvalitete koje ljudi imaju za obavljanje različitih aktivnosti (bez obzira na karakteristike ili potrebe radnog mjesta) u različitim kontekstima (kulturološkim, društvenim i geografskim).

Meke su kompetencije usko povezane s uvjetima i karakteristikama osobnosti, stavovima i motivacijom koji su specifični za svaku osobu, te se uče i ugrađuju kroz procese formalnog i neformalnog obrazovanja kao i kroz procese primarne i sekundarne socijalizacije.

Koje kompetencije?

Osobne, društvene kompetencije i kompetencije učenja kako učiti (LIFECOMP model)

Postoje mnoge klasifikacije i definicije mekih vještina i transverzalnih kompetencija. Međutim, za potrebe ovog metodičkog priručnika uzet ćemo u obzir klasifikaciju koju je izradila Europska komisija u okviru: „LifeComp” i „Kompetencije za kulturu demokracije”.

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost**Životne vještine:**

Prema ovom modelu, kompetencije su razvrstane u tri međusobno povezana područja: Osobne, Društvene i Učenje kako učiti. Svako područje uključuje tri kompetencije: samoregulacija, fleksibilnost, dobrobit (osobne), empatija, komunikacija, suradnja (društvene), mentalni sklop rasta, kritičko razmišljanje i upravljanje učenjem (učenje kako učiti), kao što je prikazano na grafikonu u nastavku.

Ključne kompetencije po područjima

Ovu klasifikaciju kompetencija ne treba shvatiti kao hijerarhiju različitih razina relevantnosti ili kao preduvjet za neke druge kompetencije. Umjesto toga, sve ih treba promatrati kao komplementarne i neophodne, te ih treba tretirati kao dijelove jedne cjeline.

Na taj način, kompetencije razmatrane u područjima „Osobne, Društvene i Učenje kako učiti” odnose se na sve sfere života i mogu se steći kroz različite obrazovne procese (formalne, informalne i neformalne).

U sljedećim tablicama ih detaljno opisujemo kako bismo unaprijedili konceptualno razumijevanje i pružili vam dobru pozadinu za razmatranje procesa profesionalnog usmjerenja.

Fuente: Elaboración propia, tomado de "LifeComp 2021: The European Framework for personal, social and learning to learn key competence"

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

OSOBNOSTNO PODRUČJE

- Odnosi se na osobni razvoj. Biti osobno kompetentan usko je povezano s „učenjem kako biti“.
- Osobni razvoj odvija se u odnosu i interakciji s drugima unutar određenog društvenog i povijesnog konteksta. Utjecaj kontekstualnih i socio-kulturnih čimbenika determinante su u promicanju ili ometanju osobnog djelovanja.
- „Učenje kako biti“ uključuje samosvijest, vještinu suočavanja sa složenošću, neizvjesnošću i stresom, traženje podrške kada je potrebna, psihološku otpornost, kao i razvijanje sposobnosti samostalnog rada i upravljanja vlastitom karijerom. Također uključuje asertivnost, integritet, samomotivaciju, rješavanje problema za suočavanje s promjenama i općenito pozitivnu dispoziciju prema promicanju osobne, društvene i fizičke dobrobiti.

Kompetencije	Opisnice
1. Samoregulacija Sposobnost reagiranja na podražaje na svjestan i reguliran način.	<ul style="list-style-type: none"> • Osvještavanje i izražavanje osobnih emocija, misli, vrijednosti i ponašanja. • Razumijevanje i reguliranje osobnih emocija, misli i ponašanja, uključujući reakcije na stres. • Poticanje optimizma, nade, psihološke otpornosti, samoučinkovitosti i osjećaja svrhe.

► Modul 3

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

OSOBNOSTNO PODRUČJE

Kompetencije	Opisnice
2. Fleksibilnost Sposobnost promjene perspektive. Sposobnost prilagodbe novim situacijama i promjenama.	<ul style="list-style-type: none"> Spremnost na preispitivanje novih mišljenja i smjerova djelovanja: razvijanje znatiželje i testiranje koncepata i stečenih ideja Razumijevanje i usvajanje novih ideja, pristupa, alata i radnji kao odgovor na promjenjivi kontekst (otvorenost) Upravljanje prijelazima u osobnom životu, društvenom sudjelovanju, radu i putovima učenja, uz svjesno donošenje odluka i postavljanje ciljeva. Npr. kompetencije za izbor zanimanja, sposobnost prilagodbe različitim i promjenjivim kontekstima. <p>U slučaju procesa profesionalnog usmjeravanja, vrijedi istaknuti: „Razvoj i/ili definiranje karijere može se promatrati kao ciklički proces, koji počinje istraživanjem i osvještavanjem obrazovnih i profesionalnih mogućnosti, nakon čega slijedi samosvijest za promišljanje i razumijevanje osobnih vrijednosti, interesa, vještina, sposobnosti, potreba, mogućnosti, ograničenja i donošenje odluka za izradu plana i postavljanje ciljeva.“</p>
3. Dobrobit I Međusobna povezanost i međuovisnost tjelesnih, mentalnih, društvenih i okolišnih aspekata dobrobiti. Povezana je s potragom za zadovoljenjem potreba u različitim aspektima (fizičkom, emocionalnom, socijalnom i okolišnom).	<ul style="list-style-type: none"> Svijest o tome da individualno ponašanje, osobne karakteristike te društveni i okolišni čimbenici utječu na zdravlje i dobrobit Razumijevanje potencijalnih rizika za dobrobit i korištenje pouzdanih informacija i usluga zdravstvene i socijalne zaštite. Usvajanje preventivnih aktivnosti i aktivnosti samozbrinjavanja. Usvajanje održivog načina života koji poštuje okoliš te fizičku i psihičku dobrobit sebe i drugih. Traženje i nuđenje socijalne podrške.

Izvor: vlastita obrada. Preuzeto iz „LifeComp : europski referentni okvir za ključne osobne i društvene kompetencije te kompetencije učenja kako učiti, 2021.“.

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

DRUŠTVENO PODRUČJE

- Društveno područje kompetencija bavi se **učenjem o zajedničkom životu** i osvještavanjem relacijske i afilijativne prirode ljudi.
- Odnosi se na **poznavanje kodeksa ponašanja** i **pravila komunikacije** prihvaćenih u društvu i sredinama u kojima se razvija. To su vještine koje pojedincu omogućuju konstruktivnu komunikaciju u različitim okruženjima, suradnju, pregovaranje, pokazivanje tolerancije, izražavanje i razumijevanje različitih stajališta, izgradnju povjerenja i osjećaj empatije.
- Posjedovanje društvenih kompetencija također podrazumijeva da ljudi posjeduju sposobnost **suradnje, poštovanja** ljudske različitosti, prevladavanja predrasuda, te da aktivno sudjeluju u društvu.

kompetencije	Opisnice
<p>1. Empatija</p> <p>Temeljna kompetencija koja omogućuje postojanje drugih društvenih kompetencija.</p> <p>„Stavljanje sebe u kožu druge osobe“</p> <p>Odnosi se na sposobnost razumijevanja tri stanja prisutna u međuljudskim odnosima: prepoznavanje emocija kod drugih, prepoznavanje perspektive i svjetonazora ljudi i prikladno reagiranje na tuđe emocije. Empatija omogućuje učinkovitu komunikaciju, interakciju i suradnju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svijest o emocijama, iskustvima i vrijednostima druge osobe. • Razumijevanje emocija i iskustava druge osobe i sposobnost proaktivnog zauzimanja njihove perspektive. • Sposobnost reagiranja na emocije i iskustva druge osobe. Svjesnost da članstvo u grupi utječe na stav pojedinca.
<p>2. Komunikacija</p> <p>Odgovarajuće korištenje različitih komponenti koje čine dio komunikacijskih procesa, uključujući aktivno slušanje</p> <p>Napredak i širenje digitalnih tehnologija dovelo je do novih oblika komunikacije koji ljudima omogućuju trenutačnu komunikaciju na velikim udaljenostima i putem digitalnih uređaja, kao i trenutačnu razmjenu poruka i velikih količina podataka. Zamjena za sastanak licem u lice.</p> <p>S obzirom na ovu stvarnost, od ključne važnosti je naučiti kako etički koristiti društvene mreže i druge medije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svijest o potrebi za različitim komunikacijskim strategijama, jezičnim registrima i alatima prilagođenima kontekstu i sadržaju • Razumijevanje i upravljanje interakcijama i razgovorima u različitim sociokulturnim kontekstima i situacijama specifičnim za domenu • Slušanje drugih i uključivanje u razgovor s povjerenjem, asertivnošću, jasnoćom i uzajamnošću, kako u osobnom tako i u društvenom kontekstu.

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

DRUŠTVENO PODRUČJE

Kompetencije	Opisnice
<p>3. Suradnja</p> <p>Pozitivna međuvisnost (oslanjanje na međusobne napore) i olakšavajuća interakcija (poticanje i olakšavanje međusobnih doprinosa) ključni su aspekti suradnje.</p> <p>Digitalne tehnologije nude sve više inovativnih oblika suradnje, kao što su suradnički rad u online okruženju i zajednički rad na dijeljenim dokumentima koji zahtijevaju kontinuirani timski rad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cilj je da se pridonese općem dobru i osvijesti kako drugi mogu imati različite kulturne pripadnosti, porijeklo, uvjerenja, vrijednosti, mišljenja ili osobne okolnosti • Razumijevanje važnosti povjerenja, poštivanja ljudskog dostojanstva i jednakosti, rješavanja sukoba i pregovaranja o nesuglasicama kako bi se izgradili i održavali poštenu odnosi puni poštovanja • Pravedna raspodjela zadataka, resursa i odgovornosti unutar grupe uzimajući u obzir njezin specifični cilj. Provociranje izražavanja različitih stajališta i usvajanje sustavnog pristupa.

Izvor: vlastita razrada. Preuzeto iz „LifeComp: europski referentni okvir za ključne osobne i društvene kompetencije te kompetencije učenja kako učiti, 2021.”.

► Modul 3

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

UČENJE KAKO UČITI

To je kompetencija koja se može stjecati cijeli život. Ona je relevantan pokretač promjena u odrasloj dobi koji potiče zapošljivost i konkurentnost.

- To je „najvažnija vještina od svih“.
- Učenje kako učiti je sposobnost da se **nastavi i ustraje u učenju** te organizira vlastito učenje, uključujući učinkovito upravljanje vremenom i informacijama, individualno i u grupama. Učenje kako učiti podrazumijeva preuzimanje odgovornosti za vlastiti razvoj.
- Također uključuje vještine prepoznavanja vlastitih sposobnosti, kritičkog promišljanja i donošenja odluka, organiziranja, ustrajanja i evaluacije učenja.

Kompetencije	Opisnice
<p>1. Mentalni sklop rasta</p> <p>Vjerovanje u potencijal pojedinca za kontinuirano učenje i napredovanje. Riječ je o otvorenosti i znatiželji prema novim iskustvima učenja (želja za kontinuiranim učenjem novih stvari), koja je potkrijepljena svjesnim uvjerenjem o važnosti samousavršavanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svijest i povjerenje u vlastite i tuđe sposobnosti učenja, usavršavanja i postizanja rezultata trudom i zalaganjem • Shvaćanje da je učenje cjeloživotni proces koji zahtijeva otvorenost, znatiželju i odlučnost • Razmislite o povratnim informacijama od drugih, kao i o uspješnim i neuspješnim iskustvima za daljnji razvoj osobnog potencijala.
<p>2. Kritičko razmišljanje</p> <p>To je temeljna vještina za suočavanje s neizvjesnošću, složenošću i promjenama.</p> <p>Uključuje duboku i samousmjerenu analizu informacija, uvjerenja ili znanja i stalnu rekonfiguraciju vlastitog razmišljanja.</p> <p>Ovo je vještina koju hitno treba razvijati, s obzirom na količinu informacija koja se stvara u digitalnim okruženjima, gdje se dijele „istine“ koje nisu bile podvrgnute procesima provjere. To govori o kolektivnim vrijednostima i svjetonazorima u suočavanju s kompleksnošću postojećih realnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svijest o mogućim pristranostima u podacima i vlastitim ograničenjima, uz prikupljanje valjanih i pouzdanih informacija i ideja iz različitih i pouzdanih izvora • Uspoređivanje, analiza, procjena i sinteza podataka, informacija, ideja i medijskih poruka s ciljem izvođenja logičnih zaključaka • Razvijanje kreativnih ideja, sintetiziranje i kombiniranje koncepata i informacija iz različitih izvora s ciljem rješavanja problema.

▶ Modul 3

▶ Modul 1

▶ Modul 2

▶ Modul 3

▶ Modul 4

▶ Modul 5

▶ Modul 6

Vještine i kompetencije za
budućnost

UČENJE KAKO UČITI

Kompetencije	Opisnice
3. Upravljanje učenjem Motivacija (pokretačka snaga) za upravljanje znanjem na različitim razinama (opće, osobno znanje, znanje o zadacima i funkcijama). Svjesnost vlastite dispozicije za učenje, motivacije i refleksije o stečenom učenju. Ovdje ključnu ulogu ima smisleno učenje . Riječ je o uključivanju novog znanja i sposobnosti ljudi da ga povežu s postojećim znanjem i suprotstave ga njegovoj funkciji u stvarnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Svijest o vlastitim interesima učenja, procesima i preferiranim strategijama, uključujući potrebe učenja i potrebnu podršku • Planiranje i provedba ciljeva učenja, strategija, resursa i procesa • Promišljanje i procjena svrhe, procesa i ishoda učenja i izgradnje znanja, uspostavljanje odnosa između domena.

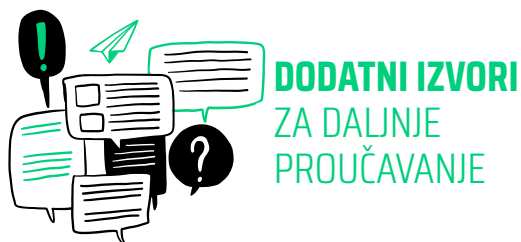
Izvor: vlastita razrada. Preuzeto iz „LifeComp: europski referentni okvir za ključne osobne i društvene kompetencije te kompetencije učenja kako učiti, 2021.”.

► Modul 3

Vještine i kompetencije za
budućnost

Tome dodajemo temeljnu komponentu u razvoju kompetencija za odgovor na aktualni kontekst. To su kulturne kompetencije koje su donekle integrirane u široko korištenu klasifikaciju, no važno je detaljizirati njihov opis u području međukulturalnog suživota.

Prema klasifikaciji koju je izradila Europska komisija (preuzeto iz „Referentnog okvira kompetencija za kulturu demokracije” 2021.) kompetencije u kulturnom području organizirane su u četiri glavna područja: vrijednosti, stavovi, vještine i znanja. Opisana su detaljnije u nastavku:

**LifeComp: europski referentni okvir za ključne
osobne i društvene kompetencije te kompetencije
učenja kako učiti**

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Vrijednosti

- Vrednovanje ljudskog dostojanstva i temeljnih ljudskih prava.
- Podrazumijeva pozitivno prepoznavanje i uvažavanje kulturne raznolikosti i njezine važnosti u razvojnim procesima.
- Ugrađivanje vrijednosti za demokraciju, pravdu, pošten.

Stavovi

- Otvorenost kulturnoj različitosti i drugim uvjerenjima, svjetonazorima i praksama.
- Poštivanje drugosti i njezinih kulturnih izričaja.
- Ugradnja stavova za toleranciju dvosmislenosti.

Vještine

- Vještine analitičkog i kritičkog mišljenja.
- Vještine slušanja i promatranja.
- Empatija.
- Fleksibilnost i prilagodljivost raznolikim ili različitim kulturnim okruženjima.
- Jezične, komunikacijske i višejezične vještine.
- Vještine suradnje i zajedničkog rada u kulturno raznolikim sredinama.
- Vještine alternativnog rješavanja sporova.

**Poznavanje i
kritičko razumijevanje**

- Poznavanje i kritičko razumijevanje sebe (samospoznavanje i prepoznavanje u odnosu na druge ljude).
- Poznavanje i kritičko razumijevanje jezika i komunikacije.
- Poznavanje i kritičko razumijevanje svijeta: politika, pravo, ljudska prava, kultura, kulture, religije, povijest, mediji, ekonomija, okoliš, održivost.

Izvor: vlastita obrada, sve iz: Okvir kompetencija za kulturu demokracije ukraško. Vijeće Europe, veljača 2021.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Promicati jačanje transversalnih kompetencija i emocionalnih vještina za uspješno odgovaranje zahtjevima tržišta rada.

KOMPETENCIJE

- ✓ Emocionalna svijest.
- ✓ Timski rad.
- ✓ Prilagodljivost/ fleksibilnost.
- ✓ Interkulturalna kompetencija.
- ✓ Komunikacija.
- ✓ Rješavanje sukoba.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta za svaku aktivnost.

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- **Aktivnost za treniranje emocija:** Razbijeni tanjuri svakodnevnog života.
- **Aktivnost predstavljanja teme:** Parcipativno izlaganje ključnih koncepata.
- **Aktivnost za analizu i raspravu:** Kišobran asertivnosti. | Toranj od špageta. Umjetnički diktat. | Razgovarajmo o diskriminaciji.

NASTAVNI MATERIJALI

Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi mogućnostima, broju i karakteristikama učenika.

U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenicima postavite sljedeća pitanja:
 - Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
 - Jednom riječju, što ste danas naučili?
 - Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD „Ti si ono što voliš“

- Dajte učenicima radne listove za samostalan rad (u tiskanom ili online formatu, ovisno o vašim željama).
- Dane su smjernice koje učenici moraju slijediti za ovu izvannastavnu aktivnost, uzimajući kao referencu eksplicitni sadržaj u priloženom radnom listu.
- Zajednički komentirajte samostalni rad učenika prije sljedećeg modula.

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti
KORAK PO KORAK

1

Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula 3 obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

2

Razbijeno posuđe svakodnevnog života

Aktivnost koja omogućuje jačanje psihološke otpornosti kao načina nošenja s teškim životnim situacijama.

3

Kišobran asertivnosti

Aktivnost za razvoj transverzalnih kompetencija: rješavanje sukoba.

4

Toranj od špageta za 4 osobe

Aktivnost za razvoj transverzalnih kompetencija: komunikacija, timski rad, vođenje, ustrajnost.

5

Umjetnički diktat

Aktivnost za razvoj transverzalnih kompetencija: komunikacija i aktivno slušanje.

6

Razgovarajmo o diskriminaciji

Aktivnost za razvoj interkulturalnih kompetencija.

Ovo je naša preporuka redoslijeda provođenja aktivnosti Modula 3. Sukladno potrebama vaših učenika i vremenu kojeg imate na raspolaganju, možete i sami odabrati koje aktivnosti ćete provesti i u kojem poretku.

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 1

CILJ

Utvrđiti što su transversalne kompetencije i prepoznati njihovu važnost za izgradnju profesionalnog projekta i njegovu vezu s tržištem rada.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za prezentaciju glavne teorijske pozadine koja odgovara predmetu modula. U ovom slučaju bavit ćemo se dvjema međusobno povezanim temama:

- Prepoznavanje važnosti mekih vještina.
- Korisnost vještina na tržištu rada.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča)
- PPT prezentacija u prilogu.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 3.1. PPT Prezentacija (ppt M3).

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 1

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Aktivnost predstavljanja teme

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći da motivirate učenike na aktivno sudjelovanje.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- Kako bi učenici lakše razvili konceptualno razumijevanje sadržaja koje ćete pronaći na slajdovima, prije prezentacije napravite kratko zagrijavanje naziva „**Najbolji ili najgori**“:
 - Učenike podijelite u grupe od 3 do 5 osoba. Svakoj grupi podijelite samoljepljive papiriće u dvije boje (npr. zelene i crvene boje).
 - Uputite učenike da razmisle tko je najbolji nastavnik ili nastavnica kojeg su ikada imali, bez imenovanja. Na zelene papiriće trebaju napisati karakteristike tog nastavnika ili nastavnice koje ih čine najboljima. Kako učenici popunjavaju papiriće, vi ih skupljajte i lijepite na lijevu stranu ploče.
 - Zatim uputite učenike da razmisle tko je najgori nastavnik ili nastavnica kojeg su ikada imali, ali bez imenovanja. Na crvene papiriće trebaju zapisati osobine zbog kojih je taj nastavnik ili nastavnica za njih najgori. Kako učenici popunjavanju papiriće, vi ih skupljajte i lijepite na desnu stranu ploče.
 - Na kraju potaknite kratku raspravu s učenicima pitanjima: Koje osobine imaju oba tipa nastavnika? Na što se odnose?
 - Završite ovu kratku aktivnost uvođenjem koncepta mekih vještina i transverzalnih kompetencije, te istaknite činjenicu da su to osobne karakteristike, a ne tehničko znanje predmeta kojeg predaju nastavnici koje su učenici zamislili.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 1

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Aktivnost predstavljanja teme

- Nakon zagrijavanja, pokrenite priloženu prezentaciju, u kojoj ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći motivirati učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivanjem učenika da smišljaju svoje ideje tijekom prezentacije teorijske pozadine.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja o transversalnim kompetencijama i ulozi koju imaju u razvoju profesionalnog plana i budućem uključivanju na tržište rada. Za pomoć možete koristiti sljedeća pitanja
 - Koje meke vještine mislite da je neophodno razviti kako biste se suočili sa zahtjevima tržišta rada i zašto?
 - Što mislite, kako nam meke vještine mogu pomoći u svim aspektima našeg života?
 - Što mislite, koje životne prednosti donosi razvoj mekih vještina?
- Za kraj aktivnosti pitajte učenike imaju li pitanja ili komentara o obrađenim konceptima.

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 2

CILJ

Vježbanje psihološke otpornosti i sposobnosti rješavanja svakodnevnih životnih dvojbi.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Razbijeni tanjuri svakodnevnog života

Uvod

Ovu aktivnost osmislio je César García-Rincón de Castro, a riječ je o grupnoj aktivnosti koja se bavi situacijama koje nas fragmentiraju u svakodnevnom životu kako bismo osmislili načine „rekomponiranja“ tih situacija identificiranjem ključnih riječi. Metafora razbijenih tanjura opisuje životna iskustva koja nas „slome“, povrijede i frustriraju.

Ova aktivnost je usmjerena na vještinu upravljanja promjenama i jačanje psihološke otpornosti.

Potrebni materijali

- Papirna traka ili flasteri.
- Plastični ili papirnati tanjur izrezan na velike komade (4 do 5 komada, ovisno o broju učenika u svakoj grupi).
- Marker ili flomasteri.

Namjera aktivnosti

Suočavanje s nedaćama i situacijama koje izazivaju stres, tjeskobu ili bol jedan je od čimbenika koji najviše utječu na odustajanje od projekata, ciljeva i snova.

Usred ubrzanih promjena u osobnim, radnim odnosima i odnosima s okolinom, problemi, otpori i prepreke imaju tendenciju intenziviranja i time pogoršavaju mnoge društvene probleme, na primjer: neangažiranost mladih ljudi na njihovim profesionalnim planovima i slijedom toga neuključivanje na tržište rada.

Psihološka otpornost je stoga ključna kompetencija koja se mora razvijati kako bi učenici imali više alata za suočavanje s dvoj-bama, preprekama i poteškoćama koje okolina može nametnuti njihovom životnom i profesionalnom planu.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 2

**Razbijeni
tanjuri
svakodnevnog
života**

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Prije početka aktivnosti pripremite kartonske ili plastične tanjure izrezane na 4-5 asimetričnih dijelove (broj dijelova ovisi o broju učenika u grupi).
- Učenicima predstavite metaforu razbijenih tanjura: Započnite s pitanjem: Tko nije nikada razbio tanjur? Naglasite kako se često događaju stvari ili radimo stvari koje nas „razbiju“ poput tanjura - razbiju naše odnose, našu motivaciju, naše snove. Drugim riječima, događaju se stvari koje nas povrijede ili nas frustriraju.
- Učenike podijelite u grupe od 4 ili 5 osoba. Svakoj grupi podijelite materijal potreban za provedbu aktivnosti (tanjur izrezan na komade, ljepljivu traku, markere ili flomastere).
- Recite učenicima da u grupama razmisle o situaciji ili stvarnosti koja je uznemirujuća (koja boli, frustrira ili ljuti). Ta situacija može biti njihova vlastita (neki događaj koji im je izazvao tugu, ljutnju, bol) ili iz njihove bliske okoline (konfliktne situacije s njihovim prijateljima, u školi, ili s drugim osobama).
- Uputite grupe da od predstavljenih odaberu jednu situaciju, te da unutar grupe rasprave o tome kako takve situacije „razbijaju“ (ljute, oštećuju, povređuju, ozljeđuju) pojedince, grupu prijatelja, obitelj (ovisno o tome što su odabrali).
- Nakon rasprave u grupama, recite im da razmisle o 4 ili 5 ljekovitih riječi (broj riječi treba biti jednak broju članova grupe i dijelovima tanjura) koji mogu popraviti, izliječiti ili riješiti situaciju. Te riječi su radnje ili stavovi koji bi nam pomogli iscijeliti ili riješiti ili nadići „tešku, konfliktnu, bolnu“ situaciju. Drugim riječima, te riječi su ljepilo koje će pomoći ponovno sastaviti tanjur kako bi opet imao svoju funkciju.
- Recite im da napišu po jednu riječ na svaki dio razbijenog tanjura, a zatim dijelove spoje ljepljivom trakom kako bi se mogao ponovno koristiti, unatoč tome više nije istog oblika kao izvorni tanjur.
- Na kraju neka učenici podijele na čemu su radili. Zamolite ih da formiraju krug ili polukrug, te neka predstavnik/ca svake grupe kratko prepriča situaciju koja je razbila tanjur i kaže koje su riječi odabrali kao „ljepilo“ koje će opet sastaviti tanjur.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 2

Razbijeni
tanjuri
svakodnevnog
života

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

→ Potaknite promišljanje pomoću pitanja, primjerice:

- Što vam je u ovoj aktivnosti bilo najteže?
- Što mislite, koje stavove ili vrijednosti trebamo kako bismo ponovno sastavili tanjur (npr. strpljenje)?

→ Kao zaljučak aktivnosti, razmislite s učenicima o sljedećem: često radnje ili stavovi koji mogu ponovno sastaviti tanjur ne znače nužno, na primjer, da će ljudi u slučaju prekida ponovno biti zajedno, već da riječ koja je ljepilo u ovoj situaciji može biti - prihvaćanje. I da u većini slučajeva, kada zalijepimo dijelove nećemo dobiti početni oblik zato što pozitivna i negativna iskustva mijenjaju ljude i omogućuju im rast, stjecanje vještina i prevladavanje životnih poteškoća.

Varijanta za dobne skupine od 12 do 14 godina:

- Ako radite ovu aktivnost s učenicima mlađim od 15 godina, možete unaprijed osmisлити situacije koje „razbijaju“ i ponuditi ih grupi. Kao primjer, možemo raditi na vrijednostima koje se često ugrožavaju: radost, odanost, ljubav, povjerenje. Svakoj grupi dajte jednu vrijednost i recite im da razmisle o situaciji u kojoj se ta vrijednost može ugroziti i o riječima kojima se vrijednost koju ste im dodijelili može obnoviti.

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 3

CILJ

Identificirati asertivne načine rješavanja dvojbi u svakodnevnom životu.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Kišobran asertivnosti

Uvod

Ova je aktivnost prilagodba izvornika Cesara Garcie-Rincon de Castra.

Ima za cilj promišljanje različitih načina rješavanja dvojbi s kojima se svakodnevno susrećemo. Temelji se na predstavljanju četiri situacije koje zahtijevaju od ljudi koji ih predstavljaju da odluče kako će se te situacije riješiti ili završiti.

Potrebni materijali

- Četiri kartice sa situacijama.
- Četiri stolice postavljene ispred grupe.
- Kišobran.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 3.2. Kartice sa situacijama.

Namjera aktivnosti

Asertivno rješavanje sukoba je kompetencija koja ne samo da će učenicima omogućiti učinkovito rješavanje dvojbi ili problema s kojima se susreću tijekom razvoja svog profesionalnog projekta, već će im omogućiti i uspostavljanje boljih odnosa sa svojom okolinom. To će im omogućiti da stvore veće mogućnosti na osobnoj i profesionalnoj razini.

Rješavanje sukoba također je kompetencija koja favorizira timski rad, komunikaciju i vodstvo. Osposobljava ljude za posredovanje i fokusiranje na rješenje, a ne na problem.

U ovoj se aktivnosti analizira i razvija kreativnost u pronalaženju učinkovitih rješenja za dvojbe koje se javljaju.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 3

Kišobran
asertivnosti

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Prije provođenja aktivnosti, isprintajte kartice sa situacijama i pripremite kišobran.
- Učenike i učenice podijelite u 4 grupe, te ih uputite ih na sljedeći način:
Kiša lijeva kao iz kabla, a 4 osobe su se taman sakrile ispod ulaza u jednu zgradu. Svi su se nadali da će kiša ubrzo prestati padati, ali ona samo pada sve jače! U istom trenutku svi ugledaju napušteni kišobran na podu, bez vlasnika na vidiku.
Svaka grupa dobit će karticu s opisanom ulogom i situacijom jedne od četiri osobe. Sve osobe hitno trebaju kišobran kako bi postigli svoj cilj, koji je opisan na kartici.
Svaka grupa treba smisliti argumente zašto je baš njima taj kišobran najpotrebniji, te izabrati jednog predstavnika/cu koja će pred svima braniti smišljene argumente.
- Svakoj grupi podijelite po jednu karticu. Dajte im 10-ak minuta za međusobno dogovaranje i osmišljavanje argumenata.
- Postavite četiri stolice ispred ostatka grupe koji sjedi u polukrugu, a ispred stolica stavite kišobran. Zamolite predstavnike/ce grupa da sjednu na stolice.
- Uputite predstavnike/ce da sada imaju priliku predstaviti svoju situaciju i svoje argumente, te čuti i odgovoriti na tuđe situacije i argumente. Podsjetite ih da drugi ne znaju koja je njihova situacija, te da je potrebno i nju ponoviti svima.
- Uputite sve promatrače da na papir zapisuju ideje koje bi mogle riješiti predstavljeni sukob. Na kraju cijeli razred mora zajedno doći do zaključka što će biti s kišobranom.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 3

Kišobran
asertivnosti

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Na kraju aktivnosti, potaknite učenike na promišljanje o sljedećem:
- Sukobi nisu nužno „loši”. Oni su često mobilizatori promjene ili transformacije.
 - Ne reagiraju svi ljudi na isti način na sukob: pasivnost (pusti, proći će), agresivnost (verbalna, fizička i emocionalna), asertivnost (traženje alternativa za opće dobro).

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 4

CILJ

Promicati timski i suradnički rad među učenicima.

Ojačati kreativno razmišljanje grupe.

Ojačati pozitivno vodstvo.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Toranj od špageta

Uvod

U ovoj aktivnosti timovi se natječu tko će izraditi najviši toranj od dobivenih materijala. Moraju primijeniti komunikacijske strategije, timski rad, vodstvo i ustrajnost. Morat će uspostaviti strategiju za učinkovitu komunikaciju i rješavanje izazova.

Važno je poticati participativni stav kod svih članova tima. Ne zaboravite da je nužno da svi učenici daju ideje i aktivno sudjeluju.

Potrebni materijali

- Paketih sirovih špageta. | → Ljepljiva traka.
- Uže. | → Paket pjenastih bombona (marshmallows).
- Škare. | → Metar za mjerenje.
- Audiovizualna oprema (računalo i projektor/TV/pametna ploča).

Namjera aktivnosti

Kroz ovu aktivnost možete razvijati kompetencije vezane uz timski rad i pozitivno vodstvo. Ove su vještine trenutačno vrlo tražene na tržištu rada.

Mnoge tvrtke u svojim procesima odabira pridaju veću vrijednost transverzalnim kompetencijama kandidata za posao, uključujući sposobnost suradnje, asertivnost pri suočavanju sa sukobima i sposobnost vođenja procesa.

Vodstvo i timski rad omogućuju ljudima da učinkovitije upravljaju različitim koracima koje moraju poduzeti kako bi postigli svoje ciljeve, bilo osobne ili poslovne.

U slučaju profesionalnog usmjeravanja, razvijanje ovih kompetencija kroz igre i participatornu dinamiku omogućuje učenicima da budu u korak sa zahtjevima tržišta rada i razvojem svog profesionalnog projekta. Drugim riječima, osigurava im veće mogućnosti budućeg uključivanja na tržište rada.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 4

Toranj od
špageta

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Prije početka aktivnosti, pripremite sve potrebne materijale.
- Učenike podijelite u grupe od 4-5 osoba. Svakom timu podijelite njihov komplet materijala (20 sirovih špageta, 1 metar ljepljive trake, 1 metar užeta, 10 pjenastih bombona, 1 škare). Zamolite ih da ne diraju materijale dok ne dobiju upute.
- Uputite učenike u sljedeće:

Izazov je da za manje od 18 minuta uz pomoć kompleta materijala koji ste im dali, trebaju izgraditi što višu konstrukciju koja će stajati samostalno i imati oblak od pjenastih bombona na vrhu.
- Kada utvrdite da su svima jasne upute, započnite vremenski brojač od 18 minuta. Vremenski brojač projicirajte na način koji je vidljiv svim učenicima (preko računala i projektor/TV-a/pametne ploče).
- Po isteku 18 minuta, koristeći metar za mjerenje, zabilježite visine koje su dosegili različiti timovi.
- Na kraju, kao razred analizirajte rezultate dobivene u svakoj grupi, a prije svega uzmite u obzir sljedeće aspekte:
 - Što se dogodilo tijekom aktivnosti?
 - Kakvo je bilo sudjelovanje svakog od članova tima?
 - Što se dogodilo s opremom kada je trebalo postaviti toranj?
 - Koja je bila glavna poteškoća s kojom ste se susreli u aktivnosti?
- S učenicima analizirajte pojmove: timski rad, sudjelovanje, interakcija, vodstvo i kako oni utječu na dobivene rezultate.
- **Po izboru:** Pogledajte sljedeći videozapis s grupom: TED „Build a tower, build a team” Toma Wujeca: <https://www.youtube.com/watch?v=1Bt9tpKoE>

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 5

CILJ

Jačanje kompetencija
učenika za timski rad i
asertivnu i učinkovitu
komunikaciju.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Umjetnički diktat

Uvod

Ovo je aktivnost u kojoj se razvijaju dvije kompetencije potrebne za komunikaciju - sposobnost jasnog izražavanja i aktivno slušanje. Jedna osoba u timu mora davati upute svom „umjetniku“ kako bi on točno nacrtao sliku koja im je dodijeljena.

Potrebni materijali

- Crteži ili slike za diktat
- Bijeli papiri
- Olovke.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 3.3. Slike za diktat. ✨

Namjera aktivnosti

Asertivna i učinkovita komunikacija je ključna kompetencija za uključivanje na tržište rada. Ključna je jer omogućuje ljudima da izraze ideje, osjećaje i potrebe. To je također jedna od kompetencija koja regulira odnose s drugim ljudima i izravno utječe na razvoj drugih ključnih kompetencija.

U procesima profesionalnog usmjeravanja to je također kompetencija koja prati samospoznaju i omogućuje sposobnost izražavanja potreba, osjećaja, zahtjeva tijekom procesa razvoja profesionalnog projekta.

Kroz ovu aktivnost učenici vježbaju dva temeljna aspekta komunikacijskih procesa:

- Aktivno slušanje.
- Sposobnost izražavanja.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 5

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Umjetnički
diktat

- Prije provedbe aktivnosti, preuzmite i isprintajte slike za diktat.
- Učenike i učenice podijelite u parove, te ih uputite da sjednu leđima okrenuti jedno drugome (na podu ili na stolicama).
- Uputite parove da najprije trebaju odrediti tko će od njih davati upute, a tko će ih izvoditi. Učenicima koji daju upute podijelite slike koje trebaju diktirati, odnosno opisati svojim umjetnicima. Napomenite da ne smiju početi objašnjavati prije nego što im date znak, te da se umjetnici ne smiju okretati i gledati slike niti u jednom trenutku tijekom izvođenja aktivnosti.
- Dajte učenicima sljedeće upute:
Učenik koja diktira treba dati upute umjetniku kako bi mogao nacrtati crtež koji je što sličniji onom koji opisuje. Ne

smije izgovarati riječi ili fraze koje izravno govore o čemu se na slici radi. Treba davati upute umjetniku korak po korak, opisati svaki dio slike, ali ne odavati što je to (krug, kvadrat, pravokutnik itd.).

Umjetnik će se koncentrirati samo na praćenje uputa i neće moći postavljati pitanja ili razjašnjavati nedoumice.

- Dajte parovima 5 minuta da dovrše svoja umjetnička djela. Nakon toga recite učenicima da prestanu s izvođenjem aktivnosti i stanu u krug ili polukrug sa svojim parom.
- Zamolite svakog umjetnika da pokaže svoj crtež ostalim sudionicima zajedno sa slikom koju je opisivao drugi učenik u paru. U ovom trenutku nastaju različite emocionalne reakcije: čuđenje, smijeh, blaga frustracija. Važno je dopustiti učenicima sve reakcije, ako nisu uvredljive ili izvor sukoba među parovima.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 5

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Umjetnički
diktat

- Recite parovima da prokomentiraju svoja iskustva uz pomoć sljedećih pitanja:
 - Kako su se umjetnici osjećali kada su morali crtati bez mogućnosti postavljanja pitanja? S kakvim poteškoćama su se suočili?
 - Je li onima koji nisu crtali bilo lako davati upute? Jesu li imali potrebu provjeriti je li shvaćeno ono što opisuju? Jesu li postavljali umjetniku kakva pitanja?
 - Neka parovi koji su postigli najveću sličnost između slike i crteža umjetnika komentiraju kako su izveli aktivnost. Što misle što im je omogućilo postizanje cilja aktivnosti?
- Na kraju razmislite sa svojim učenicima o ključnim aspektima komunikacije:
 - Aktivno slušanje
 - Promatranje neverbalne komunikacije
 - Jasnoća poruke
 - Davanje povratnih informacija

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 6

CILJ

Identificirati situacije diskriminacije i posljedice koje ona ima na živote ljudi i na prostore u kojima zajedno žive.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Razgovarajmo o diskriminaciji: uzrocima, posljedicama i manifestacijama

Uvod

Aktivnost koja koristi audiovizualne resurse za podizanje svijesti o nediskriminaciji i važnosti kulturne raznolikosti i načina na koji ona obogaćuje okoliš i grupe ljudi.

Potrebni materijali

- Listovi papira
- Markeri ili flomasteri
- Kartica s definicijama pojma diskriminacije
- Audiovizualna oprema (računalo i projektor/TV/pametna ploča)
- Videozapis „Purl“.

→ **Materijali za preuzimanje:** Prilog3.4. Kartica s definicijama. 📎

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=B6uulHpFkuo> 🖱️

Namjera aktivnosti

Jedna od bitnih promjena na tržištu rada je trend rada na daljinu. Sve je češće zapošljavanje ljudi koji su geografski raspršeni, TE velike tvrtke imaju sjedišta u različitim zemljama svijeta tako da njihovo poslovanje nije centralizirano.

To zahtijeva od pojedinaca da upravljaju svojom sposobnošću za rad u kulturno različitim kontekstima što uključuje upravljanje interkulturalnim kompetencijama povezanim s prepoznavanjem važnosti kulturne raznolikosti.

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 6

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Razgovarajmo o diskriminaciji: uzrocima, posljedicama i manifestacijama

- Prije početka aktivnosti, preuzmite i isprintajte kartice s definicijama, postavite stolice u razredu u polukrug, te napišite riječ DISKRIMINACIJA na ploču.
- Pitajte učenike: Što za vas znači riječ diskriminacija?
- Zapišite ključne riječi iz odgovora učenika na ploču gdje ste napisali riječ DISKRIMINACIJA.
- Nakon toga im podijelite kartice s definicijama te ih skupa pročitajte, povezujući ih s riječima koje su oni sami izrazili na ovu temu:

Diskriminacija: nepriznavanje i ograničavanje prava pripadnicima drugih rasa, kultura, vjera ili drugoga spola (Školski rječnik hrvatskog jezika).

Diskriminacija je čin pravljenja neopravdanih razlika među ljudima na temelju skupina kojima pripadaju ili za koje se smatra da pripadaju.

Ljudi mogu biti diskriminirani na temelju svoje rase, roda, dobi, vjere, invaliditeta, seksualne orijentacije, te brojnih drugih kategorija. Diskriminacija se događa kada se prema pojedincima ili skupinama nepravedno postupa na gori način zbog njihove pripadnosti nekoj od navedenih kategorija. To uključuje ograničavanje mogućnosti ili prava članovima jedne kategorije koji su dostupni članovima druge.

- Učenike podijelite u grupe od 4-5 osoba. Uputite svaku grupu da izradi plakat koji govori o svemu što znaju o diskriminaciji. Učenici mogu istaknuti primjere diskriminacije (kojima su svjedočili u svakodnevnom životu ili su sami bili žrtve, ali i generičke primjere kao što su seksističke reklame itd.). Recite učenicima da, ako je moguće, istaknu uzroke i posljedice primjera koje su naveli i zapišu na plakat. Dajte im 30 minuta da dovrše svoj plakat.
- Zamolite grupu da ponovno formira polukrug i pokažite im sljedeći kratki video: <https://www.youtube.com/watch?v=B6uulHpFkuo> (video je na engleskom jeziku)

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

VJEŽBA 6

**Razgovarajmo
o diskriminaciji:
uzrocima,
posljedicama i
manifestacijama**

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

→ Nakon što pogledate video, zamolite svaku grupu da podijele ono o čemu su radili. Pokrenite razgovor na razini razreda koristeći njihove povratne informacije i sadržaj videa. Pri tome, možete postavljati sljedeća pitanja:

- Od komentara vaših kolega i onoga što ste vidjeli u video-zapisu, koja vas se situacija najviše dojmila i zašto?
- Koje ste situacije diskriminacije vidjeli ili doživjeli u svom okruženju (škola, obitelj, prijatelji)?
- Što mislite, koji su mogući uzroci diskriminirajućih situacija?
- Što mislite, što se događa ljudima koji su žrtve diskriminacije?
- Kakve su posljedice za širu okolinu?
- Kako možemo doprinijeti suzbijanju diskriminacije?

▶ Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnostSAMOSTALAN
RAD

Ono si što voliš

→ Od učenika se traži da pregledaju dokument koji je izradila Zaklada Adecco pod nazivom „Ono si što voliš”. Ovaj dokument klasificira vještine i sposobnosti na temelju hobija ili interesa. Cilj je da na temelju odabira hobija učenici prepoznaju svoje kompetencije i vještine te ih usporede s profesionalnim područjima.

Ova se aktivnost vrlo dobro nadopunjuje s posljednjom vježbom u Modulu 2 pa se može koristiti za povezivanje onoga što ih zanima s vještinama i kompetencijama (sposobnostima).

→ Prilog 3.5.

► Modul 4

Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija

Teorijska pozadina. 90

1. Digitalna tranzicija. 91

2. Zelena tranzicija. 96

3. Rodne predrasude i STEAM karijere. 100

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 106

2. Mi smo protagonisti. 108

3. Ljudske siluete. 110

4. Aktivnost predstavljanja teme. 112

5. Zanimanja su za ljude. 114

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 2

Otkrivanje talenata i
motivacije

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

▶ Modul 4

Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija.

Uvod

Kao rezultat četvrtke industrijske revolucije i izazova koji proizlaze iz pandemije COVID-19, tehnološki i digitalni razvoj napreduje velikim koracima, prožima različite sfere ljudske interakcije i generira nove načine upravljanja svijetom rada.

Suočavamo se s važnim promjenama na gospodarskoj, društvenoj i kulturnoj razini koje donose:

1. Digitalna tranzicija.
2. Zelena tranzicija.

U svjetlu ovih promjena, potražnja za stručnjacima u području STEM-a je sve veća, što pred-

stavlja veliki izazov izjednačavanju sudjelovanja žena u tim profesionalnim područjima kako se ne bi povećale postojeće nejednakosti u svijetu rada.

U ovom modulu ćemo se baviti pitanjem utjecaja rodne pripadnosti na odluke o profesionalnoj budućnosti, kako bismo senzibilizirali učenike i učenice na prepoznavanje važnosti fleksibilnosti i kreativnosti u odgovoru na velike promjene, kao i važnosti prepoznavanja društvenih i kulturnih prepreka koje ograničavaju sudjelovanje žena u profesionalnim karijerama koje će u skoroj budućnosti biti najtraženije na tržištu rada.

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

►► Suočavamo se s gospodarskom, društvenom i kulturnom tranzicijom koja je zelena i digitalna.

Kao što smo već spominjali u ovom metodičkom priručniku, današnja će djeca biti uključena u tržište rada na poslovima koji još ne postoje i koji su potaknuti ubrzanim procesima digitalizacije i tehnološkog napretka svojstvenih za četvrtu industrijsku revoluciju u kojoj se upravo nalazimo.

Stoga, kako navodi Svjetski ekonomski forum (WEF, 2022.) „kada govorimo o električnim vozilima, o energetskej tranziciji, o prelasku na održivo gospodarstvo, sve to je potaknuto digitalizacijom“.

1. Digitalna tranzicija.

Trenutačno 42% Europljana nema osnovne digitalne vještine. Do 2030. cilj je da najmanje 80% svih odraslih osoba ima osnovne digitalne vještine. K tome, u istom bi razdoblju trebalo biti zaposleno još 20 milijuna stručnjaka za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (ICT), s ciljem povećanja postotka žena koje su trenutno nedovoljno zastupljene u tom području³.

Trenutačno smo na početku četvrte industrijske revolucije, koju karakterizira ubrzani tehnološki i digitalni razvoj.

Digitalna tranzicija je temeljni dio ove četvrte industrijske revolucije, a definirana je kao primjena digitalnih mogućnosti (onih koje su elektroničke, znanstvene, temeljene na podacima, instrumentirane, izračunate i automatizirane) na procese razvijene u različitim područjima društva, na proizvode i sredstva za poboljšanje učinkovitosti, na kvalitetu i brzinu u administraciji/upravljanju i iznad svega u otvaranju novih tržišnih prilika i stvaranje prihoda.

Stoga je digitalna tranzicija integracija digitalne tehnologije u razna područja, uključujući gospodarstvo, svijet rada, te svakodnevni život ljudi. Digitalna tranzicija mijenja načine na koji procesi u

ovim područjima funkcioniraju, te podrazumijeva promjenu na razini društva i kulture.

Ključne tehnologije koje omogućuju razvoj digitalne tranzicije su računarstvo u oblaku, informacijska tehnologija, mobilne platforme koje omogućuju izravan pristup različitim aplikacijama, tehnologije strojnog učenja i umjetne inteligencije te internet stvari⁴.

S obzirom na nužnost, važnost i rasprostranjenost digitalne tranzicije u većini područja ljudskog razvoja, Europska komisija je poduzela niz mjera kako bi ispunila obveze da „nitko ne zaostane“ u okviru Ciljeva održivog razvoja, odnosno kako bi osigurala da svi europski građani imaju potrebne vještine i kompetencije da se nose s promjenama koje proizlaze iz tehnološkog napretka.

3. Euronews 19-5-2021. EU aims for full digitisation by 2030. In: <https://es.euronews.com/next/2021/05/19/la-union-europea-aspira-a-una-digitalizacion-completa-para-2030>

4. What is digital transformation? At: <https://www.powerdata.es/transformacion-digital>

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Stoga obrazovanje i profesionalno usmjeravanje za budućnost podrazumijeva poznavanje i vježbanje digitalnih kompetencija koje zahtijeva digitalna tranzicija. Ukratko ćemo sažeti okvir digitalnih kompetencija koje je razvila Europska komisija kojima se treba pozabaviti u svakom procesu profesionalnog usmjeravanja.

DIGITALNE KOMPETENCIJE

„Digitalne kompetencije uključuju sigurnu, kritičku i odgovornu upotrebu i interakciju s digitalnim tehnologijama za učenje, na poslu i za sudjelovanje u društvu. Uključuje pretraživanje i upravljanje informacijama i podacima, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja (uključujući programiranje), sigurnost (uključujući digitalnu dobrobit i vještine povezane s kibernsigurnošću) i rješavanje problema.” (Preporuka Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, 22. svibnja 2018., ST 9009 2018 INIT).

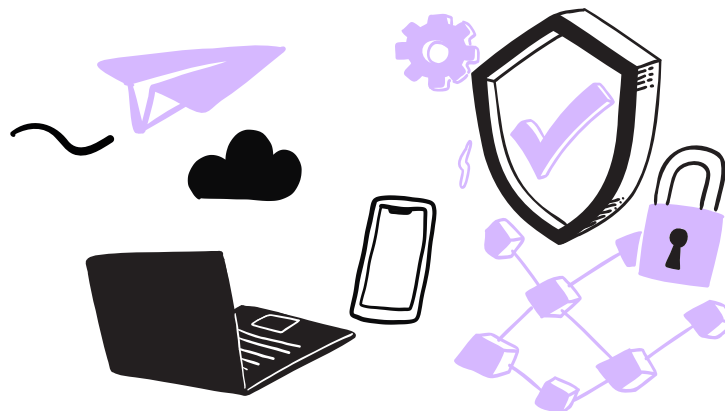
Prema Europskoj komisiji u Okviru „DigComp”, digitalne kompetencije dio su ostalih skupina

ključnih kompetencija za razvoj, koje su organizirane u 5 strateških područja navedenih u sljedećoj tablici

Prva tri područja odnose se na kompetencije koje se mogu uočiti u specifičnim aktivnostima i upotrebama. Četvrto i peto područje (Sigurnost i rješavanje problema) odnose se na transverzalne kompetencije, jer se odnose na bilo koju vrstu aktivnosti koja se provodi putem digitalnih medija.

Elementi rješavanja problema prisutni su u svim kompetencijama, no definirano je posebno područje kako bi se istaknula važnost ovog aspekta za usvajanje tehnologije i digitalnih praksi.

Digitalna kompetencija dio je Okvira ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje i povezana je s drugim kompetencijama. Drugim riječima, hrani se drugima i razmjenjuje svoju primjenjivost s drugima, kao u slučaju zelenih kompetencija, što ćemo vidjeti u nastavku.

► Modul 4

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

Područja	Kompetencije
1. Pretraživanje i upravljanje informacijama i podacima	<p>Navigacija, pretraživanje i filtriranje digitalnih podataka i sadržaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Osoba može „artikulirati informacijske potrebe, tražiti podatke, informacije i sadržaje u digitalnim okruženjima, pristupiti im i navigirati među njima, kreirati i ažurirati osobne strategije pretraživanja.“ <p>Procjena podataka, informacija i digitalnog sadržaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Osoba ima vještine i znanja za „analizu, usporedbu i kritičku procjenu pouzdanosti i vjerodostojnosti izvora podataka, informacija digitalnog sadržaja, analizu, interpretaciju i kritičku procjenu podataka, informacija i digitalnog sadržaja te osobno istraživanje“. <p>Upravljanje podacima, informacijama i digitalnim sadržajem.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uključuje „organiziranje, pohranjivanje i dohvaćanje podataka, informacija i sadržaja u digitalnim okruženjima te njihovo organiziranje i obradu u strukturiranim okruženjima“.
2. Komunikacija i suradnja u digitalnim okolinama	<p>Interakcija kroz digitalne tehnologije.</p> <ul style="list-style-type: none"> Podrazumijeva znanje kako komunicirati u različitim vrstama digitalnih tehnologija kao i točan odabir odgovarajućih digitalnih medija za određeni kontekst. <p>Dijeljenje putem digitalnih tehnologija.</p> <ul style="list-style-type: none"> Odnosi se na mogućnost dijeljenja podataka, informacija i digitalnog sadržaja s drugima putem odgovarajućih tehnologija. Djelujte kao posrednik. Budite svjesni praksi upućivanja i atribucije. <p>Sudjelovanje građana kroz digitalne tehnologije.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sudjelujte u društvu korištenjem javnih i privatnih digitalnih usluga. Tražite prilike za samoosnaživanje i participativno građanstvo putem odgovarajuće digitalne tehnologije. <p>Suradnja kroz digitalne tehnologije.</p> <ul style="list-style-type: none"> Korištenje digitalnih alata i tehnologija u procesima suradnje i za izgradnju i zajedničko stvaranje podataka, resursa i znanja. <p>Ponašanje na mreži.</p> <ul style="list-style-type: none"> Poznavanje pravila ponašanja i znanja u korištenju tehnologija i interakciji u digitalnim okruženjima. Prilagodba komunikacijskih strategija specifičnoj publici, uzimajući u obzir kulturnu i generacijsku raznolikost u digitalnim okruženjima. <p>Upravljanje digitalnim identitetom.</p> <ul style="list-style-type: none"> Stvaranje i upravljanje jednim ili više digitalnih identiteta s ciljem zaštite svog ugleda i obrade podataka koje proizvedete kroz različite alate, digitalna okruženja i usluge.

► Modul 4

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

Područja	Kompetencije
3. Stvaranje digitalnog sadržaja	<p>Razvoj sadržaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Stvaranje i uređivanje digitalnog sadržaja u različitim formatima i izražavanje kroz digitalne medije. <p>Integracija i prerada digitalnog sadržaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ova kompetencija uključuje znanje kako modificirati, doraditi, poboljšati i integrirati informacije i sadržaj u postojeće tijelo znanja kako bi se stvorio novi, originalni i relevantni sadržaj. <p>Autorska prava (COPYRIGHT) i licence za intelektualno vlasništvo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razumijevanje kako zatražiti podatke, informacije i digitalni sadržaj s licencama za autorska prava i intelektualno vlasništvo. Etičko korištenje podataka i informacija. <p>Programiranje.</p> <ul style="list-style-type: none"> Znanje i resursi za razvoj nizova uputa primjenjivih na računalne sustave za rješavanje danog problema ili izvođenje danog zadatka.
4. Sigurnost	<p>Zaštita uređaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zaštita digitalnih uređaja i sadržaja te razumijevanje rizika i prijetnji u digitalnim okruženjima. Svijest o sigurnosnim mjerama i vođenje računa o pouzdanosti i privatnosti. <p>Zaštita osobnih podataka i privatnost.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zaštita osobnih podataka i privatnosti u digitalnim okruženjima. Razumijevanje kako koristiti i dijeliti osobne podatke i moći zaštititi sebe i druge od štete. Razumijevanje da digitalne usluge koriste „pravila privatnosti“ za informiranje o korištenju osobnih podataka. <p>Zaštita zdravlja i dobrobiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vještine za izbjegavanje rizika za fizičko i mentalno zdravlje u korištenju digitalnih tehnologija. Uključuju sposobnost i odlučnost da zaštitite sebe i druge od rizika digitalnih okruženja kao što su seksualno uznemiravanje ili virtualno zlostavljanje. <p>Zaštita okoliša.</p> <ul style="list-style-type: none"> Osvještavanje utjecaja digitalnih tehnologija i njihove uporabe. <p>Rješavanje tehničkih problema.</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikacija tehničkih problema u korištenju digitalnih uređaja i okruženja te rješavanje istih (od najosnovnijih do najsloženijih).

► Modul 4

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

Područja	Kompetencije
5. Rješavanje problema	<p>Utvrđivanje potreba i tehnoloških odgovora.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procjena potreba i identificiranje, procjena, odabir i korištenje najprikladnijih digitalnih alata i mogućih tehnoloških rješenja za upravljanje incidentima. • Podešavanje i prilagođavanje digitalnih okruženja osobnim potrebama kao što je pristupačnost. <p>Kreativna uporaba digitalne tehnologije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znanje korištenja digitalnih alata i tehnologija za stvaranje inovativnog sadržaja, procesa i proizvoda. • Individualno i kolektivno sudjelovanje u kognitivnim procesima za razumijevanje i rješavanje konceptualnih problema i zbunjujućih situacija u digitalnim okruženjima. <p>Utvrđivanje nedostataka u digitalnim vještinama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost utvrđivanja koje digitalne vještine treba poboljšati ili ažurirati. • Sposobnost pomaganja drugima u razvoju njihovih digitalnih vještina. • Traženje prilika za samoučenje i praćenje digitalnog svijeta koji se razvija.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

2. Zelena tranzicija.

Zelena tranzicija poznata je i kao put do održivosti, a dovela je do pojave raznih „zelenih“ poslova, koji proizlaze iz potrebe da se odgovori na višestruke izazove s kojima se čovječanstvo suočava kako bi se sanirala šteta nanescena okolišu zbog ljudskog utjecaja koji ga ugrožava.

Prema podacima Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), procjenjuje se da će značajan dio postpandemijskog gospodarskog oporavka biti povezan sa zelenom tranzicijom. Međunarodna organizacija rada (ILO) i Europska komisija procjenjuju da bi to moglo značiti do 60 milijuna novih radnih mjesta do 2050. godine na globalnoj razini.

U kontekstu aktualnih okolišnih uvjeta i njihove povezanosti s razvojem tranzicija prema održivijim proizvodnim i ekonomskim sustavima postala je politički prioritet na globalnoj razini, a preciznije je razmotrena u okviru ciljeva održivog razvoja Agende 2030. i u Europskom zelenom planu. To je nedvojbeno ohrabrilo i pospjelo ovu tranziciju.

Stoga se značenje zelene tranzicije ili zelenih poslova smatra višesektorskim, jer je dio razvojnog modela koji je zelen i održiv. Na taj način zahtijeva ne samo stručnjake u znanstveno-tehnološkom području, već i stručnjake u područjima kao što su komunikacijske i društvene znanosti, pravnike (stvaranje zakona i propisa koji podržavaju tranziciju), itd.

Zelena tranzicija stoga zahtijeva da stručnjaci usvoje potrebne tehničke ili stručne vještine i kompetencije kako bi prijelaz bio učinkovit.

5. Source: The business response to the challenge of employment transformation. At: <https://www.corresponsables.com/actualidad/foretica-profundiza-futuro-trabajo-empleo-verde-transicion-justa>

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Evo nekoliko primjera područja i zanimanja koji se probijaju u ovom procesu zelene tranzicije:

Profesionalni profili

Menadžer za održivost
Tehničar na vjetroelektrani
Konzultant za solarnu energiju
Ekolog
Ekološki tehničar u području zdravstva
Tehničari za projekte obnovljivih izvora energije
Stručnjaci za električne mreže u vjetroelektranama
Stručnjaci za fotonaponske sustave
Projektanti
Stručnjaci za ugovore o opskrbi energijom
Razvojni programer projekta zelenog vodika
Programer za dizajn pametnih mreža
Specijalist za integraciju tehnologija pohrane
Menadžeri informacijskog modeliranja za zgrade
Specijalisti za dubinsku obnovu zgrada
Energetski revizori i menadžeri

► Modul 4

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

ZELENE KOMPETENCIJE

Uzimajući u obzir GreenComp model, u okviru procesa profesionalnog usmjeravanja, ovo su najtraženije vještine koje će biti ključne za ulazak na tržište rada i ostvarenje zelene tranzicije.

Četiri ovdje predstavljena područja kompetencija, kao i druge klasifikacije kompetencija spomenute u ovom metodičkom priručniku, usko su međusobno povezane i treba ih tretirati kao dijelove veće cjeline.

Ta područja su detaljno opisana u nastavku:

Područje	Kompetencije	Opisnice
1. Utjelovljenje vrijednosti održivosti	1.1 Vrednovanje održivosti	<ul style="list-style-type: none"> Promišljanje o osobnim vrijednostima. Utvrđite i objasnite kako se vrijednosti razlikuju među pojedincima i tijekom vremena te kritički procijenite kako su usklađene s vrijednostima održivosti.
	1.2 Podupiranje pravednosti	<ul style="list-style-type: none"> Podržavanje jednakosti i pravde za sadašnje i buduće generacije i učenje od prethodnih generacija za održivost.
	1.3 Promicanje prirode	<ul style="list-style-type: none"> Spoznaja da su ljudi dio prirode i poštivanje potreba i prava drugih vrsta i same prirode kako bi se obnovili i regenerirali zdravi i otporni ekosustavi.
2. Prihvatanje složenosti prirode održivosti	2.1. Sustavno razmišljanje	<ul style="list-style-type: none"> Pristupanje problemu održivosti iz svih kutova. Uzmite u obzir vrijeme, prostor i kontekst kako bi razumjeli kako elementi unutar i između sustava međusobno djeluju.
	2.2. Kritičko razmišljanje	<ul style="list-style-type: none"> Procjena informacija i argumenata, utvrđivanje pretpostavki, osporavanje <i>statusa quo</i> i razmišljanje o tome kako osobna, društvena i kulturološka pozadina utječe na razmišljanje i zaključke.
	2.3. Utvrđivanje opsega problema	<ul style="list-style-type: none"> Formuliranje trenutačnih ili potencijalnih izazova održivosti u smislu poteškoća, uključenih ljudi, vremena i geografskog opsega, kako bi se utvrdili prikladni pristupi za predviđanje i sprječavanje problema te za ublažavanje i prilagodbu postojećim problemima.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Područje	Kompetencije	Opisnice
3. Predviđanje održivih verzija budućnosti	3.1. Pismenost	<ul style="list-style-type: none"> Predviđanje alternativnih održivih verzija budućnosti zamišljanjem i razvojem alternativnih scenarija i utvrđivanjem koraka potrebnih za postizanje željene održive budućnosti.
	3.2. Prilagodljivost	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje tranzicijama i izazovima u složenim situacijama održivosti i donošenje odluka vezanih uz budućnost u uvjetima neizvjesnosti, dvosmislenosti i rizika.
	3.3. Način razmišljanja usmjeren na istraživanje	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje relacijskog načina razmišljanja istraživanjem i povezivanjem različitih disciplina te korištenjem kreativnosti i eksperimentiranja s novim idejama ili metodama.
4. Djelovanje za održivost	4.1. Političko djelovanje	<ul style="list-style-type: none"> Za snalaženje u političkom sustavu, utvrđivanje političke odgovornosti i odgovornosti za neodrživo ponašanje i zahtijevanje učinkovitih politika za održivost.
	4.2. Kolektivno djelovanje	<ul style="list-style-type: none"> Djelovanje za promjenu u partnerstvu s drugima.
	4.3. Individualna inicijativa	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznavanje vlastitog potencijala za održivost i aktivno doprinošenje poboljšanju izgleda za zajednicu i planet.

► Modul 4

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

3. Rodni jaz u izboru karijere.

Temeljni koncepti:

Rod je kategorija analize koja se javlja kako bi razumjeli da su atributi, uloge i norme dodijeljeni ženama i muškarcima naslijeđena društveno-kulturna konstrukcija, a ne prirodna ili biološka atribucija. Iz toga proizlazi razlika između spola i roda.

Pojam spol odnosi se na sve one biokemijske, reproduktivne i anatomske karakteristike koje

definiraju muškarca i ženu. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, rod se odnosi na sve one društveno konstruirane uloge, ponašanja, aktivnosti i attribute koje određena kultura smatra prikladnima za definiranje kakvi su muškarci (muški rod) i žene (ženski rod).

Budući da je rod društveni proces učenja temeljen na kulturi, karakteristike, uloge i atri-

buti dodijeljeni muškarcima i ženama nisu dani prirodom, tj. definicija muškarca i žene nije uvjet zadan biološkim aspektima, već varira ovisno o kulturnim normama svakog pojedinog društva. S obzirom da je rod društveno i kulturno konstruiran, njegovi se izrazi mijenjaju s vremenom i razlikuju se od kulture do kulture.

►► SPOL

Prema Španjolskoj kraljevskoj akademiji: to je „organsko, muško ili žensko stanje životinja i biljaka“. Drugim riječima, odnosi se na biološke razlike između muškaraca i žena.

Primjer: Muškarac: XY kromosomi.
Žena: XX kromosomi.

►► ROD

To je društveno-kulturna konstrukcija bioloških razlika.

Uvjereno je da žene i muškarci

posjeduju „prirodno ili biološki“ različite kvalitete.

Njihovo učenje pušta korijenje kroz procese socijalizacije i učenja modeliranjem ili oponašanjem.

Kultura pripisuje predodžbe o rodu koje se mijenjaju tijekom vremena zbog povijesnih procesa koji se odvijaju u svakom društvu.

Primjer: Muškarac: produktivna uloga (plaćeni posao).
Žena: reproduktivna uloga (podizanje djece i briga o kućanstvu).

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

[► Modul 1](#)[► Modul 2](#)[► Modul 3](#)[► Modul 4](#)[► Modul 5](#)[► Modul 6](#)

Rodne uloge:

Uloge temeljene na rodu definiraju kako društvo utvrđuje ili očekuje ponašanje i djelovanje muškaraca i žena te kako oni komuniciraju međusobno, a kako sa svojom okolinom.

Uloge su određene kulturološki i predstavljaju mjesto koje svaki rod ima u razvoju društva. One stoga utvrđuju funkciju i smisao postojanja muškaraca i žena (na različit način), kao i norme koje reguliraju **kakvi bismo trebali biti i što možemo učiniti.**

Rodni stereotipi:

Rodni stereotipi su unaprijed stvorene ideje i široko prihvaćeni kriteriji koji se manifestiraju u obliku predrasuda.

Stereotipi su široko rasprostranjena kulturna vjerovanja. U slučaju roda odnose se na sva uvjerenja koja postoje u kolektivnoj mašti društva o prihvatljivim kvalitetama koje bi muškarci i žene trebali imati. Stoga su stereotipi odgovorni za klasifikaciju psiholoških i fizičkih osobina muškaraca i žena.

Rodne uloge i stereotipi su ugrađeni, kao što ugrađujemo sva znanja stečena u različitim fazama života, procesima programiranja i postaju dio kognitivnih struktura koje pohranjuju naše znanje.

Kao rezultat toga, uloge i stereotipi često su naturalizirani i normalizirani, tako da se iskustvo njihovih izraza i implikacija ne dovodi u pitanje ili identificira kao čimbenik koji stvara nejednakost i nepravdu.

Nejednakost se rađa iz razlika:

Društvena konstrukcija roda kao izraz kulture koja je patrijarhalna prožima sve aspekte društvenog života i međuljudskih odnosa, uspostavljajući društvene norme koje žene stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na muškarce.

Iz ovog stanja proizlazi ono što se naziva rodna nejednakost i odnosi moći. Rodna nejednakost se definira kao društveni, pravni i kulturni fenomen u kojem postoji diskriminacija ljudi na temelju njihova roda.

Nejednakosti određuju različit pristup resursima, participaciji, mogućnostima i slobodi što uspostavlja odnose moći onih kojima je omogućen veći pristup resursima i mogućnostima. U slučaju rodnih odnosa, ta je moć data na naturalizirani način muškarcima, na temelju uloga koje su kulturološki obvezni ispuniti u društvu.

Rodne nejednakosti izražene su i u području obrazovanja i zdravstva, u gospodarstvu, u poslovanju ili u načinu gledanja na žene i muškarce u medijima, u usklađivanju poslovnog i obiteljskog života, u pravnom sustavu te u politici. Jedan od najekstremnijih izraza nejednakosti je rodno uvjetovano nasilje (Irene López, str. 21).

► Modul 4

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

Rodne nejednakosti, diferencijalna socijalizacija i njihov odnos s odabirom karijere:

Razumijevanje odnosa između izbora karijere, rada na profesionalnom usmjeravanju i roda zahtijeva upućivanje na fenomen rodne podjele rada koja ima svoje korijene u nejednakoj socijalizaciji žena i muškaraca u raspodjeli uloga. Uloge i stereotipi jasno određuju misiju i funkciju žena i muškaraca u izgradnji društva.

Kako bismo još bolje razumjeli zašto žene i muškarci biraju različite karijere, moramo shvatiti da su norme i uloge definirane rodom usađene u našu kognitivnu i emocionalnu strukturu, te na podsvjesnoj razini oblikuju našu percepciju svijeta i utvrđuju naše vrijednosti, ukuse i interese. Informacije koje smo primili i pohranili o tome što se očekuje od žena i muškaraca ugrađuju se u ponašanja tijekom života. Izbor je dio ovih društveno očekivanih ponašanja.

Stoga nije slučajno da se, iako svjesni značaja neravnomjerne raspodjele rodnih uloga i normi, u praksi ponašamo kontradiktorno ili nastavljamo reproducirati te društvene uloge i norme.

Polje zvanja ili profesionalnog izbora određeno je predrasudama povezanim s društvenom konstrukcijom roda. Nije slučajno da je tržište rada obilježeno feminiziranim i maskuliniziranim profesijama. Stoga su mnoge karijere i izbori zanimanja žena usmjereni na područje skrbi. Studije sestrinstva, podučavanja, obrazovanja u ranom djetinjstvu ili u području skrbi, kao što je skrb o ovisnim osobama, uglavnom pohađaju žene. Unatoč napretku i uključivanju žena u tržište rada, profesionalno usmjeravanje još uvijek je povezano s rodnim ulogama i očekivanjima. Stoga žene ne privlače u tolikom broju maskulinizirana zanimanja iz područja primjerice financija, transporta, tehnologije ili inženjerstva (Bonet, 2003.) Citirano prema: Soller, 2020. na: <https://www.menteyciencia.com/orientacion-vocacional-y-genero-un-origen-sociocultural/>.

Jasan primjer ovoga:

Tijekom procesa istraživanja provedenog u okviru projekta „Wake Up Your Vocation“ koji je iznjedrio ovaj metodički priručnik, u pitanjima koja se odnose na čimbenike utjecaja na donošenje odluka o tome što studirati, kada se

spomene varijabla roda većina učenika izjavila je da čimbenici rodne uvjetovanosti ne igraju važnu ulogu u donošenju odluke o izboru karijere. Međutim, na pitanje o njihovim profesionalnim područjima interesa, postaje evidentno ono što je društveno poznato kao određenje rodne podjele rada. Ovdje prenosimo zaključke anketiranja:

Većina učenika ne vidi vlastiti rod kao čimbenik koji utječe na njihove odluke o zanimanju: velika većina (77,63%) ne slaže se ili se uopće ne slaže s tvrdnjom da će njihov rod utjecati na njihovu odluku o smjeru daljnjeg obrazovanja, što je u skladu i s odgovorima roditelja. Očito je da učenici ne vide rod kao utjecajni čimbenik na individualnoj razini, ali ovi su odgovori u izravnoj suprotnosti sa stvarnošću tržišta rada. Određenim područjima i industrijama pretežno dominira jedan rod, što ukazuje na društveno i kulturalno uvjetovanu pristranost u donošenju odluka o karijeri. Prema OECD-u, iako djevojčice i dječaci imaju slične rezultate u PISA znanstvenim procjenama u dobi od 15 godina, manje je vjerojatno da će djevojčice htjeti karijeru u znanosti i inženjerstvu nego dječaci – čak i u zemljama u kojima one imaju bolje rezultate. Područja rada i industrije

► Modul 4

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

u kojima dominiraju muškarci imaju visoke stope zaposlenosti, ali imaju i najveću razliku između stopa zaposlenosti muškaraca i žena – pri čemu je vjerojatnije da će muškarac dobiti posao⁶.

Ovaj se jaz odražava i u jednom anketnom pitanju: dok se samo 13,13% djevojaka slaže ili u potpunosti slaže da će upisati školu/studij u području tehnologije ili digitalne tehnologije, taj se postotak među mladićima više nego udvostručava na 34,25%. Očito je da se društvene i kulturološke predrasude i pristranosti zbog kojih ovim područjem dominiraju muškarci odražava i na donošenje odluka među mladim ljudima.

Dekonstruiranje rodni uloga i stereotipa:

- Je sustavan i kontinuiran zadatak koji se ne rješava provedbom jedne radnje
- Mora biti konstantno i transverzalno djelovanje tijekom obrazovnog procesa učenika
- Zahtijeva temeljitu reviziju naših vrijednosti kao nastavnika kako ne bismo u interakciji s učenicima reproducirali tradicionalne rodne stereotipe i uloge
- Nezaobilazno je u procesima profesionalnog usmjeravanja kako bi se učenicima zajamčile veće mogućnosti da odgovore na zahtjeve današnjeg tržišta rada.

U kontekstu zapošljivosti, rješavanje pitanja rodni odnosa temeljni je aspekt koji omogućuje stvaranje kritičke svijesti koja ima izravan utjecaj na životna okruženja bez diskriminacije, seksizma i nasilja.

**DODATNI IZVORI
ZA DALJNJE ISTRAŽIVANJE**

GreenComp Europski okvir kompetencija
za održivost ✨

Kako će izgledati zapošljavanje u budućnosti? ✨

Uloga žena u STEM-u
Forbes 2022. ✨

Kako će izgledati zapošljavanje 2030? ✨

Tržište rada budućnosti: distopija 2 milijuna nepunjenih radnih mjesta, mladih žrtava robotizacije i Minecraft vrtlara ✨

6. OECD (2017), "What are the gender differences and the labour market outcomes across the different fields of study?", Education Indicators in Focus, No. 55, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/7913d157-en>.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Utvrđiti kako rodni stereotipi i uloge igraju ulogu u izboru karijere i utjecaj te stvarnosti na buduće zapošljavanje.

KOMPETENCIJE

- ✓ Prilagodljivost/ fleksibilnost.
- ✓ Kreativnost.
- ✓ Psihološka otpornost.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minuta za
svaku aktivnost.

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- Aktivnost predstavljanja teme: 1. tema: Zelena i digitalna tranzicija
2. tema: Rodna pripadnost i izbor karijere.
- Aktivnost za analizu i raspravu: „Mi smo protagonisti“. | „Ljudske siluete“. | „Zanimanja su za ljude“.

NASTAVNI MATERIJALI

Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi mogućnostima, broju i karakteristikama učenika.

U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenici- ma postavite sljedeća pitanja:
Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
Jednom riječju, što ste danas naučili?
Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD „Istraga“

- Dajte učenicima radne listove za samostalan rad (u tiskanom ili online formatu, ovisno o vašim željama).
- Dane su smjernice koje učenici moraju slijediti za ovu izvannastavnu aktivnost, uzimajući kao referencu eksplicitni sadržaj u priloženom radnom listu.
- Zajednički komentirajte samostalni rad učenika prije sljedećeg modula.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti
KORAK PO KORAK

1 Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula 4 (digitalna i zelena tranzicija) obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

2 Mi smo protagonisti

Grupna aktivnost za analizu promjena do kojih će doći u svijetu rada uslijed digitalne i zelene tranzicije.

3 Ljudske siluete

Grupna aktivnost za analizu rodni uloga i stereotipa. Ovo je uvodna aktivnost za bavljenje pitanjem rodni razlika u izboru karijere.

4 Aktivnost predstavljanja teme 2

Središnje teme modula 4 (rodne uloge, stereotipi i razlike) obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

5 Zanimanja su za ljude

Aktivnost za podizanje svijesti o čimbenicima rodnog uvjetovanja pri izboru zanimanja.

Ovo je naša preporuka redoslijeda provođenja aktivnosti Modula 4. Sukladno potrebama vaših učenika i vremenu kojeg imate na raspolaganju, možete i sami odabrati koje aktivnosti ćete provesti i u kojem poretku.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 1

CILJ

Informirati učenike o procesima digitalne i zelene tranzicije i njihovim implikacijama na stvaranje novih radnih mjesta.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Aktivnost predstavljanja teme

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za prezentaciju glavne teorijske pozadine koja odgovara predmetu modula.

→ U ovom slučaju obradit ćemo temu digitalne i zelene tranzicije..

Potrebni materijali

→ Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča)

→ PPT prezentacija u prilogu.

→ **Materijali za preuzimanje:** Prilog 4.1. PPT Prezentacija (ppt M4).

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 1

Aktivnost
predstavljanja
teme

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći da motivirate učenike na aktivno sudjelovanje.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- Za početak, zamolite učenike da imenuju zanimanja čije fotografije su prikazane u prezentaciji. To će vam omogućiti da predstavite ideju promjena na tržištu rada, kako biste nadalje uspješno objasnili kako se trenutno suočavamo s promjenama uzrokovanim digitalnom i zelenom tranzicijom.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći motivirati učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivanjem učenika da odgovore na pitanja koja se postavljaju tijekom prezentacije teorijske pozadine.
- Tijekom prezentacije razmotrite s učenicima sljedeća pitanja:
 - Što mislite koja je poruka sljedeće rečenice: „Danas obrazujemo mlade ljude za poslove koji još ne postoje i za rješavanje problema kojih još nismo svjesni”. Hans van der Loo, 2016.
 - Jeste li znali da prolazimo kroz četvrtu industrijsku revoluciju? Što mislite koje promjene donosi?
 - Što vam pada na pamet kada čujete pojam „digitalna tranzicija”?
 - Što vam pada na pamet kada čujete pojam „zelena tranzicija”?
 - Što mislite kakvi će biti poslovi budućnosti? Što će ih karakterizirati?
- Povežite pojmove navedene u prezentaciji (Tehnologija - digitalizacija i okoliš - druge mogućnosti profesionalnog obrazovanja) s idejama koje su učenici izrazili u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja o temama vezanim za ovaj modul kako bi učenici razumjeli važnost učenja o novim načinima rada, novim poslovima te zelenim i digitalnim vještinama za uključivanje u današnje tržište rada.
- Za kraj aktivnosti pitajte učenike imaju li pitanja ili komentara o obrađenim konceptima.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 2

CILJ

Utvrđiti glavne karakteristike novih poslova koji proizlaze iz digitalne tranzicije i zelene tranzicije.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Mi smo protagonisti

Uvod

Ova aktivnost potiče razvoj kreativnosti i mašte kako bi se uz pomoć znanja kojim svaki učenik raspolaže prepoznali događaji, karakteristike i zahtjevi koje će poslovi imati u budućnosti.

Omogućuje uvid u kompetencije koje će se uskoro tražiti na poslovima.

Ovo je prilagođena verzija izvorne aktivnosti.

Potrebni materijali

- Prazni papiri
- Markeri, flomasteri, bojice.

Namjera aktivnosti

Cilj ove aktivnosti je potaknuti učenike da razmišljaju o tome kakvi će biti poslovi budućnosti i utvrde vještine i kompetencije koje su im potrebne da bi radili te poslove.

Utvrđiti sve karakteristike koje četvrta industrijska revolucija nameće tržištu rada i kako to utječe na razvoj profesionalnog projekta.

Povezati potražnju za stručnjacima iz područja STEAM-a koja je rezultat promjena generiranih tehnološkim razvojem.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 2

Mi smo
protagonisti

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Učenike podijelite u grupe od 4-5 učenika, te im dajte sljedeće upute:

Zamislite da imate vremenski stroj koji vas može odvesti 10 ili 15 godina u budućnost. Svaka grupa treba osmisliti i izraditi model (crtež, infografiku) s pojedinostima o idealnom zanimanju budućnosti. Recite svakoj grupi da razmisle i detaljno opišu karakteristike koje bi posao budućnosti trebao imati (koje aktivnosti uključuje, koju tehnologiju koristi, koja je svrha tog posla ili rada, koju vrstu radnika treba, itd.).
- Dajte im 20-25 minuta za ovaj zadatak.
- Zatim recite grupama da razmisle o kvalitetama i kompetencijama koje su potrebne kako bi dobili posao budućnosti koji su osmislili. Kvalitete i kompetencije trebaju proizlaziti iz modela posla budućnosti koji su nacrtali, te ih trebaju zapisati na isti papir. Dajte im 15-ak minuta za ovaj zadatak.
- Osigurajte vrijeme da svaka grupa s ostalima podijeli posao budućnosti koji su osmislili i popratne kvalitete i kompetencije. Ovaj dio je vrlo važan i treba mu posvetiti dovoljno vremena.
- Tijekom predstavljanja, možete postavljati sljedeća pitanja:
 - **Kako se zove vaš posao budućnosti?**
 - **Koje su glavne karakteristike i kompetencije i zašto?**
 - **Koji su još elementi zastupljeni i zašto?**
 - **Što mislite, kakva će biti vaša buduća karijera?**
- Nakon prezentacija grupa razgovarajte s učenicima, povezujući sve s teorijskom pozadinom iz aktivnosti predstavljanja teme ovog modula, o dinamici stalnih promjena s kojima su se poslovi i zanati suočavali kroz povijest i kako novi oblici rada nastaju iz tranzicija te o važnosti informiranja o prilikama za posao koje se otvaraju.
- Predložite učenicima da naprave zabavnu fotografiju s modelima koje su izradili. Ova će vam fotografija poslužiti kao podsjetnik na poslove budućnosti koje su osmislili te vještine i sposobnosti koje su istaknuli.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 3

CILJ

Analizirati rodne uloge i stereotipe (konstruiranje rodnog identiteta) i kako oni ometaju izbor karijere i uzrokuju nejednakosti između muškaraca i žena u pristupu tržištu rada.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Ljudske siluete

Uvod

Uvodno grupno promišljanje ima za cilj pozabaviti se konceptom roda kako bi učenici mogli utvrditi uvjerenja, koncepte, stavove i karakteristike koje se pripisuju muškarcima i ženama, a koje uzrokuju nejednakosti.

Potrebni materijali

- Listovi papira
- Markeri ili flomasteri
- Tiskane siluete za svaki tim.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 4.2. Modeli ljudskih silueta.

Namjera aktivnosti

Nejednakost na tržištu rada posljedica je i nejednakih rodni odnosa koji prožimaju cjelokupnu dinamiku društvene, političke i ekonomske organizacije u kojoj se uspostavljaju svi odnosi s okolinom.

Stoga nije slučajno da i danas u zanimanjima u području skrbi i obrazovanja dominiraju žene, a u onima u području proizvodnje (uključujući i tehnološki razvoj) dominiraju muškarci.

Iz navedenih razloga je, u području formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i u procesu profesionalnog usmjeravanja, rješavanje pitanja rodni stereotipa i uloga u izboru zanimanja ključno za uklanjanje rodni razlika na tržištu rada.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 3

Ljudske
siluete

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Prije provođenja aktivnosti, isprintajte priložene modele ljudskih silueta i postavite stolice u razredu u polukrug.
- Podijelite razred u dvije podskupine: jednu neka čine učeni-
ce, a drugu učenici.
- Dajte svakoj grupi list papira sa siluetom. Dečkima dajte si-
luetu žene, a djevojkama dajte siluetu muškarca.
- Zamolite grupe da oko svoje siluete napišu svoje ideje i mi-
šljenja na sljedeće teme (dečki za žene, djevojke za muškar-
ce):
- Što nam je rečeno, kakvi muškarci i žene trebaju biti? Koje
karakteristike i oblici ponašanja su „muški“, a koji „ženski“? Koje
aktivnosti muškarci rade kod kuće i izvan kuće? Koje
aktivnosti žene rade kod kuće i izvan kuće? Jesu li nam
ikada rekli da neki postupci, ponašanja, načini razmišljanja,
aktivnosti nisu za žene ili muškarce? Navedite primjere iz
svog iskustva.
- Dajte učenicima 5 minuta da razgovaraju o pitanjima i pred-
stave svoje ideje na siluetama.
- Nakon isteka vremena, zamolite učenike i učenice da sjednu
u polukrug.
- Završite aktivnost razgovorom o rodnim predrasudama koje
su učenici naveli na siluetama, a s kojima se bore muškarci i
žene prilikom izbora zanimanja. Potaknite raspravu pomoću
sljedećih pitanja:
 - Što mislite, ima li to „kako nas uče da budemo muškarci i
žene“ veze s izborom zanimanja?
 - Što mislite, zašto je veći postotak žena zaposlen u po-
dručju humanističkih, društvenih i pravnih znanosti ili
obrazovanja? I zašto najveći postotak studenata iz STEM
područja znanosti čine muškarci? Što mislite, kakve ne-
jednakosti stvara ova situacija?
- Kako biste učenicima dali povratne informacije, možete se
osloniti na sadržaj u odjeljku „Teorijska pozadina za vodite-
lja“.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 4

CILJ

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za predstavljanje glavne teorijske pozadine modula. U ovom slučaju, bavimo se temom rodne pripadnosti i odabira karijere.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za predstavljanje glavne teorijske pozadine modula. U ovom slučaju, bavimo se temom rodne pripadnosti i odabira karijere.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča).
- PPT prezentacija u prilogu.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 4.3. PPT prezentacija (ppt M4).

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 4

Rodna
pripadnost
i odabir
karijere

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći da motivirate učenike na aktivno sudjelovanje.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći motivirati učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti atmosferu sudjelovanja, povjerenja i samopouzdanja.
- Tijekom prezentacije razmotrite s učenicima sljedeća pitanja:
 - Što znači riječ rod?
 - Koje rodne uloge i stereotipe poznajete?
 - Što za vas znači odnos moći?
 - Zašto mislite da fizičke razlike između muškaraca i žena stvaraju nejednakosti i nepravdnosti?
 - Kako se to odnosi na izbor zanimanja?
- Povežite pojmove navedene u prezentaciji (**čimbenici rodne uvjetovanosti u izboru zanimanja**) s idejama koje su učenici izrazili u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite među učenicima razmjenu najvažnijih koncepata i ideja o temama koje se odnose na ovaj modul tako da razumiju važnost utvrđivanja društvenih normi u pogledu **roda koje su dovele do spolne podjele rada**, situacije koja uvjetuje izbor zanimanja ljudi i stvara jaz u pristupu tržištu rada.
- **Koristite elemente koje su učenici predstavili tijekom vježbe „Ljudske siluete” na način kojim se ističu rodni stereotipi i predrasude.**
- Za kraj aktivnosti pitajte učenike imaju li pitanja ili komentara o obrađenim konceptima.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 5

CILJ

Analizirati rodne uloge i
stereotype i utvrditi kako oni
ometaju izbor zanimanja.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Zanimanja su za ljude

Uvod

Kroz ovu aktivnost ćemo dati učenicima rendgensku sliku toga kako donosimo odluke na temelju čimbenika rodne uvjetovanosti. Namjerno ćemo koristiti društveno feminizirana i maskulinizirana zanimanja.

Potrebni materijali

- Ploča i kreda
- Kartice sa zanimanjima
- Kartice za analizu: Mitovi o rodnom razlikama i zanimanjima.
- **Materijali za preuzimanje:**
 - Prilog 4.4. Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima. ➡
 - Prilog 4.5. Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima. ➡
 - Prilog 4.6. Kartice za analizu. ➡

Namjera aktivnosti

Nejednakost na tržištu rada posljedica je i nejednakih rodni odnosa koji prožimaju cjelokupnu dinamiku društvene, političke i ekonomske organizacije u kojoj se uspostavljaju svi odnosi s okolinom.

Stoga nije slučajno da i danas u zanimanjima u području skrbi i obrazovanja dominiraju žene, a u onima u području proizvodnje (uključujući i tehnološki razvoj) dominiraju muškarci.

Iz navedenih razloga je, u području formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i u procesu profesionalnog usmjeravanja, rješavanje pitanja rodni stereotipa i uloga u izboru zanimanja ključno za uklanjanje rodni razlika na tržištu rada.

Ova aktivnost će nam omogućiti da na praktičan način uvidimo kako rod uvjetuje, čak i nesvjesno, izbor zanimanja i donošenje profesionalnih odluka.

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

VJEŽBA 5

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Zanimanja su za ljude

- Prije provođenja aktivnosti, isprintajte priložene kartice, te kredom podijelite ploču na dva dijela. Na jednu stranu ploče zalijepite kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima, a na drugu stranu kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima. Aktivnosti prilažemo po 8 kartica za svaku kategoriju, ali uvijek ih možete prilagoditi ili proširiti tako da budu relevantne vašoj grupi učenika.
- Na početku sata, zamolite učenike da ustanu i stanu pred ploču. Svatko od njih treba sa sobom imati olovku ili kemij-sku.
- Uputite ih da trebaju izabrati jedno od zanimanja koje ste stavili na ploču, a kojim bi se potencijalno željeli baviti u budućnosti. Nemojte im reći na koji način ste odabrali i podijeliti navedena zanimanja.
- Kada odaberu, učenici trebaju nacrtati X na papir sa zanimanjem koje ih zanima, a učenice trebaju nacrtati O.
- Ponovite vježbu, s napomenom da u drugoj rundi ne smiju odabrati zanimanje koje su već odabrali. Isto možete ponoviti 2-3 puta.
- Na kraju, objasnite svrhu i način podjele zanimanja na ploči, te analizirajte koliko dečkiju (X) je odabralo stereotipno muška ili ženska zanimanja, te koliko djevojaka (O) je odabralo stereotipno muška ili ženska zanimanja.
- Potaknite raspravu s učenicima koristeći sljedeća pitanja:
 - Koji su razlozi odabira jednog ili drugog zanimanja?
 - Što mislite, što vas je potaknulo da se odlučite za svako odabrano zanimanje ili zanat?
- Koristite kartice za analizu s mitovima o rodnom jazu u odabiru zanimanja. Upotrijebite ove podatke za analizu kako je društvena konstrukcija roda odredila koja su zanimanja za žene, a koja za muškarce.
- Pročitajte svaku karticu i pitajte učenike misle li da su informacije TOČNE ILI NETOČNE. Zatim im dajte točan odgovor uz kratko objašnjenje.

▶ Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicijaSAMOSTALAN
RAD

„Istraga“

- Recite učenicima da provedu kratko istraživanje o rodnim odnosima pri izboru zanimanja. Trebaju konzultirati različite izvore koji će im omogućiti odgovor na pitanje.

Koja je važnost sudjelovanja žena u područjima STEAM-a?

Informacije koje prikupe o temi treba staviti na plakat uz pomoć digitalnih izvora i sa što više kreativnosti.

Listić također sadrži poveznice na videe o ženama u znanosti (na engleskom i na hrvatskom jeziku), koje se mogu koristiti kao inspiracija za istraživanje.

- **Prilog 4.7.**

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja

Teorijska pozadina. 118

1. Europski kontekst tranzicije iz obrazovanja na tržište rada. 119
2. Obrazovni putovi u Hrvatskoj. 120
3. Minimalni uvjeti za svjestan izbor. 121
4. Usklađenost obrazovanja i osposobljavanja s tržištem rada. 123

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 127
2. Snalaženje u moru zanimanja. 129

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje
u svijetu koji se mijenja

► Modul 2

Otkrivanje talenata i
motivacije

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena tranzicija

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

▶ Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja

Uvod

Odabir profesionalne karijere jedno je od glavnih raskrižja na kojem se nađu učenici po završetku osnovne i srednje škole. Često nisu dovoljno upoznati s postojećom ponudom srednjih škola, te stručnih i sveučilišnih studija za koje se mogu odlučiti te uvjetima koje moraju zadovoljavati za nastavak obrazovanja.

Važno je što prije usporediti dinamiku i karakteristike tržišta rada s profesionalnim interesima i vrijednostima u izboru zanimanja. Učenici trebaju moći analizirati svoj izbor zanimanja na teme-

lju samospoznaje, ali i utvrditi održivost uključivanja na tržište rada.

U ovom modulu dajemo kratak pregled obrazovnih stupnjeva dostupnih u Hrvatskoj. Međutim, važno je napomenuti i ograničenja ovog priručnika: on ne sadrži konkretne informacije o upisnim kvotama, usmjerenjima dostupnima u Hrvatskoj ili na vašem lokalnom području, i sl. Pošto se radi o međunarodnom priručniku na kojem su radili partneri iz Španjolske, Italije i Hrvatske, fokus priručnika je širi od toga, te sagleda stvari s manje detaljne razine.

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

[► Modul 1](#)[► Modul 2](#)[► Modul 3](#)[► Modul 4](#)[► Modul 5](#)[► Modul 6](#)

1. Europski kontekst tranzicije iz obrazovanja na tržište rada.

Prijelaz s obveznog obrazovanja na strukovno i visoko obrazovanje može se uvelike razlikovati između država članica EU-a, a ponekad čak i unutar zemlje u kojoj je obrazovanje pod regionalnom nadležnošću. U EU postoje najmanje 43 različita obrazovna sustava, što ukazuje na raznolikost sustava. U nekim slučajevima su različiti sustavi jedva kompatibilni, što može stvoriti probleme prilikom preseljenja u drugu zemlju ili pokušaja studiranja na sveučilištu u inozemstvu (Europska komisija 2018.: 5).

Dugo se vremena sveučilišno obrazovanje smatralo najboljim smjerom, dok je strukovno obrazovanje smatrano drugom opcijom za učenike s lošijim uspjehom. Međutim, danas se većina zemalja EU-a suočava s neusklađenošću vještina i nedostatkom kvalificiranih mladih ljudi koji su završili strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Danas učenici koji pohađaju strukovno obrazovanje i osposobljavanje imaju bolje uvjete i izgleda za posao nego u prošlosti.

U većini europskih obrazovnih sustava obvezno je samo osnovno i niže srednje obrazovanje, a u nekim zemljama ono uključuje i više srednje obrazovanje. Kada uspoređujemo različite sustave u Europi, možemo vidjeti da se u većini zemalja nakon srednjoškolskog obrazovanja učenicima nude dvije mogućnosti kako bi se pripremili za prijelaz na tržište rada: postsekundarno netercijarno obrazovanje ili strukovno obrazovanje. Postsekundarno i netercijarno obrazovanje koje priprema učenike za ulazak na tržište rada, kao i tercijarno obrazovanje, daleko je najmanja od tri obrazovne razine s 1,4 milijuna studenata u EU-27 u 2020. (Eurostat, rujan 2020.).

Kako bi se osigurala određena usporedivost, korisno je koristiti Međunarodnu standardnu klasifikaciju obrazovanja (ISCED), instrument za prikupljanje statistike o obrazovanju na međunarodnoj razini, koji pokriva dvije varijable unakrsne klasifikacije: razine i područja obrazovanja. Najnovija verzija razlikuje osam razina obrazovanja (ISCED 0-8).

Prijelaz iz škole na posao može se klasificirati kao ISCED 4 i općenito se definira kao postsekundarno netercijarno obrazovanje koje pruža

iskustva učenja koja se nadograđuju na srednjoškolsko obrazovanje i priprema mlade za ulazak na tržište rada i za tercijarno obrazovanje (Europska komisija 2018: 9).

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

2. Obrazovni putovi u Hrvatskoj:

Po završetku osmogodišnjeg obveznog osnovnoškolskog programa, hrvatski učenici trebaju donijeti prvu važnu odluku o svom budućem školovanju i karijeri. Postoje tri glavne vrste srednjih škola među kojima mogu birati: gimnazije koje služe kao priprema za visoko obrazovanje, strukovne škole koje razvijaju specifične vještine i stavljaju ih na ubrzani put k tržištu rada, te umjetničke škole koje im omogućuju stjecanje sposobnosti i kreativnosti u različitim umjetničkim područjima.

Ovisno o lokaciji, učenici mogu birati između različitih podvrsta srednjih škola: više izbora imaju, naravno, u dobro naseljenim urbanim područjima, a manje u ruralnim područjima.

Za više informacija o ponudi srednjih škola i uvjetima upisa, možete posjetiti sljedeće stranice:

Za informacije o prijemnim ispitima, uvjetima upisa i registraciji, uputite svoje učenike na: <https://srednje.e-upisi.hr>

Za opće informacije o upisnim postupcima, uputite svoje učenike na: <https://gov.hr/hr/postupci-prijava-i-upisa-kandidata-u-srednje-skole/1026>

Za kontakt podatke srednjih škola poredane po lokaciji, uputite svoje učenike na: <http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=SS>

Po završetku četverogodišnjeg srednjoškolskog programa, učenici se mogu odlučiti i za visoko obrazovanje. Visoko obrazovanje u Hrvatskoj izvodi se kroz sveučilišne i stručne studije. Sveučilišni studijski programi osposobljavaju studente za rad u znanosti i visokom obrazovanju, te na poslovima u privatnom i javnom sektoru na kojima mogu primijeniti svoje znanstveno i stručno znanje. Stručni studiji studentima pru-

žaju višu razinu znanja i vještina potrebnih za rad u strukovnim područjima.

Za više pojedinosti o dostupnim mogućnostima visokog obrazovanja, možete posjetiti sljedeće stranice:

Za informacije o prijemnim ispitima, uvjetima upisa i registraciji, uputite svoje učenike na: <https://www.postani-student.hr/Ucilsta/Default.aspx>

Za opće informacije o vrstama programa visokog obrazovanja, uputite učenike na: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/vrste-studija-u-republici-hrvatskoj>

Za kontakt informacije o sveučilišnim centrima za karijeru, posjetite: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/visoka-ucilista/karijerni-centri>

Za statističke podatke o upisima kroz posljednjih 10 godina, posjetite: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/statistike>

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

3. Minimalni uvjeti za savjestan izbor.

Izbor zanimanja ključan je događaj u razvoju pojedinca i u procesu prelaska učenika u svijet rada. Donijeti taj izbor mnogima je težak zadatak, no pokazalo se da će učenici teže izabrati pogrešno zanimanje ako koriste ponuđene alate za profesionalno usmjeravanje od najranije dobi.

Izbor zanimanja je vježba koja uzima u obzir tri temeljna usko povezana aspekta:

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Samospoznavanje nudi mogućnost učenicima da na temelju procjene svojih ukusa, interesa, sklonosti i profesionalnih vrijednosti prepoznaju stručna područja u kojima bi doista željeli raditi i sukladno tome istraže obrazovnu ponudu koja postoji u sredini u kojoj žive i mogućnosti pohađanja studija koji ih najviše zadovoljava, bilo u inozemstvu ili na području mjesta stanovanja.

Temeljito poznavanje dinamike tržišta rada također je temeljni aspekt procesa donošenja odluka u vezi s izborom zanimanja, s obzirom da su prilike za buduće uključivanje na tržište rada ključne u cijelom ovom procesu. Drugim riječima, odabir zanimanja polazi od samospoznaje kao prioritetne osnove, ali i od usporedbe osobnih interesa s karakteristikama potražnje na tržištu rada. Stoga je ključno približiti osobne ukuse, sklonosti i profesionalne vrijednosti mogućnostima osposobljavanja i profesionalnog razvoja koji odgovaraju današnjem vremenu.

Koje aspekte treba uzeti u obzir prilikom profesionalnog usmjeravanja?

- Naglasite važnost provođenja **aktivnosti samootkrivanja** na sustavan način i od

početka osnovne škole, kako bi učenici postupno otkrivali svoje talente, strasti i vještine kroz aktivnosti u kojima često izgube pojam o vremenu. Ovo nije lak zadatak. Postupno se utvrđuje i gradi kako se učenik kreće i razvija kroz svoj obrazovni put. Stoga to mora biti stalna vježba koja se ponavlja. Vježbanje samospoznaje znači povećanje motivacije učenika i podržava trajno i kontinuirano učenje.

- Potičite vještine učenika i **interese za istraživanje** kako bi mogli samostalno istražiti različite obrazovne ponude koje postoje u njihovoj okolini, te kako bi saznali uvjete za upis. Važno ih je podržati u toj potrazi za informacijama, ali najvažnije je dati im alate kako bi u budućnosti to mogli činiti sami u svim aspektima osobnog i radnog života.
- **Rad na ustrajnosti** učenika ključan je čimbenik prije ulaska u svijet rada, ne samo zato što je završeno osnovno obrazovanje preduvjet za srednje obrazovanje, pa i dalje za stručno osposobljavanje ili sveučilišnu diplomu, već i zato što je cjeloživotno učenje kompetencija koja se traži na današnjem tržištu rada, tj. sve više se traže stručnjaci s motivacijom i vještinama za učenje kako učiti i kako se odučiti.

- **Izbor zanimanja ne bi trebao biti zastrašujuće iskustvo.** Zato je naglasak stavljen na važnost razvijanja najtraženijih transverzalnih kompetencija (zelenih, digitalnih, osobnih), kao i emocionalnih vještina koje su ključne jer učenicima daju alate za preuzimanje odgovornosti za svoju sadašnjost i transformiranje emocija poput straha u planove za život i karijeru koji im daju svjetlo na putu kojim trebaju ići, a također ih pripremaju da, bez ustručavanja, promijene smjer ako uvide da njihov početni izbor nije bio pravi.
- **Izbor zanimanja ne bi trebao biti određen vremenom koje je potrebno da se završi nastavni plan ili program ili mišljenjem drugih.** Cilj je promicati ustrajnost u procesu učenja kako duljina trajanja nastavnog plana i programa ne bi postala glavna varijabla pri odabiru zanimanja. Trebaju prevladati interesi i sklonosti učenika, ono što ih stvarno zanima, čak i ako se to može smatrati teškim ili vrlo lakim prema tuđim kriterijima ili ako mišljenja drugih o njihovom izboru nisu motivirajuća.

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

4. Usklađivanje osposobljavanja s
tržištem rada:

Trend na tržištu rada koje se brzo mijenja je da se učenici pripremaju za poslove koji danas ne postoje. To znači da moraju biti u kontaktu s tehnološkim i digitalnim promjenama i napretkom, kao i s novim pravilima koja se nameću u organizaciji i upravljanju radom.

Sa sigurnošću možemo reći da će mnoga područja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja postati dio stručnih i sveučilišnih studija, a mnoga priznata strukovna područja svoj će sadržaj prilagoditi zahtjevima današnjice i budućnosti.

U sljedećoj tablici navodimo neke primjere poslova budućnosti koji proizlaze iz stručnih područja koja poznajemo, a prilagođena su virtualnoj i digitaliziranoj stvarnosti kako bismo mogli zamisliti kakva bi mogla biti zanimanja budućnosti.

Moguće nove uloge za buduću radnu snagu

- **Telemedicinski tehničar/ka:** telemedicina će sve više biti prisutna kako na razvijenim tržištima tako i na tržištima u razvoju. Uz pomoć informacijsko-komunikacijskih tehnologija ljudima na udaljenim lokacijama gdje nema lokalnog medicinskog osoblja na ovaj način se osigurava pružanje zdravstvenih usluga.
Potrebna je nova klasa informatičkih tehničara s određenim medicinskim obrazovanjem koji će pomoći u dizajniranju i implementaciji odgovarajućih rješenja.
- **Planer/ica kraja života:** osoba koja pomaže ljudima isplanirati i upravljati vlastitom smrću.
- **Savjetnik/ca za usklađenost poslovanja s klimatskim promjenama:** prilagodba klimatskim promjenama može postati od ključne važnosti za poslovanje tvrtki pa će biti potreban veliki broj savjetnika koji će o tome savjetovati tvrtke svih veličina.
- **Programer/ka aplikacija za mentalno zdravlje:** buduće generacije mobilnih telefona mogle bi nuditi različite aplikacije koje

bi nam pomagale u upravljanju razinama stresa i savjetovala nas o ključnim odlukama.

S tim u skladu pojaviti će se novi niz uloga za one koji dizajniraju i programiraju različite funkcije psihološke podrške. Asistent maloprodaje budućnosti mogao bi vršiti procjene ponašanja kako bi pomogao personalizirati naše uređaje kako bi odgovarali našem tipu osobnosti.

- **Upravitelj/ica mreža:** Kako tvrtke postaju sve globalnije i sve više koriste razne elektroničke mreže, pojavljuju se više uloge koje nadziru poslovne, tehničke, pravne i sigurnosne implikacije integracije u svemir mreža koji se neprestano širi.

Druga verzija uloge bila bi maksimiziranje prisutnosti tvrtke i korištenja ključnih fizičkih i društvenih mreža.

- **Savjetnik/ca za robote:** s obzirom da roboti razvijaju sposobnost učenja, mogu dobiti vlastite neuroze ili pokupiti neuroze svojih vlasnika/programera.

Mogla bi se pojaviti potreba za novom ulo-

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

gom koja kombinira vještine **robotičara i psihoterapeuta**.

- **Stručnjak/inja za razvoj alternativnih prijevoznih sredstava:** dizajneri i graditelji novih generacija transportnih vozila koja koriste alternativne materijale i goriva.

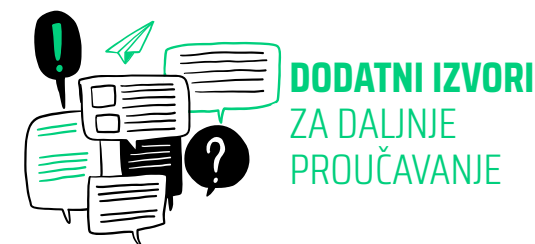
Može li san o istinski „zelenom“ prijevozu i automobilima koji putuju pod vodom ili lete postati stvarnost u sljedeća dva desetljeća?

- **Socijalni radnik/ca za društvene mreže:** socijalni radnici za one koji se na neki način osjećaju traumatizirani, marginalizirani ili isključeni od strane društvenih mreža.

Važan dio procesa donošenja odluka kroz koji učenici prolaze prilikom izbora svoje profesionalne budućnosti, stjecanje iskustva i informiranje o izobrazbi za određena zanimanja, kao i ona za kojima je najveća potražnja na tržištu rada.

Također je važno da mogu zamisliti svoja profesionalna područja u kombinaciji s tehnološkim i digitalnim razvojem prilagođenim radnoj snazi budućnosti. Pružanje informacija ključno je kako bi učenici bili svjesni nove realnosti i mogli donositi informirane odluke.

To ih osnažuje i daje im veću sigurnost i mir da mogu slobodnije uživati u procesu poučavanja i učenja.

**DODATNI IZVORI
ZA DALJNJE
PROUČAVANJE**

Cedefopova Europska baza podataka
o programima naukovanja ✨

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje Kapaciteti
za sadašnjost i budućnost ✨

▶ Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Pružiti učenicima informacije
vezane uz postojeće moguć-
nosti strukovnog osposoblja-
vanja na europskoj razini.

KOMPETENCIJE

- ✓ Ustrajnost.
- ✓ Kritičko razmišljanje.
- ✓ Kontinuirano učenje.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minuta za
svaku aktivnost.

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- **Aktivnost predstavljanja teme:** Parcitipativno izlaganje ključnih koncepata.
- **Aktivnost za analizu i raspravu:** „Snalaženje u moru zanimanja”.

NASTAVNI MATERIJALI

Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi mogućnostima, broju i karakteristikama učenika.
U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenicima postavite sljedeća pitanja:
 - Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
 - Jednom riječju, što ste danas naučili?
 - Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD „Intervju sa stručnjakom”

- Dajte učenicima radne listove za samostalan rad (u tiskanom ili online formatu, ovisno o vašim željama).
- Dane su smjernice koje učenici moraju slijediti za ovu izvannastavnu aktivnost, uzimajući kao referencu eksplicitni sadržaj u priloženom radnom listu.
- Zajednički komentirajte samostalni rad učenika prije sljedećeg modula.

▶ Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti

KORAK PO KORAK

1

**Aktivnost
predstavljanja
teme**

Središnje teme modula 5 obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

2

**Snalaženje u
moru zanimanja**

Individualna aktivnost istraživanja mogućnosti daljnjeg obrazovanja, upisnih zahtjeva i kvota.

Ovo je prijedlog redoslijeda provođenja aktivnosti no, možete i sami organizirati i odabrati aktivnosti sukladno potrebama i karakteristikama vaše grupe učenika.

▶ Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

VJEŽBA 1

CILJ

Prepoznati ponudu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi utvrdili mogućnosti razvoja karijere.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minuta.

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za prezentaciju glavne teorijske pozadine koja odgovara predmetu modula.

→ U ovom slučaju, bavit ćemo se donošenjem odluka o mogućnostima obrazovanja i osposobljavanja.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča).
- PPT prezentacija u prilogu.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 5.1. PPT prezentacija.

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

VJEŽBA 1

Aktivnost
predstavljanja
teme

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći motivirati učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivanjem učenika da odgovore na pitanja koja se postavljaju tijekom prezentacije teorijske pozadine.
- Tijekom prezentacije razmotrite s učenicima sljedeća pitanja:
 - Što mislite da trebate znati kako biste odabrali zanimanje?
 - Koji način studiranja mislite da je najbolja opcija za ostvarenje vaših profesionalnih planova?
 - Na kojim mjestima ili stranicama možete pronaći više informacija o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju ili zanimanju koje želite obavljati?
- Povežite pojmove navedene u prezentaciji s idejama koje su učenici izrazili u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja o temama vezanim uz ovaj modul kako bi učenici razumjeli važnost donošenja informiranog i svjesnog izbora zanimanja koji pogoduje uključivanju na tržište rada.
- Za kraj aktivnosti pitajte učenike imaju li pitanja ili komentara o obrađenim konceptima.

▶ Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

VJEŽBA 2

CILJ

Napraviti istraživanje o uvjetima, sveučilištima ili centrima za osposobljavanje za ona zanimanja za koja učenik želi steći kvalifikacije.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minuta.

Snalaženje u moru zanimanja

Uvod

U ovoj istraživačkoj aktivnosti učenici trebaju tražiti informacije vezane uz profesionalna područja ili zanimanja koja ih zanimaju. Tako će steći znanje o resursima, mogućnostima i uvjetima koje je potrebno zadovoljiti kako bi se mogli baviti željenim zanimanjem.

Ova aktivnost se može provoditi u dva dijela.

Potrebni materijali

- Uređaji za pretraživanje interneta (mobiteli, tableti, računala).
- Priloženi matrični model.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 5.2. Matrični model.

Namjera aktivnosti

Ova vježba razvija istraživačke vještine koje nam u svakodnevnom životu omogućuju upravljanje znanjem koje nam je potrebno za razvoj različitih radnji u različitim područjima u kojima se razvijamo.

Istraživanje je neophodno za donošenje informiranih i svjesnih odluka. To je resurs koji osnažuje ljude u razvoju njihovih životnih i profesionalnih planova.

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanja

VJEŽBA 2

Snalaženje
u moru
zanimanja

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Ova se aktivnost može provesti u dva dijela. Uzmite u obzir vrijeme koje imate na raspolaganju i dubinu u koju želite ići s učenicima u vezi s temom ovog modula.
- Prije provođenja aktivnosti, isprintajte priloženi matrični model.
- Na početku sata, podijelite svakom učeniku primjerak modela, te im dajte sljedeće upute.
- Pažljivo pročitajte pitanja i upišite odgovor na svako od njih u odgovarajuća polja.
- Popunjavanjem ovog matričnog modela, dobit ćete dvije stvari: (1) razmišljat ćete o svojim ukusima, preferencijama i željama, te svojim sposobnostima, oslanjajući se na iskustva stečena u aktivnostima modula 2 i 3, te (2) istraživat ćete zanimanja koja vas interesiraju, konzultirajući različite online izvore
- Tijekom istraživanja i popunjavanja matrice, trebate koristiti uređaj za pristup internetu, kako bi mogli pronaći sve potrebne informacije.
- Trebate pažljivo razmisliti o svim mogućnostima koje imate na raspolaganju (npr. srednja škola/studiranje u području stanovanja, u drugoj pokrajini ili regiji svoje zemlje ili čak studiranje u inozemstvu), te saznati koje uvjete trebaju ispuniti da bi određeni smjer mogli upisati.
- Kako biste potaknuli pretraživanje, dajte im primjere web portala na kojima mogu započeti svoje istraživanje.
- Završite aktivnost raspravom s učenicima o njihovim iskustvima pretraživanja informacija. Pitajte ih:
 - Jesu li vam informacije koje ste trebali pronaći bile dostupne?
 - Jeste li pronašli reference na centre za strukovno obrazovanje i osposobljavanje ili sveučilišta?
 - Koje uvjete za upis ste utvrdili?
 - Na koje poteškoće ste naišli tijekom pretraživanja?
- Uputite učenike da ovu aktivnost mogu nastaviti uz vježbu za samostalan rad koja je priložena ovom modulu.

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi
oblici osposobljavanjaSAMOSTALAN
RAD

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Intervju sa stručnjakom/stručnjakinjom

- Učenici trebaju potražiti osobe koje će im pružiti ključne informacije s kojima će se razgovarati (licem u lice, online ili telefonom). Te osobe studiraju ili već rade u profesijama kojima se učenici žele baviti.
- Svrha ovog razgovora je omogućiti učenicima da prodube svoje znanje o zanimanjima koja ih zanimaju.
- Ova se vježba vrlo dobro nadopunjuje s aktivnošću „Snalaženje u moru profesija” jer omogućuje učenicima da prodube svoje znanje o uvjetima, karakteristikama zanimanja i područja rada koja ih interesiraju.
- **Prilog 5.3.**

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

Teorijska pozadina. 133

1. Životni i profesionalni plan. 134

2. Iz koncepta. 134

Vježba: 1. Aktivnost predstavljanja teme. 139

2. Pozitivne naočale. 141

3. Moj plan za budućnost: životni plan i plan razvoja karijere. 144

► Modul 1

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

► Modul 2

Otkrivanje talenata i motivacije

► Modul 3

Vještine i kompetencije za budućnost

► Modul 4

Tehnološki napredak: digitalna i zelena tranzicija

► Modul 5

Zanimanja, zvanja i drugi oblici osposobljavanja

▶ Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

Uvod

Izrada profesionalnog plana ne podrazumijeva samo izbor zanimanja. To je proces koji uključuje osobni, društveni i, naravno, profesionalni razvojni put za uključivanje na tržište rada.

Kako bi stvorili svoj profesionalno plan, ljudi trebaju promišljati i istraživati aspekte kojima smo se bavili u modulima ovog metodičkog priručnika:

- Poznavanje tržišta rada i njegove dinamike
- Samospoznaja i introspekcija kako bismo utvrdili oko čega smo strastveni i koji su naši interesi

- Vježbanje emocionalnih i transverzalnih kompetencija
- Poznavanje dostupnih mogućnosti strukovnog i akademskog obrazovanja.

Profesionalni planovi nisu zapisani u kamenu: oni su projekcija koja označava plan i ciljeve koje želimo postići. Tijekom vremena ti se ciljevi mogu i trebaju mijenjati iz mnogo eksternih i internih razloga.

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

1. Životni i profesionalni plan.

Stvaranje plana općenito se odnosi na pretvaranje ideje ili namjere u akciju planiranjem i utvrđivanjem potreba i sredstava za njihovo postizanje.

Kao nastavnik i voditelj obrazovnih procesa vjerojatno ste imali brojna iskustva u izradi planova. Bitno je napomenuti da se u kontekstu profesionalnog usmjeravanja često griješi i misli da je donošenje profesionalnog plana namijenjeno samo učenicima koji će uskoro napustiti osnovnu ili srednju školu.

Vježbe za planiranje su aktivnosti koje treba promicati u ranoj dobi i u prvim koracima obrazovnog ciklusa učenika, s obzirom na to da u prvom redu omogućuje jačanje samoodređenja, pogoduje razvoju transverzalnih i emocionalnih kompetencija te omogućuje ugradnju potrage za postignućem u kognitivne sheme. Zbog toga mnogi autori koji govore o važnosti razrade životnog i profesionalnog plana ističu da ova radnja spaja upravljanje obrazovanjem i upravljanje usmjeravanjem.

2. Iz koncepta.

Kao i u definiciji plana, životni i profesionalni planovi su strategije za planiranje budućnosti prema postizanju cilja koji se temelji na interesima i željama pojedinaca.

„To je instrument koji nam pomaže da shvatimo zašto postojimo, tko smo, kako smo i kamo idemo. Omogućuje nam da istovremeno postavljamo kratkoročne, srednjoročne i dugoročne

ciljeve u različitim područjima naših života” (L. Pineda, 2009., str. 5-6). (L. Pineda, 2009., str. 5-6)

Stoga je to progresivna i aktivna konstrukcija koja se mora razvijati tijekom cijelog života, a u kojoj se bavimo aspektima koji se odnose na izgradnju slike o sebi i životne svrhe. Ovaj kontinuitet u reviziji i ponovnoj elaboraciji životnih i profesionalnih planova od vitalnog je značaja za transcendenciju, obnovu i sposobnost da se „recikliramo” suočeni s ubrzanim procesima društvenih, kulturnih i ekonomskih promjena koje utječu na uključivanje na tržište rada.

Na današnjem tržištu rada, vještine i interes za posjedovanje i stalno preispitivanje profesionalnih i životnih planova ključni su čimbenik za zapošljivost, s obzirom na to da integrira radnje koje potiču:

- Refleksiju na sebe i svoju okolinu
- Rješavanje sukoba svojstvenih procesu donošenja odluka
- Kritičko razmišljanje
- Samosvijest i autonomiju u donošenju odluka.

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Ključni elementi u izgradnji životnog i profesionalnog plana:

Kao i u svim vrstama planiranja, životni i profesionalni planovi uključuju niz koraka ili faza koje usmjeravaju njihov razvoj i, iznad svega, postizanje postavljenih ciljeva.

Iako dizajn plana određuje slijed koraka, organizacija tih koraka uvelike ovisi o kreativnosti osobe koja planira. No, za ovaj proces možemo uzeti u obzir sljedeće:

Identifikacija potreba i interesa: Tko sam ja?

- Odgovara na prepoznavanje potreba i interesa svojstvenih svakom procesu razvoja ili rasta. Procesi samospoznaje, kao i buđenje svijesti ljudi da se „prepoznaju“, potiču potrebu za razmatranjem procesa evolucije i rasta u odnosu na aspekte osobnosti, kao i vještina, emocionalnih kompetencija i znanja potrebnih za suočavanje s novim izazovima.
- U stvaranju životnog i profesionalnog plana ovaj je korak neizostavan jer ljudima olakšava da na vrijeme odrede proces evaluacije koji žele provesti i time im pomaže dati smisao životu i postojanju.

Vježba iskustva i vizualizacije: Gdje želim biti?

- Kao u lančanoj reakciji, iskustva vizualizacije i identifikacije „novih horizonata“ održavaju se procesima samospoznaje.

- Iz njih se određuju kratkoročni i dugoročni ciljevi koji će, kada budu ispunjeni, omogućiti da želje i snovi svake osobe postanu stvarnost u osobnim, profesionalnim, radnim, društvenim i drugim aspektima njihovih života.
- Kratkoročni i dugoročni ciljevi nisu bilo kakva izjava, važno je napomenuti da se neka razmatranja moraju uzeti u obzir prilikom njihovog definiranja (kao i u bilo kojoj vrsti projekta):

Trebaju biti jasno definirani i detaljni (konkretni).

Moraju biti u skladu s osobnim potrebama koje smo utvrdili.

Moraju biti mjerljivi i realni u odnosu na raspoloživo vrijeme i resurse.

Moraju određivati vremenski okvir: kratkoročni, srednjoročni i dugoročni.

Mogu biti predmetom procjene i pregleda.

► Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

► Modul 1

► Modul 2

► Modul 3

► Modul 4

► Modul 5

► Modul 6

Definiranje akcija i strategija: Koje vještine trebam i što trebam poduzeti (da dođem gdje želim biti)?

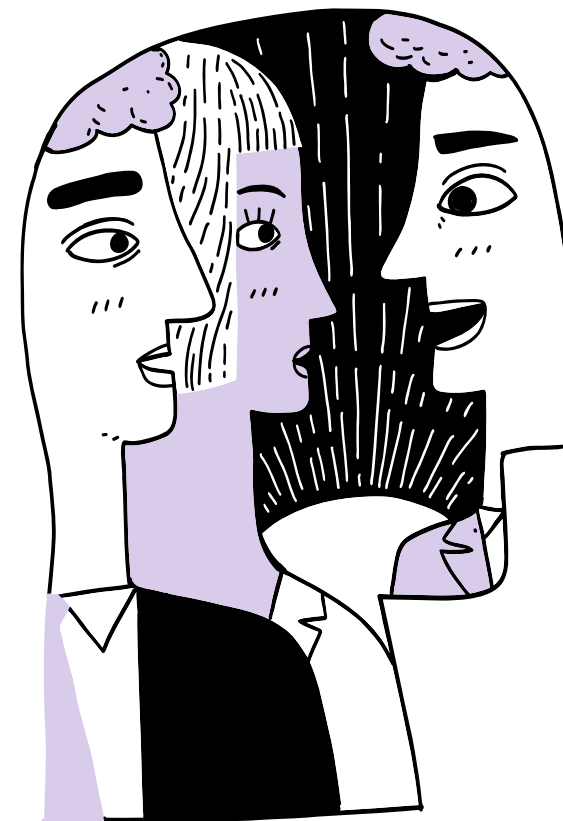
- Na temelju utvrđenih snaga i potreba (tko sam ja?), kao i kratkoročnih i dugoročnih ciljeva (gdje želim biti?) vezanih uz rješavanje tih potreba, vrijeme je da preciziramo sve aktivnosti i radnje koje će omogućiti postizanje cilja i strategije koje moraju biti osmišljene za izvođenje tih radnji.
- Definicija aktivnosti trebala bi se temeljiti na kratkoročnim ciljevima koji su postavljeni, odgovarati dugoročnim ciljevima i trebala bi biti definirana na sekvencijalan način tako da jedna radnja vodi drugoj. Kao rezultat ovog lanca radnji osoba se približava ispunjenju svojih ciljeva.

Pregled strategije: Trebam li unijeti izmjene kako bih postigao svoje ciljeve?

- Kao i kod svakog drugog projekta, strategije i aktivnosti treba povremeno revidirati kako bi se procijenilo postižu li svoje ciljeve. Odnosno, pomažu li aktivnosti koje se provode u ostvarenju zadanih ciljeva.
- Kada je riječ o životnom i profesionalnom planu, važno je prilikom revidiranja uzeti u obzir aspekte kao što su:

Okruženje: provode li se aktivnosti u okruženju koje je ugodno za osobu, podržavaju li ljudi s kojima se uspostavljaju odnosi (obitelj, prijatelji ili partner) ispunjenje postavljenih ciljeva.

Uvjerenja i vrijednosti: jesu li postupci osoba u skladu s njihovim svjetonazorom, temeljnim vrijednostima, onim što vjeruju da je ispravno i što im odgovara.

▶ Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

CILJ

Izrada prvog plana profesionalnog razvoja.

KOMPETENCIJE

- ✓ Ustrajnost.
- ✓ Motivacija.
- ✓ Entuzijizam.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta za svaku aktivnost.

GRUPNE AKTIVNOSTI

Predlažemo sljedeći slijed provođenja aktivnosti, no možete ga mijenjati prema potrebama i karakteristikama vaše skupine učenika.

- Aktivnost za treniranje emocija: „Pozitivne naočale“.
- Aktivnost predstavljanja teme: Parcicipativno izlaganje ključnih koncepata.
- Aktivnost za analizu i raspravu: „Moja karta profesionalnog razvoja“.

NASTAVNI MATERIJALI

*Svi nastavni materijali mogu se prilagoditi mogućnostima, broju i karakteristikama učenika.**U svakoj tablici aktivnosti naznačena je poveznica na kojoj možete preuzeti potrebne pomoćne materijale.*

Bilješke prije početka svake aktivnosti:

- * Prije početka aktivnosti organizirajte učionicu u polukrug, krug ili neki drugi oblik koji omogućuje izravnu interakciju između učenika i vas kao voditelja.
- * Ne zaboravite osigurati sve uvjete kako bi prostor u kojem će se aktivnosti odvijati bio sigurno i ugodno okruženje za grupu učenika.
- * Vođenje aktivnosti s veselim i entuzijastičnim stavom potiče pozitivnu energiju u skupini učenika.
- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Unaprijed predvidite vrijeme za svaku od aktivnosti i prilagodite ako je potrebno.

Ideje za završne aktivnosti:

- * Ovo su pitanja koja vam pomažu zaključiti dan i aktivnost koja se provodi s grupom.
- * Za grupno promišljanje i evaluaciju obavljenog rada učenici postavite sljedeća pitanja:
 - Kako ste se osjećali tijekom današnje aktivnosti?
 - Jednom riječju, što ste danas naučili?
 - Kako vam ono što ste danas naučili može pomoći u budućnosti?
- * Završite zahvalom učenicima za njihov doprinos tijekom aktivnosti.

SAMOSTALAN RAD

→ Nije dodijeljeno.

▶ Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti
KORAK PO KORAK

1

Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula 6 obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor..

2

Pozitivne naočale

Aktivnost treniranja emocija koja omogućava analizu raznih situacija iz pozitivne i negativne perspektive. Naglašava važnost fokusiranja na pozitivne aspekte svakog izazova s kojima se suočavamo u životu.

3

Moja karta profesionalnog razvoja

Prilagođena verzija aktivnosti „Ploča za vizualizaciju“ (vision board). Vodi učenike kroz izradu životnog i profesionalnog plana, te se provodi u dva dijela.

Ovo je prijedlog redoslijeda provođenja aktivnosti no, možete i sami organizirati i odabrati aktivnosti ukladno potrebama i karakteristikama vaše grupe učenika.

▶ Modul 6

Stvaranje profesionalnog plana

VJEŽBA 1

CILJ

Prepoznati temeljne aspekte stvaranja profesionalnog plana.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minuta.

Aktivnost predstavljanja teme

Uvod

Ovo je kratka aktivnost koja uključuje korištenje audiovizualnih uređaja i digitalnih alata za prezentaciju glavne teorijske pozadine koja odgovara predmetu modula.

→ U ovom slučaju, bavit ćemo se stvaranjem životnog i profesionalnog plana.

Potrebni materijali

→ Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča).

→ PPT prezentacija u prilogu.

→ **Materijali za preuzimanje:** Prilog 6.1. PPT Prezentacija.

Prilog 6.2. PPT Moja karta profesionalnog razvoja-Prezentacija.

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 1

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Aktivnost predstavljanja teme

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju priloženu ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju možete prilagoditi ili nadopuniti ovisno o dobi, mogućnostima i potrebama svojih učenika.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču).
- U prezentaciji ćete pronaći ključne pojmove i pitanja koja će vam pomoći motivirati učenike na aktivno sudjelovanje. Najvažnije je stvoriti participativnu atmosferu pozivanjem učenika da odgovore na pitanja koja se postavljaju tijekom prezentacije teorijske pozadine.
- Tijekom prezentacije razmislite s učenicima o sljedećim pitanjima:
 - Što znači napraviti plan? Što mislimo kada kažemo „idemo napraviti plan” ili „kakav je plan za vikend”?
 - Koje aspekte uzimamo u obzir kada sastavljamo plan?
 - Što mislite, što znači izraditi životni i profesionalni plan?
 - Što mislite koje su najvažnije radnje koje trebamo poduzeti da bismo napravili dobar plan?
 - Koji alati i koraci su vam potrebni za razvoj vlastitog plana za život i karijeru?
- Povežite pojmove navedene u prezentaciji s idejama koje su učenici iznijeli u vezi s gore navedenim pitanjima.
- Potaknite razmjenu najvažnijih koncepata i ideja tema vezanih uz ovaj modul kako bi učenici razumjeli važnost planiranja života i karijere za profesionalni razvoj i uključivanje u današnje tržište rada.
- Za kraj aktivnosti pitajte učenike imaju li pitanja ili komentara o obrađenim konceptima.

▶ Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 2

CILJ

Transformirati negativne situacije u pozitivne mogućnosti na kreativan način.

Naučiti dati prednost pozitivnim uvjetima i prilikama u svakodnevnim situacijama, problemima ili izazovima.

POTREBNO VRIJEME

45 - 50 minuta.

Pozitivne naočale

Uvod

Osim na samopouzdanje, ovo je aktivnost koja djeluje na optimizam i ustrajnost, koji se vježbaju kroz procjenu situacija koje voditelj prezentira. Te se procjene rade kroz posebne naočale koje imaju dvije vrste perspektive: jednu negativnu i drugu optimističnu i ustrajnu tj. pozitivnu, tako da se učenici moraju potruditi utvrditi pozitivne aspekte svake situacije.

Potrebni materijali

- Pozitivne naočale (možete ih izraditi sami ili iskoristiti naočale koje imate; u prilogu nudimo naočale koje možete isprintati i izrezati)
- Negativne naočale (možete ih izraditi sami ili iskoristiti naočale koje imate; u prilogu nudimo naočale koje možete isprintati i izrezati)
- Kartice sa situacijama: „Ovo se događa svima nama“
- Uređaj za puštanje glazbe (radio, kazetofon, CD player, računalo, mobitel,...).
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 6.3. Modeli naočala.
Prilog 6.4. Kartice sa situacijama.

Intención de la actividad

Optimizam i ustrajnost bitne su emocionalne vještine koje ljudima omogućuju postizanje ciljeva i provedbu projekata unatoč nedaćama, izazovima ili poteškoćama. Omogućuju nam da obnovimo svoju motivaciju za izvršavanje zadataka ili ciljeva koje smo sebi postavili u svakodnevnom životu.

Ustrajnost ide ruku pod ruku s psihološkom otpornošću, a u konkretnom slučaju profesionalnog usmjeravanja potrebno je da učenici mogu realizirati profesionalni projekt koji će im omogućiti uključivanje na tržište rada i zadovoljavajući razvoj karijere.

Vježba se sposobnost svladavanja izazova, dosljednost i jačanje kreativnosti za njihovo rješavanje.

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 2

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Pozitivne naočale

- Prije provedbe aktivnosti, isprintajte kartice sa situacijama, pripremite naočale, te organizirajte učionicu tako da učenici sjede u krugu.
- Za ovu vrstu aktivnosti važno je stvoriti ugodan i siguran prostor za učenike. Ponovno utvrđivanje već utvrđenih pravila suživota (iz modula 1) pomaže u stvaranju povoljnog okruženja.
- Na početku aktivnosti recite svojim učenicima da će analizirati situacije koje se nalaze na karticama „Ovo se događa svima nama” te da će za njihovu analizu morati staviti posebne naočale. Jedne su vrlo pozitivne i optimistične, a druge pune nezadovoljstva i negativne.
- Kartice predstavljaju sljedeće situacije:
 - Strah koji paralizira
 - Reakcije na riječi ili izraze drugih ljudi
 - Reakcije na tragičan ili zabrinjavajući događaj
 - Samopoimanje
 - Sukob interesa.
- Objasnite učenicima da kada gledamo situaciju kroz pozitivne naočale imamo optimističnu i proaktivnu perspektivu. Nastojimo poboljšati situaciju i tražimo načine kako da je promijenimo. Kada gledamo situaciju kroz negativne naočale bojimo se suočiti s njom pa radije pribjegavamo odustajanju jer vidimo što sve može poći po zlu i imamo negativan stav prema budućnosti.
- Nasumično dajte prvu karticu učeniku po vašem izboru ili dobrovoljcu. Zamolite učenika da naglas pročita situaciju opisanu na kartici.
- Nakon što pročita prvu karticu, dajte učeniku s svoje desne strane pozitivne naočale, a učeniku sa svoje lijeve strane negativne naočale.
- Uputite učenike da dodaju naočale iz ruke u ruku dok svira glazba. Pozitivne naočale će dodavati udesno, a negativne naočale ulijevo, uvijek u suprotnom smjeru. Naočale dodaju dok glazba svira, te moraju prestati kada glazba prestane.
- Aktivirajte glazbu koju ste odabrali ili glazbu koju vaša grupa najviše voli. Preporučamo da za to koristite svoj mobilni uređaj jer je tako najjednostavnije.

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 2

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Pozitivne naočale

- Nakon nekoliko sekundi pauzirajte glazbu. Učenici koji u rukama budu imali pozitivne i negativne naočale kada glazba prestane trebaju ih staviti i upotrijebiti svoju maštu kako bi dali optimističan/pozitivan pogled ili nezadovoljan/negativan pogled na situaciju. Oba učenika bi trebala podijeliti verzije priče koje vide kroz naočale.
- Napravite nekoliko krugova za svaku karticu, ponavljajući vježbu onoliko puta koliko je potrebno kako bi većina učenika došla na red.
- Na kraju igre razgovarajte s učenicima o njihovim pogledima na situacije ovisno o naočalama koje su nosili i različitim pozicijama koje su zauzeli. Potaknite promišljanje postavljanjem sljedećih pitanja:
 - **Koje stajalište (pozitivno ili negativno) najbolje rješava navedene situacije? Iz koje se perspektive općenito suočavamo sa situacijama koje nam se događaju? Koju od te dvije vizije vam je teže zamisliti i zašto?**
- Potrebno je pokazati učenicima koliko je važno, unatoč izazovima ili poteškoćama koje se mogu pojaviti, pozitivno gledati na situacije kako bi ustrajali i napredovali u ciljevima koje su postavili u osobnom i profesionalnom životu, te kako je iz optimističnog i pozitivnog stava moguće povećati samopouzdanje kako bismo mogli riješiti poteškoće i izazove koji se često javljaju kada radimo na postizanju ciljeva.

▶ Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 3

CILJ

Razvoj životnog plana i
plana razvoja karijere.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minutos.

Moja karta profesionalnog razvoja. 1. Dio

Uvod

„Moja karta profesionalnog razvoja” je aktivnost koja slijedi istu logiku kao „Ploča za vizualizaciju” (vision board). To je alat za podučavanje koji predlaže razradu plana ili karte korištenjem umjetničkih izvora (crteža, slika, kolaža, fotografija ili drugih grafičkih prikaza) koji odgovaraju na egzistencijalna pitanja kao što su: Gdje želim stići? Što želim biti? Kakva osoba želim postati? Koje ciljeve želim postići?

To je grafički prikaz onoga što netko želi živjeti, postići i imati na fizičkom planu, što pomaže ljudima da svjesno odrede put za postizanje kratkoročnih, srednjoročnih ili dugoročnih ciljeva.

Učenicima se postavljaju pitanja za dublje razmišljanje kako bi definirali plan djelovanja koji će ih dovesti do ispunjenja njihovih snova te kratkoročnih i dugoročnih ciljeva. To je vrlo učinkovit i moćan alat za kreativnu vizualizaciju. To je vizualni element koji ima dubok učinak povezivanja osobe s njezinim osjećajem života ovdje i sada.

Budući je ovo aktivnost koja zahtijeva duboko promišljanje, planirali smo je u dva dijela, od kojih svaki traje najmanje 45 minuta. Vježba se može produljiti ako grupa to zahtijeva.

Potrebni materijali

- Prazni bijeli papiri.
- PPT prezentacija u prilogu
- Digitalna verzija:** → Računala, tableti za svakog učenika. → Dokument s pitanjima za razmišljanje
- Internetska veza.

Namjera aktivnosti

U ovoj aktivnosti, sva znanja i alati stečeni tijekom svih aktivnosti različitih modula koji čine ovaj priručnik izlaze na vidjelo na 4 stanice na kojima će učenici morati razmisliti o najvažnijim aspektima koje treba sadržavati njihov životni plan i plan razvoja karijere.

Aktivnost omogućuje razvoj takvog plana iz ploče za vizualizaciju koja omogućuje učeniku da se poveže s emocijama, kompetencijama i vještinama, profesionalnim interesima i sklonostima kao i osobnim i profesionalnim ciljevima.

Na taj način učenici razvijaju strategije i korake za postizanje svojih ciljeva.

Ploča za vizualizaciju nije karta „zapisana u kamenu”, već vizualni alat koji učenicima omogućuje stalnu reviziju životnog plana i plana razvoja karijere koji su izradili te provedbu potrebnih prilagodbi tijekom vremena.

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 3

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

Moja karta profesionalnog razvoja

1. Dio

- Za ovu vježbu vrlo je važno stvoriti sigurno, mirno okruženje puno povjerenja kako bi se olakšalo promišljanje i introspekcija koje aktivnost zahtijeva.
- Za početak definirajte u kojem formatu ćete provoditi aktivnost (digitalnom ili fizičkom), ovisno o resursima koje imate u učionici ili u prostoru u kojem ćete provoditi ovu aktivnost.
- **Fizički: učenici izrađuju svoju profesionalnu kartu u fizičkom obliku, korištenjem predloženih materijala: tvrdih papiri u raznim bojama, hamera, kemijskih olovka, bojica, flomastera, markera, starih novina i časopisa, naljepnica, itd.**
- **Digitalno: učenici izrađuju svoju profesionalnu kartu u digitalnom obliku, pomoću različitih aplikacija: PowerPoint, Canva, Genially ili bilo kojeg alata koji može umetati slike i tekst.**
- Na početku aktivnosti objasnite svojim učenicima da će izraditi kartu na kojoj će nacrtati svoj životni i profesionalni plan za budućnost, te podijelite svakom učeniku po jedan bijeli papir.
- Kako bi razradili plan trebaju razmisliti o ključnim pitanjima u 4 kategorije, koje možete projicirati preko priložene PPT prezentacije.
- Za svaku kategoriju trebaju razmišljati o idejama i odgovorima na predložena pitanja. Sve što im padne na pamet trebaju zapisati na bijeli papir koji im je dan. U ovom trenutku ne trebaju se brinuti o vizualima niti o tome da ono što zapisuju je finalno – bitno je da zapišu što više toga mogu. Za svaku kategoriju dajte im oko 5 minuta:
 - **Kategorija 1: Tko sam ja? Što najviše voliš o sebi?** Tijekom kojih aktivnosti izgubiš pojam o vremenu? Koje zadatke bi mogao/mogla obavljati s puno strasti tijekom života? Što ti je najvažnije u životu?
 - **Kategorija 2: Gdje želim biti?** Gdje želiš biti za 10 godina i što želiš raditi? Što želiš postići u životu? Koji su tvoji srednjoročni i dugoročni ciljevi?
 - **Kategorija 3: Koje vještine trebam (da dođem gdje želim biti)?** Koje vještine već posjeduješ? Koje vještine još trebaš razviti? Na koji ih način možeš razviti?
 - **Kategorija 4: Što trebam poduzeti (da dođem gdje želim biti)?** Koje konkretne korake trebaš poduzeti da postigneš ono što želiš?

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 3

Moja karta
profesionalnog
razvoja
1. Dio

- Zamolite učenike da pregledaju što su napisali za svako pitanje i uputite ih da podcrtaju ono što stvarno predstavlja njihove želje i snove.
- Završite prvi dio vježbe razgovorom s učenicima o njihovim nedoumicama i brigama u vezi s pitanjima na svakoj od stanica.

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

▶ Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 3

CILJ

Razvoj životnog plana i
plana razvoja karijere.

POTREBNO VRIJEME

45 -50 minutos.

Moja karta profesionalnog razvoja. 2. Dio

Uvod

„Moja karta profesionalnog razvoja” je aktivnost koja slijedi istu logiku kao ono što je poznato kao „Karta snova” ili „Ploča za vizualizaciju”. To je alat koji predlaže razradu plana ili karte korištenjem umjetničkih izvora (crteža, slika, kolaža, fotografija ili drugih grafičkih prikaza) koji odgovaraju na egzistencijalna pitanja kao što su: Gdje želim stići? Što želim biti? Kakva osoba želim postati?

To je grafički prikaz onoga što netko želi živjeti, postići i imati na fizičkom planu, što pomaže ljudima da svjesno odrede put za postizanje kratkoročnih, srednjoročnih ili dugoročnih ciljeva.

Učenicima se postavljaju pitanja za dublje razmišljanje kako bi definirali plan djelovanja koji će ih dovesti do ispunjenja njihovih snova te kratkoročnih i dugoročnih ciljeva. To je vrlo učinkovit i moćan alat za kreativnu vizualizaciju. To je vizualni element koji ima dubok učinak povezivanja osobe s njezinim osjećajem života ovdje i sada.

Ovo se odnosi se na 2. dio: grafička izrada karte za koju je predviđeno 45 minuta.

Potrebni materijali

- Tvrdi papiri u raznim bojama ili hameri. → Kemijske olovke, bojice, flomasteri, markeri.
- Stare novine i časopisi, naljepnice, slike i fotografije. → Škare i ljepljivo
- Naljepnice. → PPT prezentacija u prilogu (ista kao za 1. dio).

Digitalna verzija: → Računala, tableti za svakog učenika. → Internetska veza.

Namjera aktivnosti

U ovoj aktivnosti, sva znanja i alati stečeni tijekom svih aktivnosti različitih modula koji čine ovaj priručnik izlaze na vidjelo na 4 stanice na kojima će učenici morati razmisliti o najvažnijim aspektima koje treba sadržavati njihov životni plan i plan razvoja karijere.

Aktivnost omogućuje razvoj takvog plana iz ploče za vizualizaciju koja omogućuje učenicima da se povežu s emocijama, kompetencijama i vještinama, profesionalnim interesima i sklonostima kao i osobnim i profesionalnim ciljevima.

Sve navedeno će učenicima pomoći u kreiranju strategija i koraka za postizanje svojih ciljeva.

Ploča za vizualizaciju nije karta „zapisana u kamenu”, već vizualni alat koji učenicima omogućuje stalnu reviziju životnog plana i plana razvoja karijere koji su izradili te provedbu potrebnih prilagodbi tijekom vremena.

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

VJEŽBA 3

Moja karta
profesionalnog
razvoja
2. Dio

► Modul 1 ► Modul 2 ► Modul 3 ► Modul 4 ► Modul 5 ► Modul 6

- Zamolite učenike da pregledaju nacrt koji su izradili u prvom dijelu.
- Ukoliko ste se odlučili za fizičku izradu karti, postavite sve pripremljene materijale na jedan stol u učionici.
- Najavite učenicima da će sada imati priliku izraditi svoju profesionalnu kartu, bazirano na onome što su već pripremili u prvom dijelu aktivnosti. Svoju profesionalnu kartu mogu vizualno urediti po svojoj želji, koristeći sve pripremljene materijale. Uz pomoć slika, fraza i crteža, trebaju označiti rutu razvoja karijere, kao kada izrađuju kolaž. Podsjetite ih da mogu koristiti prostor na papiru kako žele i da budu maksimalno kreativni.
- Uputite učenike da naprave sljedeće:
 - Odaberu 1 tvrdi papir u boji ili hamer, te ga podijele na 4 kvadranta.
 - U svaki kvadrant će napisati ono najvažnije vezano za 4 stanice koje su obrađivane u prvom dijelu aktivnosti.
 - Tijekom cijelog trajanja aktivnosti, možete ostaviti projiciranu PPT prezentaciju iz prvog dijela. Također možete pustiti pozadinsku glazbu, kako bi potaknuli kreativnost.
- Na kraju aktivnosti, zamolite učenike da sjednu u krug i podijele ono što smatraju najvažnijim o sebi i svojim ciljevima. Ne moraju pokazati kartu ako ne žele.
- Potaknite promišljanje pomoću sljedećih pitanja:
 - **Jeste li ikada izradili životni plan i plan razvoja karijere?**
 - **Zašto mislite da je to važno napraviti?**
 - **Koje su prednosti imanja životnog plana i plana razvoja karijere?**
 - **Možemo li poboljšati ili promijeniti kartu?**
- Na kraju predložite učenicima da stave svoju kartu na neko mjesto gdje je mogu gledati svaki dan. Objasnite im da vježba vizualizacije osvještava sve što nam je potrebno.

Ako vaša grupa učenika to zahtijeva, možete odvojiti više vremena za provođenje oba dijela aktivnosti. Važno je da je učenici izvrše temeljito, smireno i sa svrhom.

Važno je stvoriti sigurnu i opuštenu atmosferu u učionici. Kako bismo to postigli možemo ih podsjetiti na pravila u učionici, pustiti tiho glazbu, urediti učionicu na drugačiji način itd.

ODJELJAK 3.

O snaživanje obitelji

Teorijska pozadina za voditelja

Video upute

Uvod

Obitelj je prva faza učenja u kojoj se ljudi razvijaju i stoga igra odlučujuću ulogu u odlukama koje donosimo u različitim fazama života i razvoja.

Te odluke su obilježene ili određene uvjetima **kulturnog kapitala** obitelji, tj. **kvalitetama** povezanim s iskustvima u svijetu obrazovanja, u svijetu rada, te s ekonomskom situacijom i ži-

votnom filozofijom koja upravlja obiteljskom dinamikom.

Brojna istraživanja povezala su kvalitetu i kvantitetu kulturnog kapitala obitelji s jasnoćom i asertivnošću djece u donošenju odluka vezanih uz njihovu profesionalnu budućnost.

Uzimajući u obzir da nemaju sve obitelji iste socioekonomske uvjete, uvjete za obiteljsko

povezivanje i kulturni kapital, niti se svi članovi obitelji uključuju na prisutan i spontan način (zbog višestrukih čimbenika) u situacije s kojima se njihova djeca suočavaju tijekom školske godine, potrebno je razviti aktivnosti osnaživanja koje daju alate obiteljima za pružanje podrške na asertivan način u procesu profesionalnog usmjeravanja njihove djece.

1. Važnost uključivanja obitelji u procese profesionalnog usmjeravanja.

Pitanja izbora smjera školovanja i odabira karijere za ljude su jedan od najtranscendentnijih aspekata u razvoju životnog plana. Kada takve odluke po prvi put moraju donijeti u fazi u kojoj se ljudi suočavaju s višestrukim biokemijskim i društvenim promjenama kao što je adolescencija, izbor buduće karijere postaje izazov koji često uključuje visoku razinu stresa, frustracije, straha i tjeskobe.

Ta faza zahtijeva stalno praćenje. Baš kao što je nadzor obitelji potreban u postizanju akademskih ciljeva učenika, potrebno je njihovo aktivno sudjelovanje i u procesima profesionalnog usmjeravanja, i to ne samo u određenom trenutku ili školskom razdoblju u kojem učenik mora donijeti važne odluke, već i tijekom nji-

hova prolaska kroz različite razine i stupnjeve osposobljavanja. Cilj je stvoriti poveznicu koja ih podržava i osnažuje za suočavanje s budućnošću s najboljim alatima.

Uzimajući u obzir da „na razvoj profesionalnog identiteta uvelike utječe proces primarne socijalizacije” (Martínez, 1999. citirano u: Sánchez-Martín, 2020.) unutar obitelji, važno je razumjeti da je cijeli proces izbora zanimanja i izgradnje životnog i profesionalnog plana učenika također usko povezan s njegovim ili njezinim najbližim okruženjem - s obitelji.

U tom smislu, ovisno o ekonomskim i kulturološkim karakteristikama obiteljskog okruženja (s naglaskom na kulturološkim), obitelj može potaknuti ili ograničiti obrazovni, profesionalni i osobni razvoj učenika. Stoga je usmjeravanje obitelji ključno za proces profesionalnog usmjeravanja učenika, posebno za obitelji koje imaju manje kulturnih i ekonomskih resursa za usmjeravanje.

Sukladno svemu navedenom, osnaživanje obitelji sugerira pozitivan i transformativan učinak na neposredno okruženje učenika, uz poboljšavanje strategija profesionalnog usmjeravanja koje se provode u učionici.

Osnovni aspekti osnaživanja obitelji:

Ubrzane promjene na tržištu rada i pojava novih scenarija rada postavljaju nove uvjete za profesionalnu budućnost učenika. Digitalizacija, koja je ubrzana kao posljedica pandemije COVID-19, stvorila je veći digitalni jaz u mnogim sektorima stanovništva. S tom se stvarnošću suočavaju i mnogi roditelji učenika.

Stoga je, u jeku nove industrijske revolucije koja u kratkom vremenu donosi velike promjene, bitno razmotriti barem sljedeće aspekte u procesima osnaživanja obitelji:

Ograničenja promjenjivog tržišta rada:

Priprema djece za poslove koji još ne postoje veliki je izazov četvrte industrijske revolucije. Ona oblikuje uvjete i pravila na tržištu rada koja se velikom brzinom mijenjaju i koja su ukinula ideju da je stjecanje akademskih ili stručnih stupnjeva u različitim područjima znanja najvažniji uvjet za uključivanje na tržište rada. Umjesto toga, zahtjevnost kvalitete i karakteristike su prevedene u kompetencije i vještine koje omogućuju širenje tehnološkog i digitalnog doba.

Tržište rada je obilježeno revolucijom u vještinama i kompetencijama koje ljudima omogućuju da odgovore na brze promjene te da razmišljaju kreativno i kritički kako bi osmislili nove alternative za razvoj.

Stoga roditeljska podrška životnim i profesionalnim planovima njihove djece ne počinje izborom profesionalnog područja ili zanimanja. Mora započeti uključivanjem razvoja ključnih kompetencija, koje će biti ključ njihove profesionalne budućnosti, u njihova obrazovna pravila i pravila suživota.

Naime, obiteljski će rad također morati biti usmjeren na generiranje znanja i vještina za poticanje kontinuiranog učenja, prilagodljivosti i fleksibilnog razmišljanja te razvijanje sposobnosti asertivne komunikacije. Obitelj će imati i zadatak jačanja emocionalnog razvoja koji podupire ove sposobnosti, kao što su empatija, samoodređenje, ustrajnost, otpornost i druge.

2. Motiviranje bez rodnog uvjetovanja:

Suočeni s tržištem rada obilježenim tehnološkim razvojem, potražnja za stručnjacima u ovim područjima sve je veća. Važnost zanimanja iz STEAM područja (znanost, tehnologija, inženjering, umjetnost i matematika) značajno je porasla, ali ne i integriranje žena u njih. U tom smislu, „prisutnost akademski obrazovanih žena u visokom obrazovanju, progresivno raste posljednjih godina i čak je veća od prisutnosti muškaraca“. Međutim, taj porast nije bio ekspanzivan, već je potisnut u tradicionalne grane znanja, povezane s klasičnim rodnim stereotipima kao što su: društvene i pravne znanosti, humanističke

znanosti, zdravstvene znanosti i obrazovanje. (Cáceres, M. i sur. 2021.).

Zašto dolazi do ove situacije?

Odgovarajući na ovo pitanje, aludiramo na ključni faktor koji ima izravan utjecaj na kulturne resurse obitelji i poziva na preispitivanje rodnih uloga i normi u odnosima između članova obitelji.

Taj faktor je diferencijalna socijalizacija što znači prijenos tradicionalnih rodnih stereotipa povezanih s diferencijacijom uloga dodijeljenih muškarcima i ženama, što također strukturira društvenu podjelu rada i proizvoljno uvjetuje tendenciju odabira i profesionalnog razvoja u poslovima povezanim s tim tradicionalnim rodnim ulogama i stereotipima.

S obzirom na diferencijalnu socijalizaciju koja je još uvijek prisutna u organizaciji mnogih obitelji kao i na činjenicu da je obitelj primarni faktor socijalizacije učenika, osnaživanje obitelji je potrebno kako bi mogli kritički promišljati i uključiti druge ravnopravne oblike obiteljskih odnosa.

3. Osnaživanje samoodređenja u donošenju odluka:

Prečesto se pažnja usmjerava na aspekte kao što su uvjeti za upis, ocjene za upis, vještine učenja, a često se zanemaruje kvaliteta s kojom su odabrali smjer školovanja i karijere.

Poticanjem odgovornog izbora omogućuje se bolja usklađenost izbora sa stvarnim životnim smislom i interesima učenika, čime se omogućuje uspješniji razvoj životnog i profesionalnog plana učenika. Odgovoran izbor aludira na samoodređenje u procesu izbora, tj. „kada je profesionalna odluka rezultat zauzimanja osobnog stava u procesu izbora, vjerojatnost uspjeha u studiranju i budućem obavljanju profesija je veća” (González Maura, 2009.).

Riječ je dakle o obiteljskom nukleusu, kao središtu primarne socijalizacije, odlučujućem čimbeniku u formiranju osobnosti koji ima izravan utjecaj na razvoj profesionalnih interesa

i vrijednosti, poticanjem emocionalnih kompetencija koje omogućuju slobodan izbor na temelju savjesti i osobne odgovornosti.

Naime, unatoč zabrinutosti koja je očita u mnogim obiteljima kada njihovi sinovi i kćeri moraju donijeti odluke o svojoj profesionalnoj i radnoj budućnosti, ne bi trebalo zauzimati direktivne stavove o tome što se smatra najboljom profesionalnom odlukom. Roditelji ne bi smjeli donositi takve odluke umjesto svoje djece na temelju svog znanja i iskustva ili na temelju svoje potrebe da djeca nastave njihovu profesionalnu karijeru.

Zadaća roditelja je pružiti podršku djeci kako bi mogli donositi svjesne i iskrene odluke o svojim životnim i profesionalnim planovima. Energiju treba usmjeriti ne na odabir buduće karijere iz straha od neuspjeha, već na jačanje njihovih vještina kako bi bili sposobni sami

donijeti odgovoran izbor i nositi se s prednostima i posljedicama svojih odluka.

Uloga roditelja je pružanje podrške u procesu razvoja kompetencija i vještina koje učeniku omogućuju „donošenje profesionalnih odluka na temelju poznavanja i procjene svojih potreba i mogućnosti obrazovanja za željeno zanimanje, kao i na temelju osobnog angažmana i predanosti donesenoj odluci” (González Maura, 2009.).

Aktivnost za osnaživanje obitelji

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

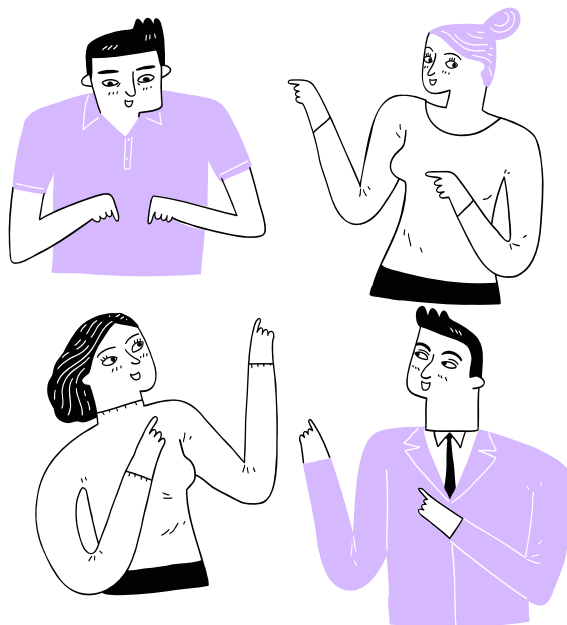

CILJ

Podići svijest i osnažiti obitelji za provođenje aktivnosti profesionalnog usmjeravanja sa svojom djecom kod kuće.

POTREBNO VRIJEME

60 minuta.

Grupne vježbe

- Informativna aktivnost + videozapis za podizanje svijesti.
- „Crtam svoje čudovište”.
- „Mi smo protagonisti” - prilagođena verzija.

Napomene prije početka

Prije početka predavanja organizirajte učionicu u polukrug.

- * Pažljivo pregledajte materijale predložene u svakoj aktivnosti kako biste ih unaprijed pripremili ako je to potrebno.
- * Ako je potrebna audiovizualna oprema, provjerite radi li ispravno prije početka aktivnosti.
- * Organizirajte vrijeme koje ćete provesti s obiteljima te prilagodite i provedite aktivnosti koje najbolje odgovaraju vašim potrebama.
- * Aktivnosti koje predlažemo mogu se provoditi online ili osobno.
- * Predlažemo da rad s roditeljima započnete postavljanjem niza pitanja kako biste stvorili prostor povjerenja. Na primjer:
 - 1. Recite svoje ime.
 - 2. Koju ste školu/studij završili i čime se sada bavite?
 - 3. Razgovarate li sa svojim djetetom o njegovoj obrazovnoj i profesionalnoj budućnosti?

Aktivnost za
osnaživanje
obitelji

TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Provođenje aktivnosti KORAK PO KORAK

1

Aktivnost predstavljanja teme

Središnje teme modula obrađuju se kroz priloženu prezentaciju i interaktivan razgovor.

2

Crtam svoje čudovište

Aktivnost podizanja svijesti kojom se nastoji senzibilizirati obitelj s izazovima učenika i učenica pri donošenju odluka o vlastitoj akademskoj i profesionalnoj budućnosti.

3

Mi smo protagonisti – prilagođena verzija

Aktivnost podizanja svijesti kojom se nastoji senzibilizirati obitelji s izazovima promijenjivog tržišta rada i zahtjevima s kojima će se njihova djeca morati suočiti.

Ovo je preporuka za provođenje aktivnosti za obitelji. Kako biste proveli sve ovdje predložene aktivnosti potrebna su dva do tri sastanka s roditeljima. Sami organizirajte i odaberite aktivnosti sukladno potrebama vaših roditelja i učenika.

Aktivnost za
osnaživanje
obitelji

VJEŽBA 1

CILJ

Pružiti informacije koje jačaju alate za obitelji kako bi podržali proces razvoja profesionalnog projekta svoje djece.

POTREBNO VRIJEME

45 - 60 minuta.

Aktivnost predstavljanja teme

Uvod

Ova aktivnost ima za cilj stvoriti prostor za razmjenu s predstavnicima i onima koji su odgovorni za vaše učenike kako bi se obiteljima dali najvažniji alati za pružanje podrške djeci u procesu razvoja životnog i profesionalnog projekta kod kuće.

Za ovu aktivnost dostupni su sljedeći materijali:

- 1. Presentacija teorijske pozadine, koja usmjeravaju i potiču razmjenu s obiteljima
- 2. Letak s temama o kojima se raspravljalo na sastanku koji sadrži nekoliko važnih savjeta za rad na profesionalnom usmjeravanju.

Potrebni materijali

- Audiovizualni uređaji (računalo, projektor, TV ili pametna ploča)
- PPT prezentacija u prilogu.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 7.1. PPT Prezentacija. ✨
Prilog 7.2. Plakat za podizanje svijesti. ✨
Kratki animirani film za analizu: Alike - Corto Animado. ✨

Upute

- Kao pripremu za ovu aktivnost, pročitajte teorijsku pozadinu ovog modula i prođite kroz već pripremljenu PPT prezentaciju i letak koji su priloženi ovoj aktivnosti. Ukoliko je potrebno, prezentaciju i letak možete prilagoditi i nadopuniti ovisno o dobi i školi, mogućnostima i potrebama učenika s čijim roditeljima aktivnost provodite.
- Za projekciju priložene prezentacije potrebno je prethodno pripremiti audiovizualnu opremu (računalo i projektor/TV/pametnu ploču), te urediti prostor tako da roditelji mogu sjediti u polukrugu.
- Najavite aktivnost predstavljanjem središnje teme o važnosti suradnje obitelji i škole u procesu profesionalnog usmjeravanja učenika. Recite im da će im teme koje će se obrađivati olakšati profesionalno usmjeravanje kod kuće.
- U materijalu (PPT u prilogu) ćete naći slajdove s pitanjima osmišljenim za poticanje sudjelovanja roditelja kroz iznošenje ideja.
- Ova pitanja su osmišljena kako bi potaknula obitelji da analiziraju sadržaje kojima predlažemo da se bavite. Neka od pitanja su:
 - **Kako se osjećate kada razmišljate o profesionalnoj budućnosti svoje djece?**
 - **Što mislite koja je temeljna uloga obitelji u profesionalnom usmjeravanju?**
 - **Kada bismo trebali započeti s usmjeravanjem i savjetovanjem od doma?**
- Roditeljima savjetujte da naprave plan kao obitelj, pri čemu je važno da razmatraju tri ključna aspekta: samospoznaju, istraživanje opcija daljnjeg školovanja i zapošljavanja, te poštivanje individualnosti procesa donošenja odluka. Za prva dva aspekta u prezentaciji vam nudimo korisne poveznice za hrvatski kontekst.
- Na kraju aktivnosti možete pogledati priloženi video „Alike“, za završno promišljanje o važnosti slobodnog praćenja djece u procesu profesionalnog usmjeravanja.

Aktivnost za
osnaživanje
obitelji

VJEŽBA 2

CILJ

Brindar insumos que fortalezcan las herramientas de las familias que apoyen el proceso de desarrollo del proyecto profesional de sus hijos.

POTREBNO VRIJEME

20-30 minuta.

„Crtam svoje čudovište”

Uvod

Esta actividad de sensibilización va dirigida a desarrollar un espacio de reflexión con los padres y madres de tus estudiantes en torno a la importancia de reconocer en primer lugar la individualidad y la particularidad del proceso de desarrollo del plan de vida y de carrera de cada uno de sus hijos e hijas. La actividad invita a ejercitar la empatía para el reconocimiento de las necesidades de cada hijo e hija en el proceso educativo y en la elección de su futuro profesional.

Potrebni materijali

- Una hoja blanca para cada participante. → Un lápiz de grafito. → Imprimir o proyectar el cartel de instrucciones que te anexamos.
- Imprimir o proyectar el dibujo descrito en las instrucciones.
- **Materijali za preuzimanje:** Prilog 7.3. Plakat su uputama.

Upute

- Podijelite list papira i olovku/kemijsku/bojicu svakom roditelju.
- Projicirajte plakat s uputama tako da ga svi roditelji mogu vidjeti, ili svakom roditelju podijelite po jedan isprintani primjerak.
- Uputite roditelje da nacrtaju sliku slijedeći upute napisane na plakatu: Na bijelom listu papira nacrtat ćemo čudovište tako da im damo:
 - Veliku glavu.
 - Malo tijelo.
 - Duge ruke.
 - Kratke noge.
 - Velika stopala.
 - Šiljaste uši.
 - Jedno oko u sredini.
- Dajte im 5 minuta da nacrtaju sliku.

Aktivnost za
osnaživanje
obitelji

VJEŽBA 2

„Crtam svoje
čudovište”

Upute

- Nakon isteka vremena, zamolite roditelje da pokažu crtež koji su napravili prema uputama
- Vidjet ćete da su svi crteži različiti, bez obzira jesu li u skladu sa svim uputama.
- Zaključite aktivnost sljedećim pitanjima za obitelji:
 - **Kako ste se osjećali kada ste morali nacrtati svoje čudovište samo uz pomoć pisanih uputa? Jeste li se osjećali samopouzđano tijekom obavljanja aktivnosti?**
 - **Zašto mislite da su sva čudovišta izgledala isto i zašto mislite da su sva izgledala drugačije? Ako ovu aktivnost prenesemo na odgojno-obrazovni proces naših kćeri i sinova, kakav zaključak možemo izvući?**

Aktivnost za
osnaživanje
obitelji

VJEŽBA 3

CILJ

Pružiti informacije koje jačaju alate obitelji za razumijevanje implikacija i zahtjeva aktualnog tržišta rada i budućih uvjeta rada koji proizlaze iz digitalne i zelene tranzicije.

POTREBNO VRIJEME
45-50 minuta.

„Mi smo protagonisti“ - prilagođena verzija

Uvod

Ova aktivnost osvještavanja ima za cilj stvoriti prostor za razmišljanje s roditeljima vaših učenika o zahtjevima s kojima će se njihova djeca morati suočiti kako bi se uključili u današnje tržište rada.

Također nastoji prepoznati velike promjene s kojima se trenutačno suočavamo koje su rezultat digitalne i zelene tranzicije, a koje dovode do promjena u tradicionalnim poslovima i stvaranja novih koje još nismo ni osmislili.

Aktivnost je prilagođena verzija aktivnosti koja se provodi s učenicima, kako bi roditelji imali priliku na trenutak staviti se u poziciju vlastite djece.

Potrebni materijali

- Karton.
- Markeri.
- Drvene bojice.

Upute

- Roditelje podijelite u grupe od 4-5 osoba, te im dajte sljedeće upute:

Zamislite da imate vremenski stroj koji vas može odvesti 10 ili 15 godina u budućnost. Svaka grupa treba osmisliti i izraditi model (crtež, infografiku) s pojedinostima o idealnom zanimanju budućnosti. Recite svakoj grupi da razmisle i detaljno opišu karakteristike koje bi posao budućnosti trebao imati (koje aktivnosti uključuje, koju tehnologiju koristi, koja je svrha tog posla ili rada, koju vrstu radnika treba, itd.).

- Dajte im 20-25 minuta za ovaj zadatak.
- Zatim recite grupama da razmisle o kvalitetama i kompetencijama koje su potrebne kako bi osoba mogla dobiti i uspješno obavljati posao budućnosti koji su osmislili. Kvalitete i kom-

petencije trebaju proizlaziti iz modela posla budućnosti koji su nacrtali, te ih trebaju zapisati na isti papir. Dajte im 5-10 minuta za ovaj zadatak.

- Osigurajte vrijeme da svaka grupa s ostalima podijeli posao budućnosti koji su osmislili i popratne kvalitete i kompetencije.
- Tijekom predstavljanja, možete postavljati sljedeća pitanja:
 - Kako se zove posao budućnosti?
 - Koje su njegove karakteristike i potrebne kompetencije i zašto?
 - Koji su još elementi zastupljeni i zašto?
 - Što mislite kakva će biti radna budućnost vašeg djeteta/vaše djece?
 - S ove točke gledišta, koje bismo aspekte trebali integrirati kada je riječ o pružanju profesionalnog usmjeravanja?

Aktivnost za osnaživanje obitelji

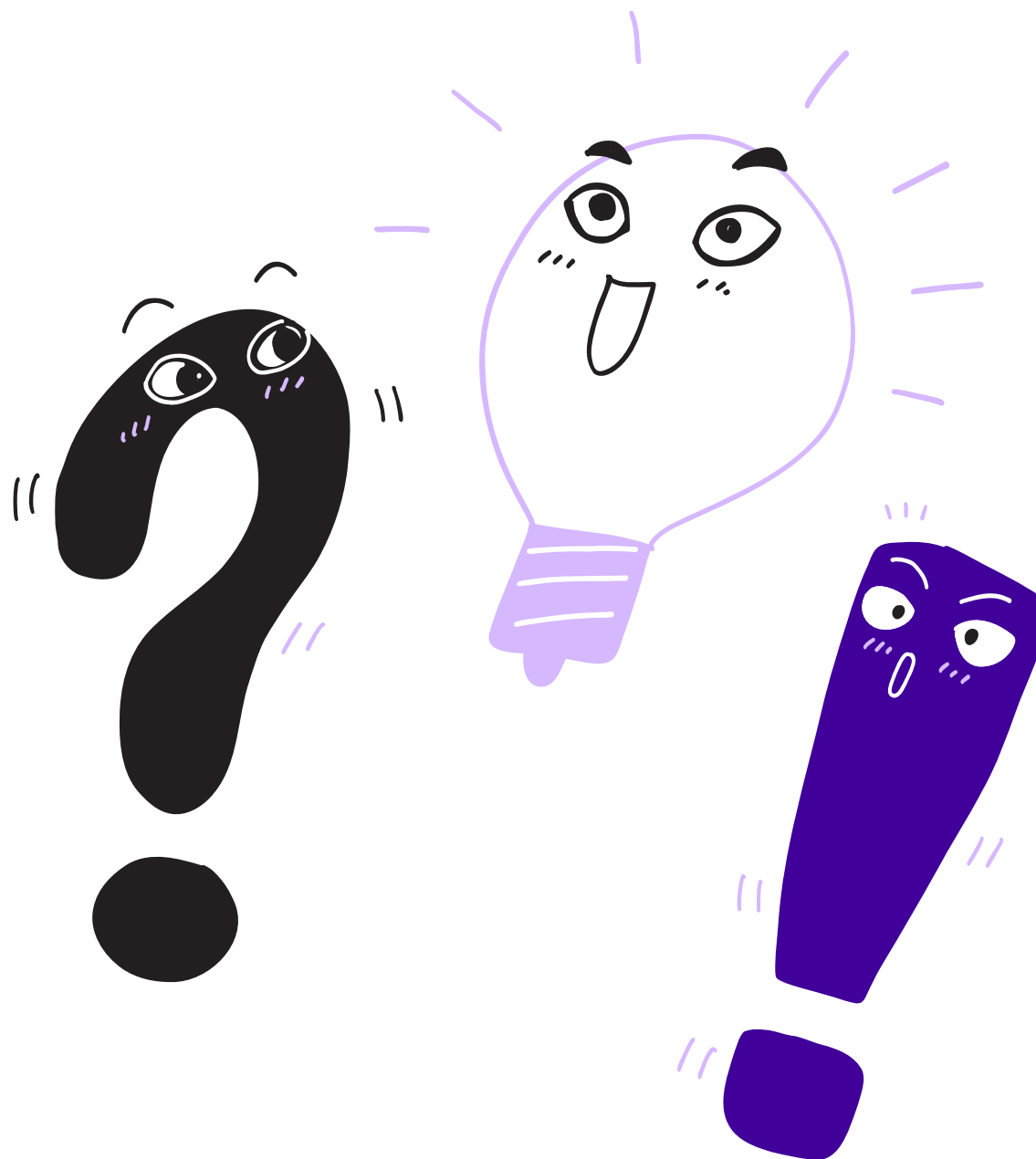
VJEŽBA 3

„Mi smo protagonisti“ - prilagođena verzija

Upute

- Nakon predstavljanja svih poslova budućnosti, možete koristiti teorijsku pozadinu iz Modula 4 ovog priručnika koja govori o dinamici stalnih promjena s kojima su se poslovi i zanimanja suočavali kroz povijest i novim oblicima rada koji su

posljedica tranzicija te važnosti stjecanja novih znanja i alata za usmjeravanje i informiranje djece o prilikama za posao koje se otvaraju.

PRILOZI

MENT

Essence

Positioning

Values & Character

Values

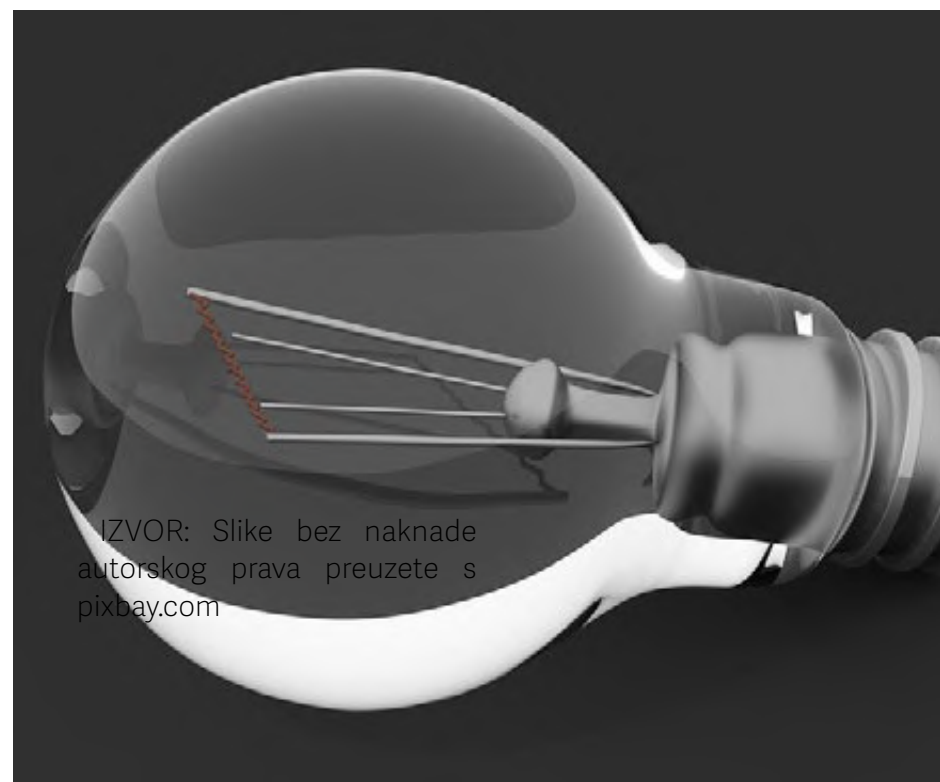
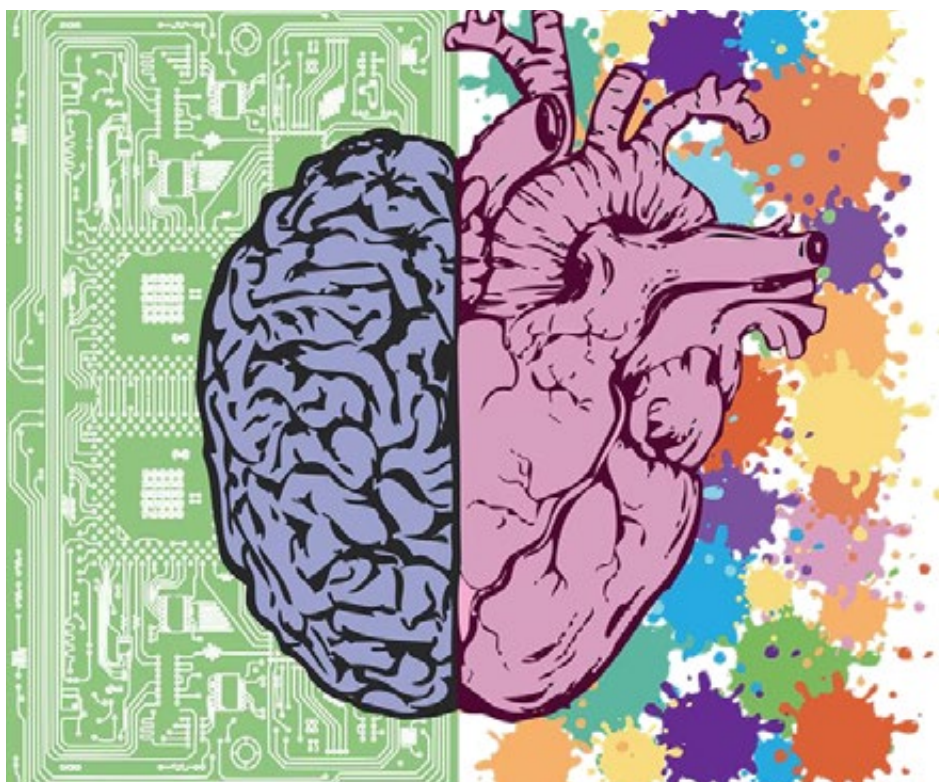
PRILOG

► Modul 1

Profesionalno
usmjeravanje u svijetu
koji se mijenja

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

IZVOR: Slike bez naknade
autorskog prava preuzete s
pixbay.com

IZVOR: Slike bez naknade autorskog prava preuzete s pixbay.com

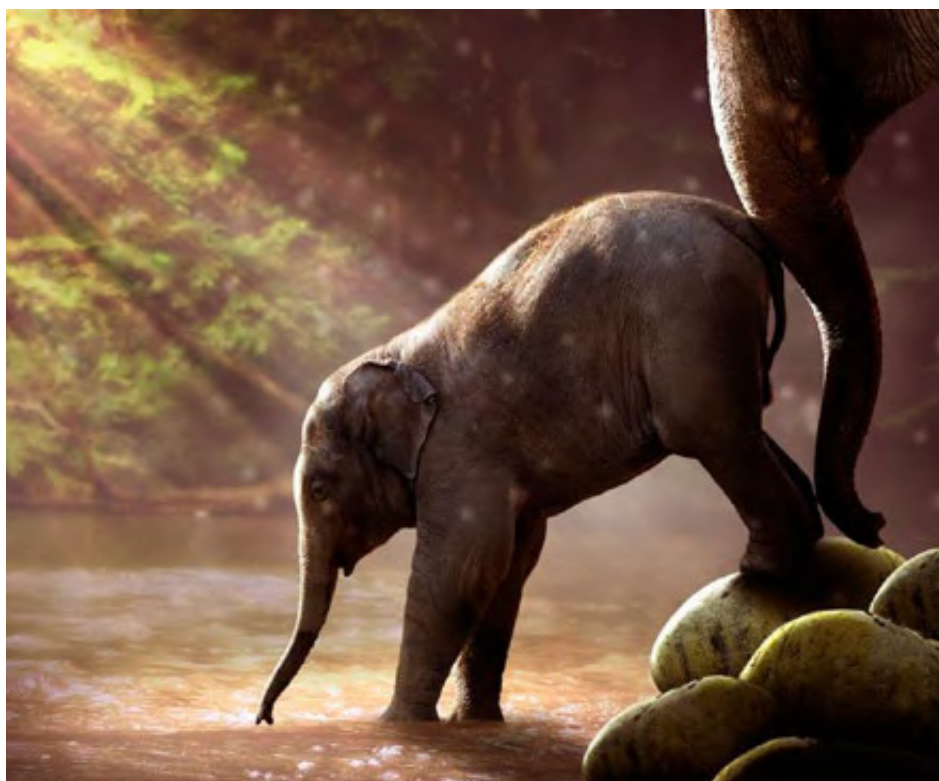
PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

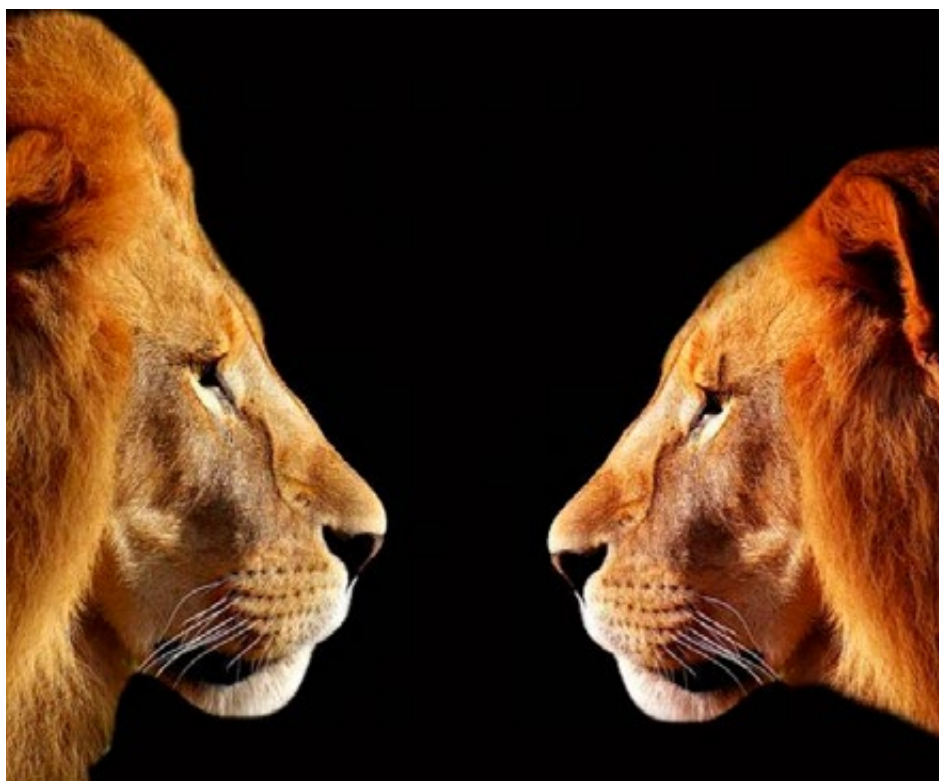
PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

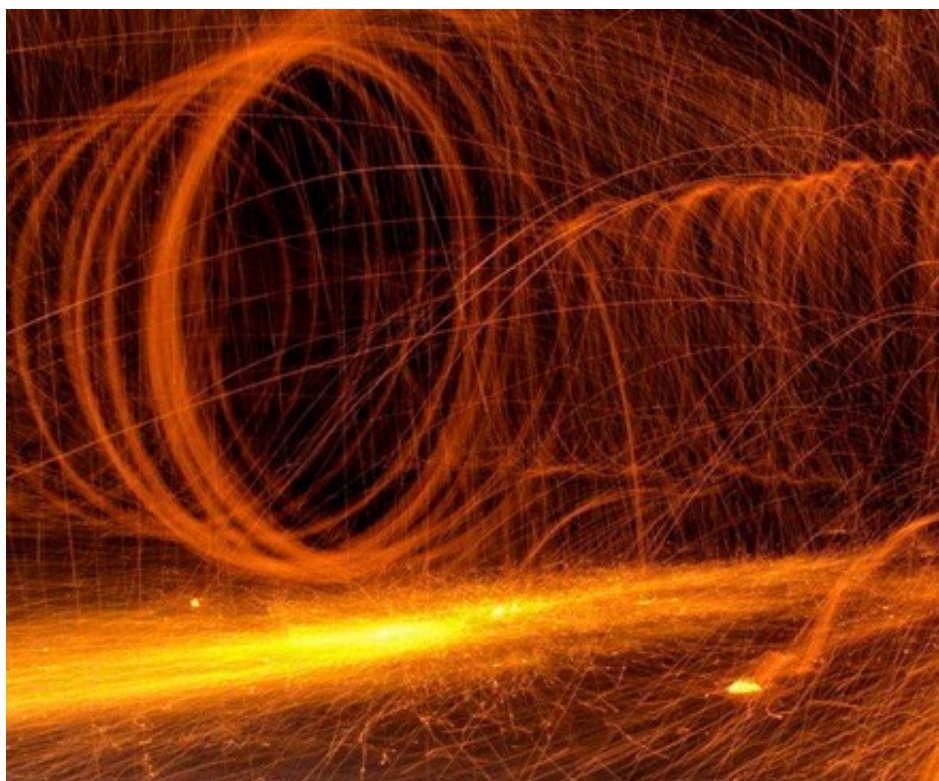
PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

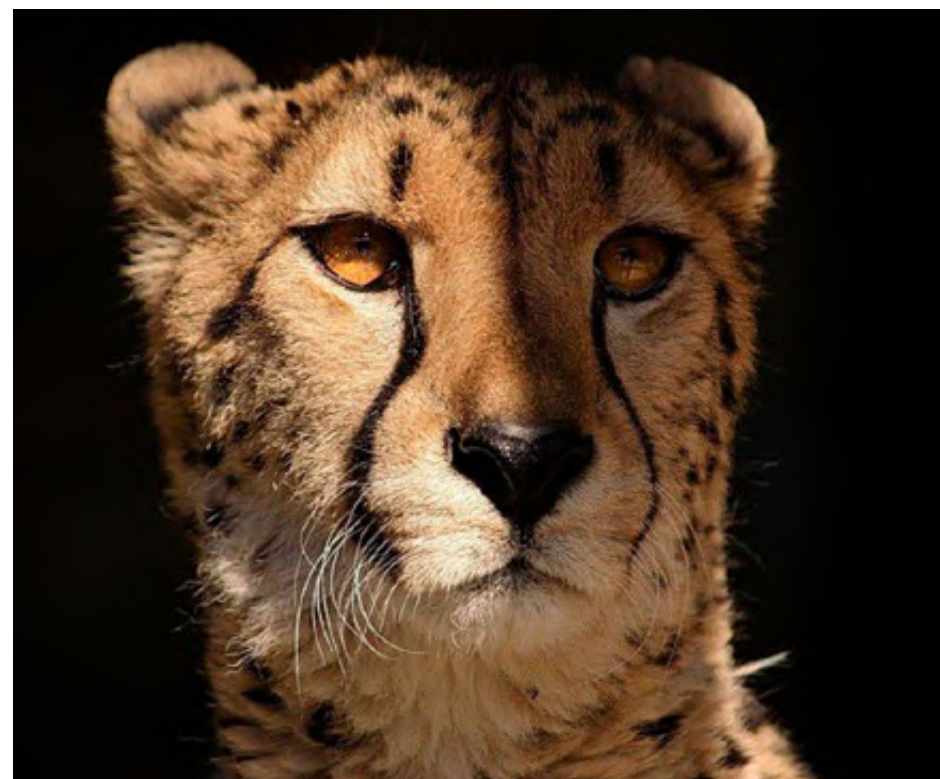
PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

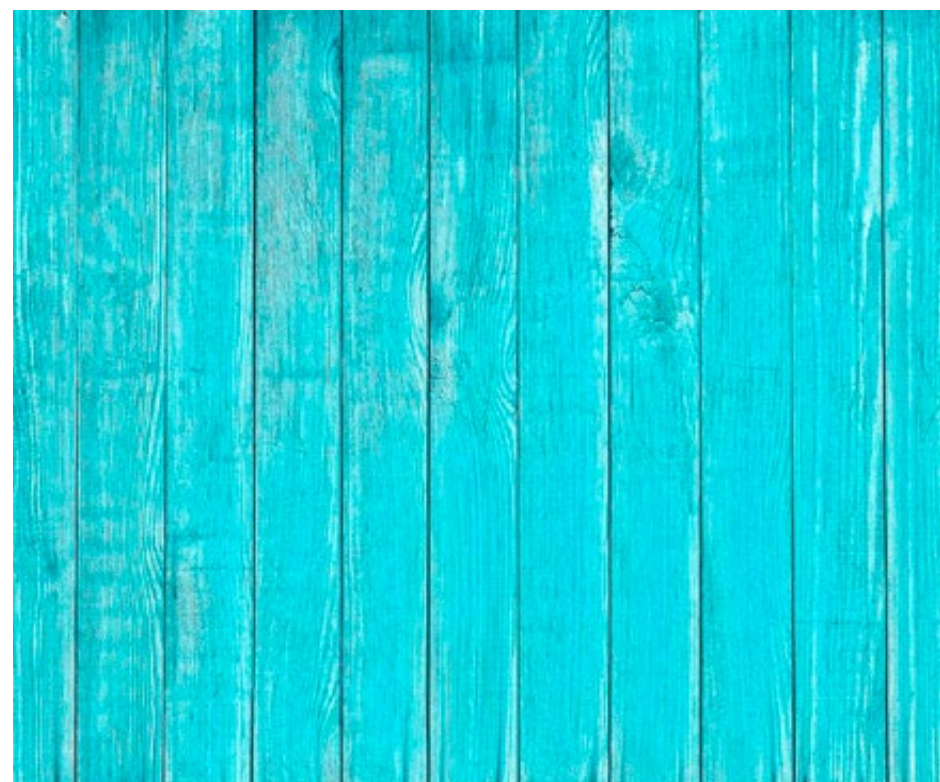
PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.1. | Modul 1 / VJEŽBA 1

Kolaž simbola_Kartice sa simbolima

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Profesionalno usmjeravanje u svijetu koji se mijenja

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Što mislite da trebate znati prije
nego što donesete odluku o svojoj
budućoj školi/studiju/poslu?

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

U jednoj riječi...

Što mislite o pojmu
„PROFESIONALNO
USMJERAVANJE”?

Zašto bi takvo usmjeravanje moglo biti korisno?

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

PROFESIONALNO USMJERAVANJE

Proces koji te treba pratiti kroz cijelu školu i koji vam pomaže u stvaranju životnog i profesionalnog plana.

Obuhvaća sve aktivnosti (razgovore, savjetovanja, radionice, nastavu) koje ti pomažu da razvijaš vještine i kompetencije potrebne za donošenje odluke o karijeri, za uspješan pronalazak posla i zapošljavanje, te konačno za uspješno sudjelovanje u svijetu rada i obavljanje posla za kojeg se odlučiš!

Osigurava da si upoznat/a s funkcioniranjem svijeta rada, sa promjenama u gospodarstvu i na tržištu rada, te s prilikama i postupcima obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja.

***Profesionalno
usmjeravanje pomaže sa
više nego samo sa
donošenjem odluke o
budućoj karijeri.***

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Sve se to radi kako bi ti mogao/mogla...

- ✓ Sam/a procijeniti i prepoznati svoje osobine, vještine, kompetencije i interese, te ih usporediti sa zahtjevima poslodavaca na tržištu rada
- ✓ Dobiti pravovremene informacije o svijetu rada
- ✓ Prepoznati vještine i sposobnosti koje poslodavci i tržište rada zahtijevaju
- ✓ Upoznati nove načine rada i zaposlenja (novonastajući poslovi)
- ✓ Razviti kritičko razmišljanje i poduzetnički duh
- ✓ Donositi informirane odluke sa sigurnošću i samopouzdanjem
- ✓ Lako se prilagoditi svim promjenama u svijetu rada

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Profesionalno usmjeravanje u promijenljivom tržištu rada

Tržište rada

- Oblikuje ga ponuda poslova i potražnja za zaposlenicima, na koje utječe stanje i promjene u globalnom gospodarstvu
- Važno je da si u toku s događanjima u gospodarstvu i na tržištu rada

- Jeste li znali da u bliskoj budućnosti očekujemo veliko nestajanje postojećih zanimanja, ali i veliko stvaranje novih zanimanja?

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

DRŽAVNI
ZAVOD
za
STATISTIKU
CROATIAN BUREAU
OF STATISTICS

PODACI OBRASCI ARHIVA DZS.GOV.HR* PRESS* KONTAKT* EN

Pretraži

Priopćenje

Godina: LX. Zagreb, 20. srpnja 2023. RAD-2023-2-1/6

ISSN 1334-0557

7

Tržište rada u Hrvatskoj

<https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/trziste-rada/>

ZAPOSLENI PREMA DJELATNOSTIMA U LIPNJU 2023.

U lipnju 2023. broj ukupno zaposlenih u Republici Hrvatskoj iznosio je 1 657 680, a od toga 777 926 čine žene. U odnosu na svibanj 2023. broj ukupno zaposlenih porastao je za 1,4%, a broj zaposlenih žena za 1,5%. U odnosu na isti mjesec prethodne godine broj ukupno zaposlenih u lipnju 2023. porastao je za 1,1%, a broj zaposlenih žena za 1,5%. Za razdoblje od siječnja do lipnja 2023. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine broj ukupno zaposlenih porastao je za 1,0%, a broj zaposlenih žena za 1,3%.

U lipnju 2023. broj zaposlenih u pravnim osobama Republike Hrvatske iznosio je 1 421 296, a od toga 678 571 čine žene. U odnosu na svibanj 2023. broj

Santa María la Real fundación

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por la Unión Europea

7

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Danas se susrećemo s tržištem rada kojeg karakterizira:

- Tehnološke i industrijske promjene povećavaju potražnju za radnom snagom visoke razine vještina i znanja (bile to vještine stečene kroz strukovno obrazovanje ili znanja stečena kroz visoko obrazovanje).
- Trenutno su na tržištu rada najtraženiji stručnjaci iz područja STEAM-a: ljudi sa znanjem iz znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike.
- Razvoj društvenih vještina i kompetencija potrebnih za prilagodbu važniji je nego ikada. Traže se ljudi koji su timski igrači, fokusirani na rješavanje problema, fleksibilni, spremni stalno učiti i usavršavati se.
- Kontinuirano stručno usavršavanje tijekom cijele profesionalne karijere postaje nužna konstanta koja omogućuje konkurentnost (fleksibilan i prilagodljiv profil) na tržištu rada.

PRILOG 1.2. | Modul 1 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

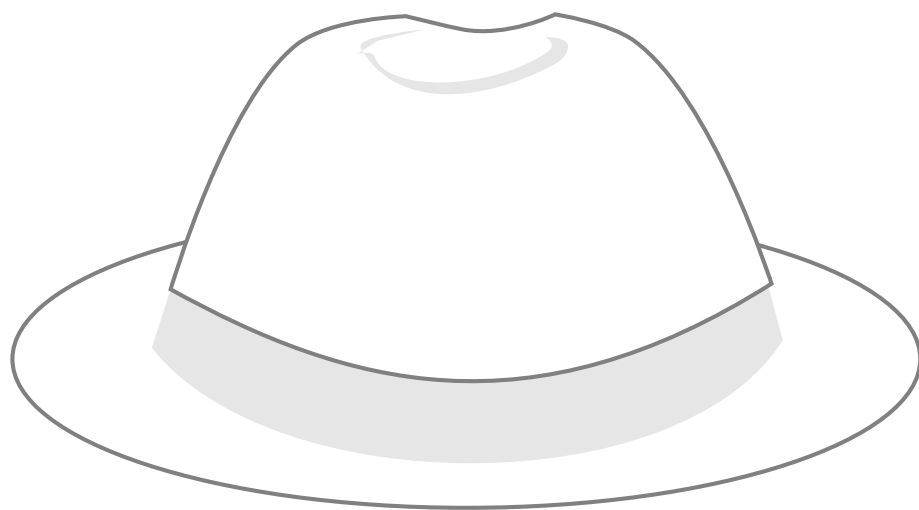

♥ Završne misli:

Što mislite da je najvažnije napraviti kako bi se uspješno pripremili za izazove koje donosi promijenjivo tržište rada?

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

Siva je boja neutralnosti.

Neutralnost znači traženje objektivnosti prilikom analize situacije.

Za objektivnu analizu poput sive boje trebaš:

- Analizu temeljiti na brojkama i statistici
- Tražiti informacije koje se temelje na provjerenim činjenicama i podacima
- Ne davati vlastita mišljenja poput „Ja se slažem” ili „Ja se ne slažem”
- Ne izražavati osjećaje poput ljutnje, brige, frustracije

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

Crna boja vidi sve tmurno i pesimistično.

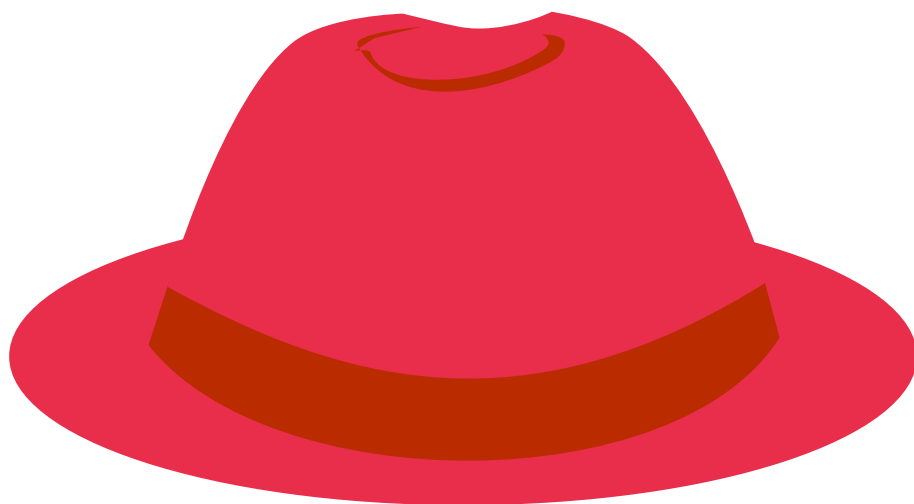
To je boja koja traži sve negativne aspekte neke situacije. Ona nije neutralna boja, već koristi osjećaje poput straha i frustracije da vidi svoju stvarnost.

Za analizu situacije kao crna boja:

- Trebaš sagledati rizike i posljedice situacije
- Isticati sve što je prijeteće i opasno

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

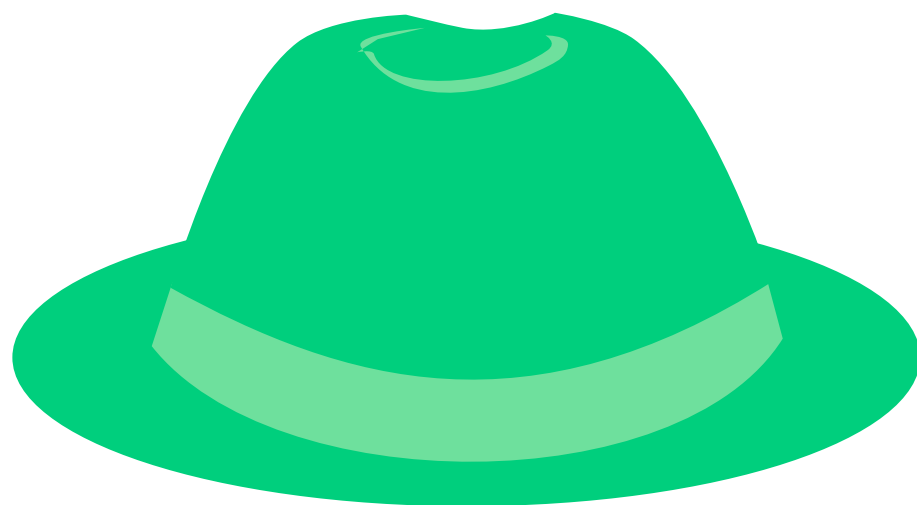
Crvena je boja razmišljanja sa strastvenošću i intuicijom.

Za analizu situacije kao crvena boja možeš:

- Pričati o osjećajima koji proizlaze iz situacije
- Koristiti vlastitu intuiciju
- Biti impulzivan/impulzivna i istaknuti prve ideje koje ti padnu na pamet o problemima vezanima za situaciju

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

Zelena je boja prirode, pa ju povezujemo sa stvaranjem i rastom.

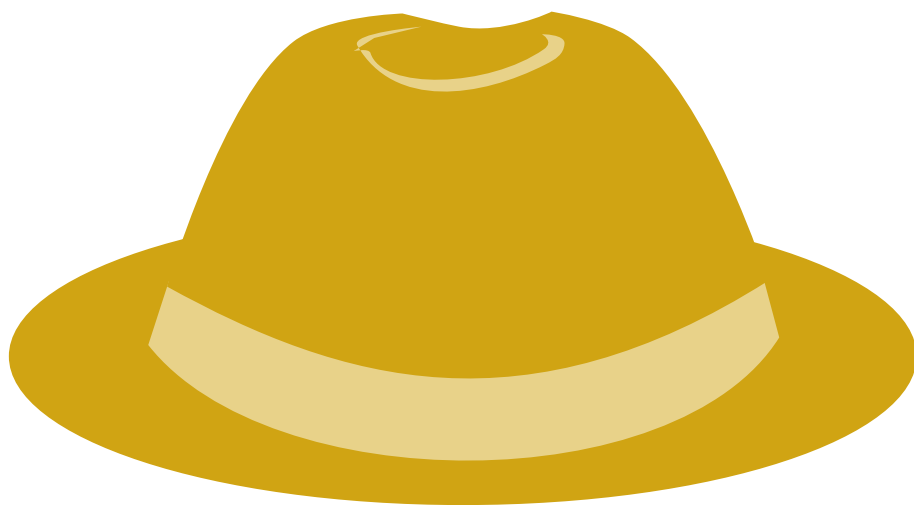
Zelena koristi kreativno razmišljanje i osmišljavanje novih ideja da bi analizirala situacija.

Za analizu situacije kao zelena boja trebaš:

- Smisliti nove načine sagledavanja situacije
- Razmišljati i izvan onoga što je rečeno o samoj situaciji, kako bi mogao/mogla pronaći nova i kreativna rješenja

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

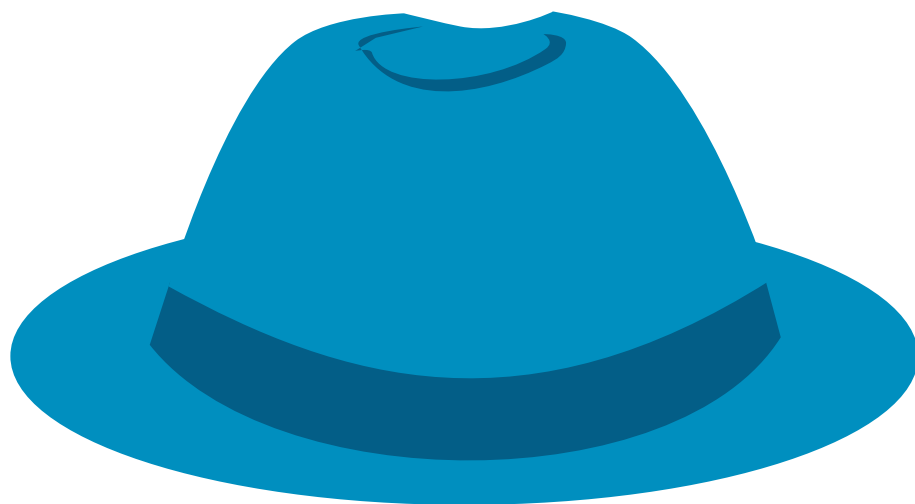
Žuta je boja svjetlosti, bistrine i optimizma. Svaku situaciju vidi kao priliku da stvari postanu još bolje.

Za analizu situacije kao žuta boja trebaš:

- Biti optimističan/optimistična
- Sagledati situaciju kao priliku za poboljšanje i razmišljati o načinima poboljšanja

PRILOG 1.3. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartice s uputama za svaku boju

Plava je boja nadgledanja, praćenja i posredovanja.

Kao plava boja, trebaš upravljati dinamikom cijele grupe i paziti da su svi sudionici fokusirani na svoj zadatak, kako bi svi zajedno postigli potreban rezultat.

PRILOG 1.4. | Modul 1 / VJEŽBA 3

Kartica sa situacijama za analizu

Mladi su društvena skupina koja je ekonomskim utjecajem pandemije najviše pogođena u pronalaženju posla, kako navodi Europska komisija u Izvješću o zapošljavanju i društvenom razvoju u Europi iz 2022. godine (Employment and Social Development in Europe 2022 report).

U izvještaju se posebno spominju problemi s kojima se mladi susreću, poput poteškoća u pronalaženju prvog posla nakon škole ili studija, te problem učestalosti privremenih ugovora o radu u odnosu na stalne ugovore. Izvještaj ističe potrebu za promicanjem društvenim politika i politika zapošljavanja koje će riješiti ove probleme, posebice u svjetlu pogoršanja društveno-ekonomske situacije uslijed rata u Ukrajini.

Izvor: Young people's access to the labour market is complicated after the coronavirus.
At: <https://www.lainformacion.com/mundo/el-empleo-juvenil-en-la-ue- un-problematras-el-impacto-economico-de-la-covid/2870636/>

Pitanje
za analizu

**Što misliš kako će u
bliskoj budućnosti
izgledati situacija
zapošljavanja mladih?**

PRILOG 1.5. | Modul 1 / Samostalan rad

“Zapošljavamo!”

Razmislimo o zanimanjima koji te interesiraju, te su u skladu s tvojim sposobnostnima,

vještinama i ukusima: Kakav tip posla bi volio/voljela obavljati? Koji posao bi želio/željela imati u budućnosti?

Upute:

Na različitim portalima za zapošljavanje potraži ponude poslova koji te interesiraju –

pronađi minimalno tri oglasa. Možeš koristiti sljedeće portale:

- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Eures
- Infojobs
- Indeed

Nakon što pronađeš tri oglasa, u word dokument ili na komad papira zapiši sve zahtjeve (vrsta i stupanj obrazovanja, radno iskustvo, radni zadatci, potrebne vještine i kompetencije).

K tome, zapiši ono što bi trebao/trebala učiniti da zadovoljiš sve te zahtjeve.

PRILOG

► Modul 2

Otkrivanje talenata
i motivacije

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Otkrivanje talenta i motivacije

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

**„Najveća mudrost koja
postoji je upoznati
samoga sebe.“**

Galileo Galilei

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Samospoznavanje

- Ljudi se konstantno mijenjaju i razvijaju, pa je tako **samospoznavanje** proces koji nas prati kroz cijeli život
- Samospoznavanjem gledamo sami u sebe – pomaže nam prepoznati i identificirati naše vrijednosti, sposobnosti, preference, ukuse, nedostatke, potrebe, emocije u raznim fazama našeg života
- Znati „**tko sam ja**” je ključni korak za donošenje važnih odluka u životu, kako bi bili u skladu s našim pravim interesima i njegovali svoju dobrobit

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Samospoznaja & profesionalno usmjeravanje

PROFESIONALNI INTERESI

- Sklonosti ili ukusi koje svatko od nas ima za različite predmete i aktivnosti (bilo da se radi o slobodnom vremenu, rekreaciji, umjetnosti ili radu)
- Povezane s osobinama ličnosti

PROFESIONALNE SPOSOBNOSTI: VJEŠTINE, TALENTI, KOMPETENCIJE

- Da bi uspješno obavljali posao koji želimo, naše sposobnosti moraju biti u skladu s našim interesima
- Identifikacija potrebnih sposobnosti nam omogućava da vidimo koje vještine već imamo, ali i na kojima trebamo još raditi

PROFESIONALNE VRIJEDNOSTI

- Načela koja usmjeravaju naše djelovanje
- Određuju što očekujemo od posla, radnog okruženja i profesionalnih veza koje uspostavljamo

SMISAO ŽIVOTA

- U kontekstu profesionalnog usmeravanja, odnosi se na pitanja poput:
Kamo želim ići? Zašto?
Što želim učiniti sa svojim životom? Kakvi su mi planovi?

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

- Samospoznaja nam omogućava da pratimo vlastite interese, sposobnosti i vrijednosti, a sve kako bismo mogli donijeti informirane odluke o vlastitoj budućnosti koje su u skladu s onime što želimo od života

PRILOG 2.1. | Modul 2 / VJEŽBA 1

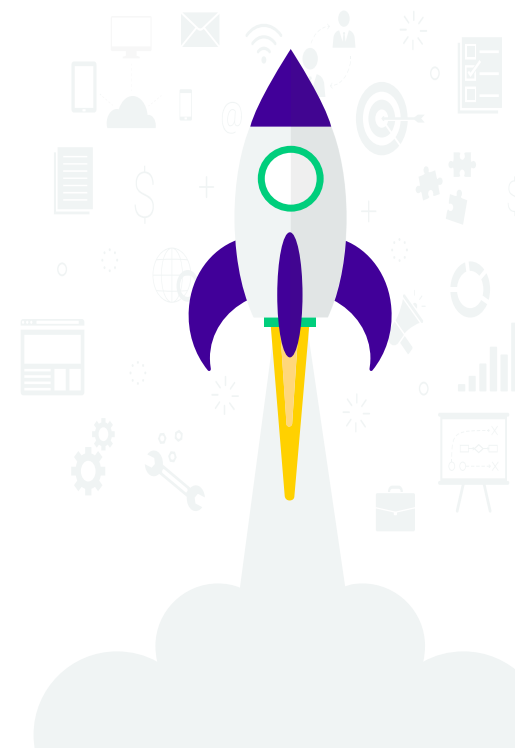
Aktivnost predstavljanja teme

Završne misli:

Koje radnje možeš poduzeti kako bi vježbao/la samospoznaju?

Što ti treba da dođeš do samospoznaje?

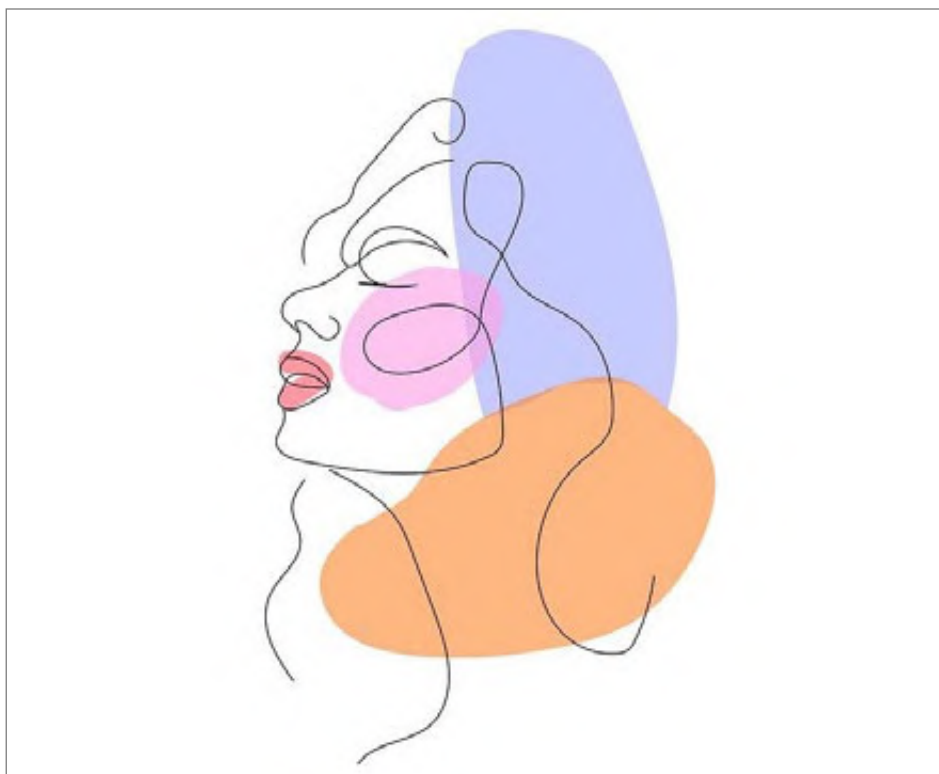
Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

IZVOR: Slike bez naknade autorskog prava preuzete s pixbay.com

PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

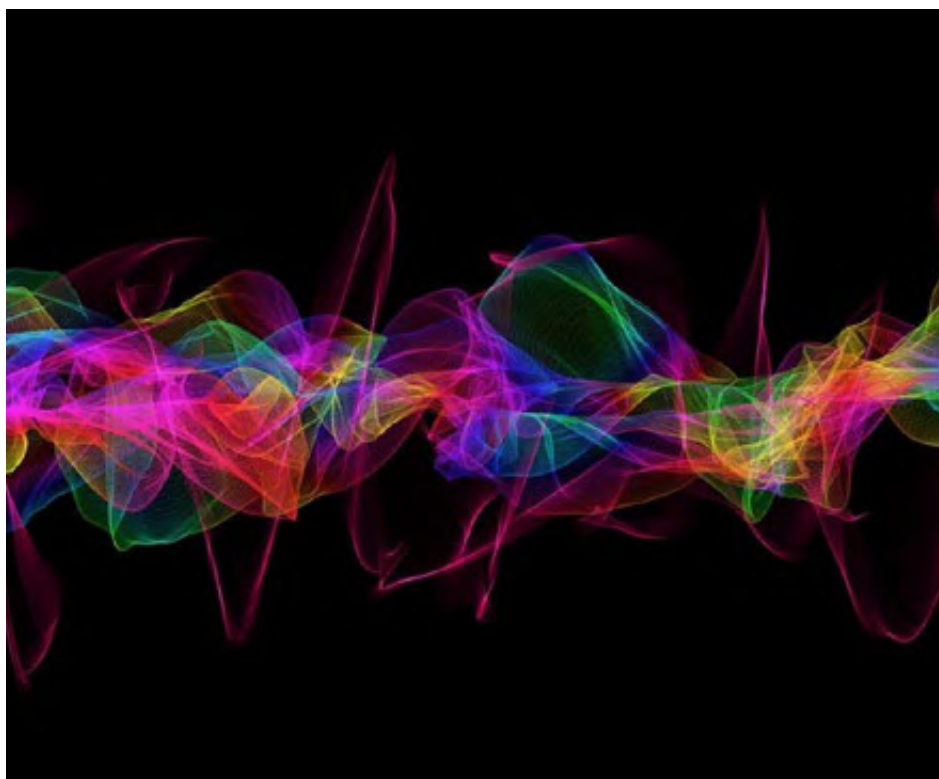
PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

PRILOG 2.2. | Modul 2 / VJEŽBA 2

Detektiv za emocije. Prijedlozi slika

PRILOG 2.3. | Modul 2 / Samostalan rad

Moja digitalna autobiografija

Upute:

Jesi li se ikada pitao/pitala „Tko sam ja“?

Često nam je teško odgovoriti na ovo pitanje. Međutim, postoji puno načina na koji možemo pronaći odgovore. Uz pomoć svoje digitalne autobiografije koju ćeš napraviti uskoro, razmišljat ćeš o brojnim elementima svoje prošlosti i svojih želja za budućnost. Taj će ti proces dati informacije s pomoću kojih možeš identificirati svoje karakteristike i osobine, te vidjeti kakva si osoba danas.

.....

Da bi to učinio/la, morat ćeš „otputovati“ u prošlost i izgraditi vremensku traku na kojoj identificiraš svoje najvažnije trenutke.

Za svaku godinu opisat ćeš najvažnije događaje koji su ti se u njoj desili. Možeš gledati do 10 godina unazad. Da bi sastavio/la svoju vremensku traku, trebaš najprije odgovoriti na sljedeća pitanja

1. Koji su bili najvažniji događaji, iskustva, učenja i sjećanja u svakoj godini? Zašto?
2. Kako su ti događaji iz prošlosti utjecali na tebe kao osobu danas?
3. Opiši svoje želje, hobije i interese u svakoj godini.
4. Što si sanjao/la biti?
5. Opiši svoje glavne kvalitete u svakoj godini.
6. Opiši najvažniju stvar koju si naučio/la u svakoj godini.

Također, trebaš odgovoriti i na ova pitanja o budućnosti:

- Gdje ću biti za 5 godina?
- Koje ciljeve želim postići tijekom sljedećih 5 godina?
- Koje snove želim ostvariti tijekom sljedećih 5 godina?

PRILOG 2.3. | Modul 2 / Ficha de trabajo autónomo

Moja digitalna autobiografija

Kako sastaviti vremensku traku?

Da bi sastavio/la i dizajnirao/la svoju vremensku traku kao što je opisano u prethodnim uputama, odnosno svoju digitalnu autobiografiju, trebaš odabrati program ili aplikaciju pomoću koje ćeš ju napraviti. Evo nekoliko ideja:

Genial Ly: <https://app.genial.ly/> | **Canva:** <https://www.canva.com/> | **Power point** | **Google Slides**

Važna napomena: koristit ćemo samo besplatne verzije programa i aplikacija, ne trebaš nabavljati nikakve premium ili plaćene verzije.

Prvi korak: Stvaranje sadržaja

Najprije trebaš odgovoriti na pitanja sa prethodne stranice: odgovore možeš zapisivati na računalu u word ili google docs dokumentu, ili ih možeš napisati na papiru ili u bilježnici.

Iz odgovora, identificirat ćeš one najvažnije godine u svom dosadašnjem životu, te ćeš sa svaku podcrtati najvažnije događaje (škola, selidbe, promjene u obitelji, tečajevi, hobiji, putovanja, izleti, sportovi, natjecanja,...) i ono što smatraš najvažnijim za budućnost (planovi, ciljevi, snovi,...).

PRILOG 2.3. | Modul 2 / Ficha de trabajo autónomo

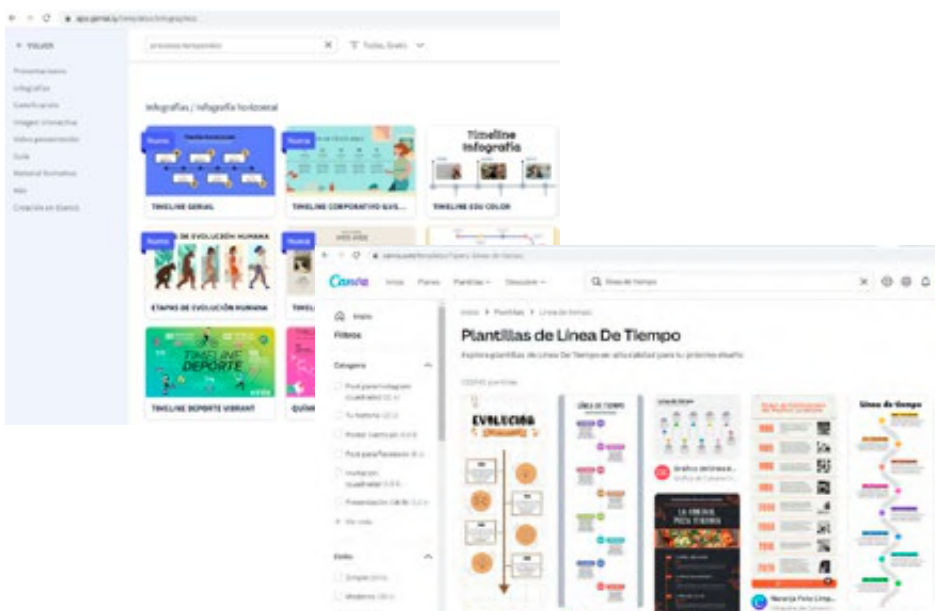
Mi línea autobiográfica

Drugi korak: Odaberi program ili aplikaciju koja ti najbolje odgovara.

Svoju digitalnu autobiografiju možeš sagraditi korištenjem interaktivnih elemenata koje nudi aplikacija ili program koji si odabrao/la. Možeš potražiti i već gotove dizajn obrasce koje nudi sama aplikacija. Da ti bude lakše pronaći prave dizajn obrasce, preporučamo da unutar aplikacije ili programa potražiš sljedeće fraze:

Horizontal infographics | Timeline | Schedule | Plan

Na primjer: Genial Ly

Treći korak: Dizajniraj svoju digitalnu autobiografiju.

Nakon što dizajniraš svoj obrazac ili odabereš već gotovi dizajn koji ti se sviđa, trebaš organizirati sve odgovore koje si dao na pitanja u prvom koraku – i to na način da tvoja vremenska traka prikazuje one najvažnije točke i korake tvog života.

U odabranom programu ili aplikaciji nacrtat ćeš vodoravnu liniju, te ćeš na sredini linije označiti točku „SADAŠNJOST”. S lijeve strane ove točke stavit ćeš svoja najvažnija prošla iskustva, poredana po godinama. S desne strane ove točke stavit ćeš sve što želiš postići u sljedećih 5 godina. Dajemo ti ovu sliku kao primjer, ali ti možeš dizajnirati svoju digitalnu autobiografiju kako god ti želiš – budi kreativan/na!

Četvrti korak: Preuzmi i podijeli svoju digitalnu autobiografiju.

Konačno, kada završiš svoju digitalnu autobiografiju, preuzmi je i spremi na vlastito računalo. Ukoliko želiš, možeš je podijeliti sa svojim nastavnikom/com, prijateljima/cama ili kolegama/icama iz razreda.

Ova vježba ti pomaže da se osvrneš na svoj život i najvažnije događaje koje si iskusio/la, kako si se osjećao/la i kako su oni utjecali na tebe u sadašnjosti –ono što si doživio/la oblikuje te kao osobu. Ova ti vježba pomaže i da pogledaš u budućnost, da razmisliš koje ciljeve želiš postići i koje snove želiš ostvariti. Na kraju, važno je zapamtiti da se kao osobe stalno mijenjamo, pa se tako naši ciljevi i snovi mogu mijenjati. Tvoja autobiografija i planovi za budućnost nisu zacrtani u kamenu, već prikazuju tvoje želje i snove u ovom trenutku.

PRILOG

► Modul 3

Vještine i kompetencije
za budućnost

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Vještine i kompetencije za budućnost

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Što vam pada na
pamet kada čujete
pojam

MEKE VJEŠTINE?
(soft skills)

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

- Meke vještine su ključ zapošljivosti u vremenima naglih i konstantih promjena

Možeš li nabrojati neke koje smatraš važnima?

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Razgovarajmo o mekim vještinama!

- Baš kao samospoznaja, razvoj mekih vještina je nešto što nas prati kroz cijeli život
- Učimo ih i vježbamo od ranog djetinjstva, kroz školu, kroz studij, te kroz odnose s nama bitnim ljudima (prijatelji, obitelj, partneri, kolege, itd.)
- Razvijamo ih i kroz različite aktivnosti slobodnog vremena: igre, sport, umjetnost, volonterstvo, itd

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Što su to meke vještine?

- Set osobnih vještina koji se prevodi u naša znanja i stavove
- To su vještine koje se uče, razvijaju i vježbaju kroz (osobno, obrazovno, radno,...) iskustvo
-
- Pomažu ljudima da uđu u proces radnja-izvedba-stvaranje, kako bi riješavali probleme

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Primjeri mekih vještina

- To su karakteristike osobnosti, stavova i motivacije svake individualne osobe

✓ Rukovođenje

✓ Fleksibilnost / sposobnost prilagodbe

✓ Komunikacijske vještine

✓ Timski rad

✓ Otpornost

✓ Upornost

✓ Rješavanje problema i sukoba

PRILOG 3.1. | Modul 3 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Završne misli

U svijetu naglih i konstantih promjena,
Što misliš koju ulogu imaju meke vještine?

PRILOG 3.2. | Modul 3 / VJEŽBA 3**Kišobran asertivnosti. Kartice sa situacijama****Kartica A**

Za 5 minuta imaš jako važan razgovor za posao dvije ulice dalje od mjesta gdje se trenutno nalaziš. Kiša lijeva kao iz kabla, a ti na razgovor ne možeš stići mokr kao miš jer bi to ostavilo vrlo loš prvi dojam. Skloniš se na trenutak ispod ulaza u jednu zgradu, a kiša pada sve jače – počinješ vjerovati da ćeš izgubiti posao života. Odjednom pred sobom vidiš kišobran na podu, bez vlasnika na vidiku.

PRILOG 3.2. | Modul 3 / VJEŽBA 3

Kišobran asertivnosti. Kartice sa situacijama

Kartica B

Za 5 minuta imaš spoj u restoranu, dvije ulice dalje od mjesta gdje se trenutno nalaziš. Spoj je sa tvojim parnerom/icom iz snova. Sve si organizirao/la da bude savršeno: imaš svježu frizuru iz salona, najbolju (i skupu) odjevnu kombinaciju. Međutim, kiša lijeva kao iz kablja. Skloniš se na trenutak ispod ulaza u jednu zgradu, jer nemaš kišobran. Ne možeš dopustiti da sav tvoj veliki trud propadne – i najednom ugledaš napušteni kišobran na tlu!

PRILOG 3.2. | Modul 3 / VJEŽBA 3

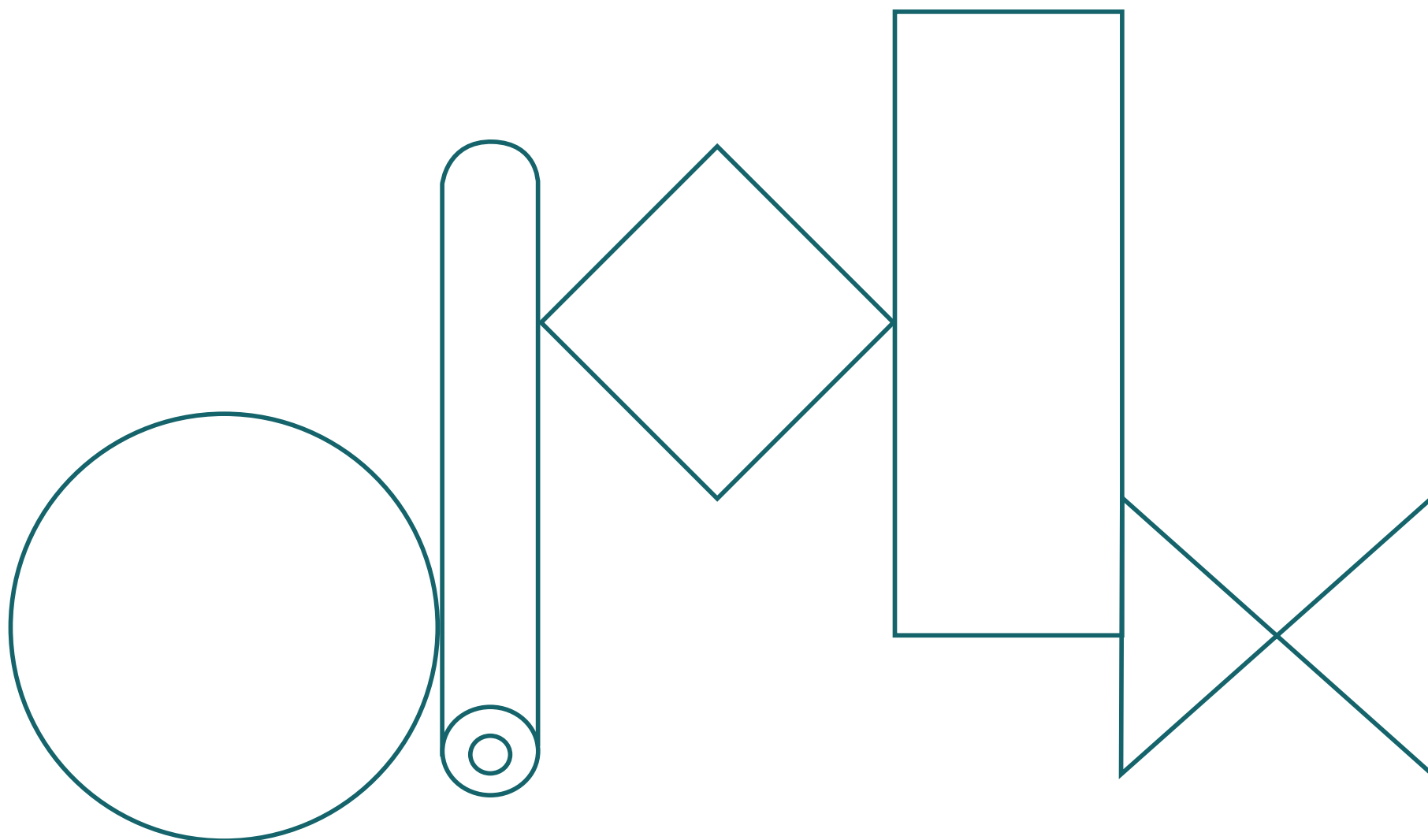
Kišobran asertivnosti. Kartice sa situacijama

Kartica B

En 3 minutos tienes que recoger a tu hija de cuatro años que se encuentra en su kínder cruzando la calle y frente donde tú estás. Ha comenzado a llover con mucha fuerza, y te has resguardado en la entrada de un establecimiento, pero ha comenzado a llover aún más, también tienes fiebre y mojarse sería fatal. El kínder de tu hija, es muy estricto con los horarios de recogida y ya te dieron un toque de atención la última vez que llegaste tarde, necesitas con urgencia un paraguas, de pronto ves uno en el suelo y sin nadie cerca...

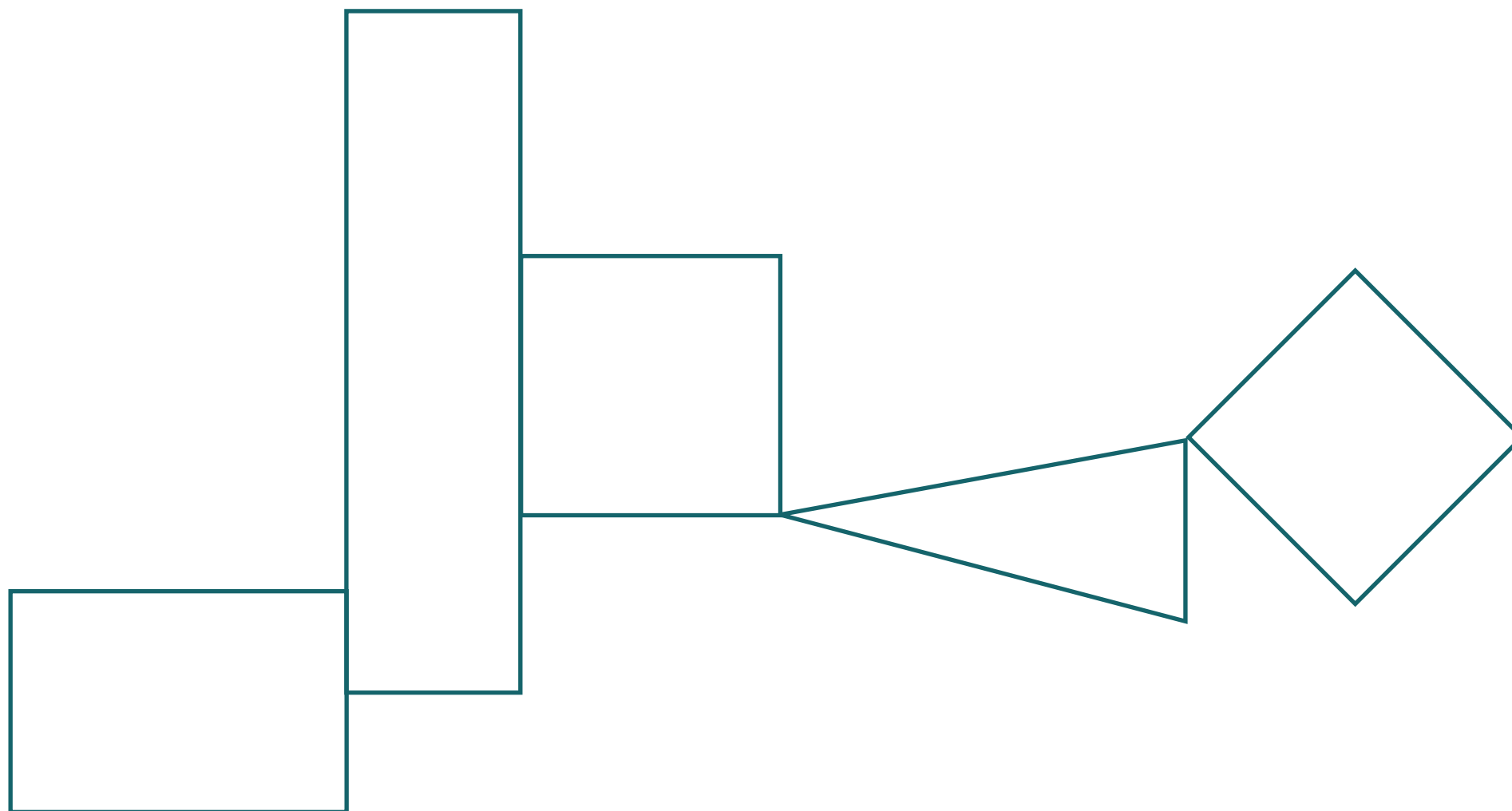
PRILOG 3.3. | Modul 3 / VJEŽBA 5

Umjetnički diktat. Slike za diktat

PRILOG 3.3. | Modul 3 / VJEŽBA 5

Umjetnički diktat. Slike za diktat

PRILOG 3.4. | Modul 3 / VJEŽBA 6

Razgovarajmo o diskriminaciji. Kartica s definicijama

Diskriminacija: nepriznavanje i ograničavanje prava pripadnicima drugih rasa, kultura, vjera ili drugoga spola (Školski rječnik hrvatskog jezika).

Diskriminacija je čin pravljenja neopravdanih razlika među ljudima na temelju skupina kojima pripadaju ili za koje se smatra da pripadaju.

Ljudi mogu biti diskriminirani na temelju svoje rase, roda, dobi, vjere, invaliditeta, seksualne orijentacije, te brojnih drugih kategorija. Diskriminacija se događa kada se prema pojedincima ili skupinama nepravedno postupa na gori način zbog njihove pripadnosti nekoj od navedenih kategorija. To uključuje ograničavanje mogućnosti ili prava članovima jedne kategorije koji su dostupni članovima druge.

PRILOG 3.5. | Modul 3 / Samostalan rad

Svoje odlike i sposobnosti možeš prepoznati kroz svoje hobije!

Mnogi ljudi nisu svjesni odlika i sposobnosti koje posjeduju – zbog toga te pozivamo da prođeš kroz ovu jednostavnu vježbu i identificiraš one odlike koje imaš, a koji možda još nisi ni svjestan/svjesna, kao i one odlike i sposobnosti koje trebaš dalje razvijati!

Upute:

- U prilogu ćeš pronaći tablicu hobija i s njima povezanih odlika i sposobnosti.
- Odaberi one hobije kojima se sam/a baviš, te pažljivo pročitaj s njime povezane odlike i sposobnosti. Za svaki hobi, podcrtaj one sposobnosti koje misliš da već imaš ili ih trenutno razvijaš.
- Odabrane hobije i povezane sposobnosti (samo one koje već posjeduješ ili trenutno razvijaš) zapiši u sljedeću tablicu, te u treći stupac opiši zašto misli da te sposobnosti već imaš/razvijaš:

Hobiji/interesi	Kompetencije	Opiši zašto
Hobiji ljubitelja životinja	Empatija	Ja sam osoba koja voli brinuti za životinje, za svoju obitelj i svoje prijatelje. Suosjećam s njima i želim im pomoći da se osjećaju što bolje.

Nakon što završiš prethodne korake, probaj u popisu hobija i sposobnosti pronaći one koje još nemaš, a koje misliš da će ti trebati u budućnosti (u osobnom životu, u radu, i sl.).

Zapiši ih na papir, te probaj smisliti na koji način ih možeš razviti (škola, tečajevi, novi hobiji,...). Svoje ideje zapiši u natuknicama.

PRILOG: Tablica hobija i povezanih odlika i sposobnosti* U prilogu će:

Hobiji na otvorenom (šetanje u prirodi, trčanje, planinarenje, kampiranje, i sl.):

- Sposobnost analize situacije i okruženja
- Sposobnost rješavanja problema
- Fleksibilnost i prilagodljivost
- Razboritost
- Odvažnost
- Tolerantnost
- Sposobnost vođenja

Hobiji ljubitelja životinja (briga za kućne ljubimce, i sl.):

- Empatija
- Suradnja i solidarnost
- Ustrajnost
- Odanost
- Odgovornost

Umjetnost i rukotvorine (crtanje, slikanje, fotografija, kiparstvo, šivanje, dizajn, keramičarstvo, pletenje, i sl.):

- Kreativnost
- Usredotočenost
- Poduzetništvo
- Marljivost
- Maštovitost
- Perfekcionizam

Ples:

- Fizička spremnost
- Želja za poboljšanjem
- Upornost
- Disciplina
- Marljivost
- Metodičnost
- Perfekcionizam

Film, kazalište i izvedbena umjetnost (gledanje filmova, serija i kazališnih priredbi; gluma, i sl.):

- Sposobnost analize
- Koncentracija
- Empatija
- Kritičko razmišljanje

Ukoliko glumiš:

- Odvažnost
- Sposobnost javnog nastupanja
- Sposobnost pamćenja

Kuhanje:

- Kreativnost
- Poduzetništvo

- Odgovornost
- Perfekcionizam
- Sposobnost obavljanja više zadataka istovremeno (multitasking)
- Strpljenje
- Preciznost

Kolekcionarstvo (sakupljanje raznovrsnih predmeta):

- Metodičnost
- Perfekcionizam
- Strpljenje
- Istraživanje

Sport:

- Fizička spremnost
- Želja za poboljšanjem
- Sposobnost rada pod pritiskom
- Upornost
- Disciplina
- Usredotočenost na rezultate
- Strateško razmišljanje
- Opornost

Pisanje:

- Sposobnost analize
- Znatiželjnost
- Introspektivnost
- Komunikacijske vještine
- Kreativnost
- Maštovitost

Provođenje vremena s obitelji i prijateljima:

- Suradnja i solidarnost
- Empatija
- Odanost
- Odgovornost
- Fleksibilnost i prilagodljivost
- Timski duh
- Tolerantnost
- Velikodušnost

Društvene igre:

- Koncentracija
- Komunikacijske vještine
- Usredotočenost na rezultate
- Strateško razmišljanje
- Strpljivost

Čitanje:

- Sposobnost analize
- Znatiželjnost
- Empatija
- Kritičko razmišljanje

- Komunikacijske vještine
- Introspektivnost
- Maštovitost

Moda i ljepota (stiliziranje, šminkanje, briga o koži i kosi):

- Sposobnost prepoznavanja i praćenja trendova
- Kreativnost
- Maštovitost
- Perfekcionizam
- Estetski smisao

Glazba (slušanje, sviranje, pjevanje):

- Maštovitost
- Osjetljivost i senzibilnost

Ukoliko sviraš i/ili pjevaš:

- Sluh
- Želja za poboljšanjem
- Kreativnost
- Koncentracija
- Upornost
- Disciplina
- Metodičnost
- Strpljivost

Nove tehnologije:

- Sposobnost prepoznavanja i praćenja trendova
- Znatiželjnost
- Informatička pismenost
- Usredotočenost na rezultate
- Sposobnost obavljanja više zadataka istovremeno (multitasking)

Putovanje:

- Sposobnost analize situacije i okruženja
- Znatiželjnost
- Empatija
- Sposobnost planiranja
- Istraživanje
- Tolerantnost

Volonterstvo:

- Suradnja i solidarnost
- Empatija
- Velikodušnost
- Optimizam
- Sposobnost obavljanja više zadataka istovremeno (multitasking)
- Osjetljivost
- Tolerantnost
- Timski duh

PRILOG

► Modul 4

Tehnološki napredak:
digitalna i zelena
tranzicija

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

[Link de descarga](#)

**Tehnološki
napredak:
Digitalna i zelena
tranzicija**

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Prepoznaješ li ova zanimanja?

Source: <https://ceslava.com/blog/35-fotografias-de-35-oficios-que-ya-no-existen/>

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

A ovo zanimanje?

Source: <https://lacronicadesalamanca.com/271046-el-factor-humano-iii-cajeras-de-supermercados/>

Source: <https://resilientdigital.com/los-cacos-se-digitalizan-nuevas-formas-de-robo-en-los-supermercados-con-autocobro/>

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

„Danas obrazujemo mlade ljude za poslove koji još ne postoje i za rješavanje problema kojih još nismo niti svjesni.”

Hans van der Loo, 2016.

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Jeste li znali da smo upravo u četvrtoj industrijskoj revoluciji?

- Industrija 4.0
- Velike i ubrzane promjene u tehnološkom i digitalnom razvoju koji prožima sve: politiku, gospodarstvo, kulturu i društvo
- Donosi nove načine organizacije društva

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Digitalna tranizicija

- Primjena digitalne tehnologije na procese u različitim područjima društva, na proizvode i sredstva za poboljšanje učinkovitosti, kvalitete i brzine u upravljanju stvarima, te iznad svega u otvaranju novih tržišnih prilika i stvaranju prihoda
- Prijenos svih analognih procesa u online procese

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Koje primjere digitalne tranzicije možemo nabrojati?

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Zelena tranzicija

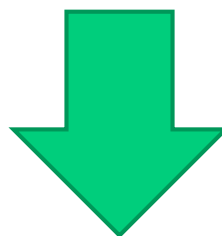
- Put k održivosti
- Proizlazi iz potrebe da se odgovori na višestruke izazove s kojima se čovječanstvo suočava kako bi se sanirala šteta nanesena okolišu zbog ljudskog utjecaja koji ga ugrožava

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Koje negativne utjecaje na okoliš
trebamo adresirati?

- Klimatske promjene
- Degradacija okoliša
- Siromaštvo i društvena isključenost koju uzrokuje
nejednako globalno onečišćenje

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Novi poslovi

- Da bi se adresirali ovi izazovi, nastaju novi tzv.

„zeleni poslovi”

- Dio su zelenog i održivog modela razvoja

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Oluja ideja

Imajući na umu utjecaj ove
dvije tranzicije na svijet rada:

Što misliš koje su najvažnije
vještine i kompetencije za
razviti?

PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Ključne kompetencije:

- **Digitalne kompetencije**

- Pretraživanje i upravljanje informacijama i podacima
- Komunikacija i suradnja u digitalnim okolinama
- Stvaranje digitalnog sadržaja
- Sigurnost
- Rješavanje problema

- **Zelene kompetencije**

- Utjelovljenje vrijednosti održivosti
- Prihvaćanje složene prirode održivosti (kritičko razmišljanje)
- Predviđanje održivih verzija budućnosti
- Djelovanje za održivost

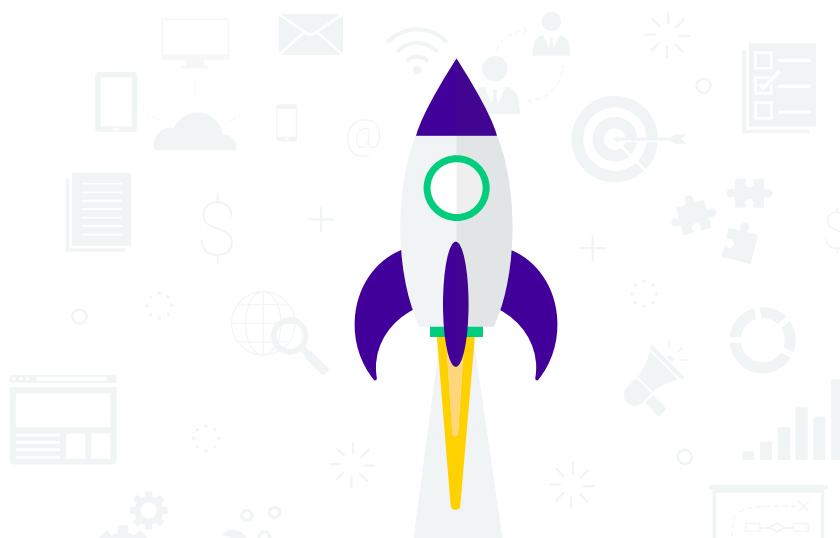
PRILOG 4.1. | Modul 4 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

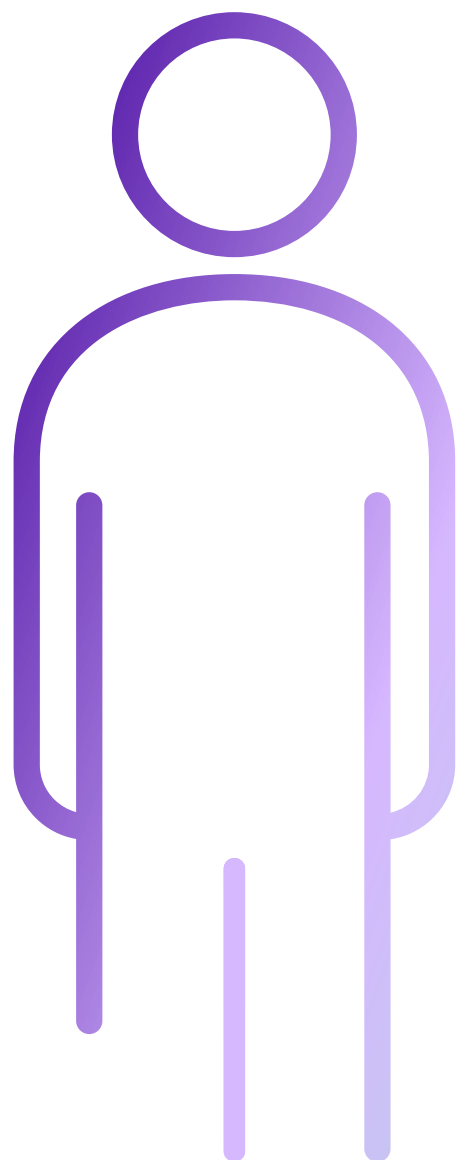
Završne misli

- Što mislite kakvi će biti poslovi budućnosti?
Što će ih karakterizirati?

PRILOG 4.2. | Modul 4 / VJEŽBA 3

Modeli ljudskih silueta

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Rodna pripadnost i odabir karijere

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Koje se osobine
stereotipno pripisuju
muškarcima, a koje
ženama?

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Da bi bolje razumjeli koncept rodne pripadnosti, trebamo na umu imati dva ključna pojma:

- Stereotipi
- Predrasude

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Što su stereotipi?

- Stereotipi su unaprijed stvorene ideje i široko prihvaćeni kriteriji čija je funkcija procesuirati informacije o drugima
- Reflektiraju vjerovanja o osobinama i kvalitetama određene grupe ljudi, koje ih mogu ograničavati od pristupa jednakim prilikama i pravima u društvu
- Manifestiraju se u obliku predrasuda

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Kako se stereotipi ugrađuju u naša mišljenja i stavove?

Individualna
perspektiva

Kroz vlastite interakcije s drugima
osobama i različitim društvenim
skupinama.

Kolektivna
perspektiva

Kroz prijenos i razmjenu s
roditeljima, vršnjacima, medije,
itd.

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Predrasude

Čin kojim **pozitivno ili negativno** ocjenjujemo stvarnost na temelju informacija i stereotipa koje imamo o grupi ljudi (u ovom slučaju, o muškarcima i o ženama).

Predrasude su mišljenja koja proizlaze iz procjene usklađenosti ponašanja muškaraca i žena s društvenim normama i društveno prihvaćenim ponašanjima koja se od njih očekuju.

U tom smislu, predrasuda je djelovanje i učinak preranog osuđivanja. Unaprijed, odnosno prerano osuđivati znači prosuđivati stvari na nepravedan način i prije pravog vremena.

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Razlika između roda i spola

Što je rod?

Rod je društvena i kulturna konstrukcija koju društvo stvara od bioloških razlika: rod je naučen, a to je učenje **različito u različitim kulturama**.

Što je spol?

Prema Španjolskoj kraljevskoj akademiji, to je „organsko, muško ili žensko stanje životinja i biljaka“. Drugim riječima, odnosi se na **biološke razlike** između muškaraca i žena.

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

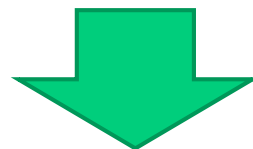

Definicije

- **Rod** su karakteristike i osobine koje društvo i kultura pripisuju ženama ili muškarcima, a **spol** se odnosi na biološke razlike između muškaraca i žena
- Pošto je rod društveno i kulturološki konstruiran, njegovi se izrazi mijenjaju s vremenom i razlikuju se od kulture do kulture
- U svim društvima postoje nejednakosti i nepravedne situacije koje proizlaze iz ovog različitog pripisivanja rodni uloga i mogućnosti muškarcima i ženama

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Rod se uči, nije dan od prirode.

- Uči se i utvrđuje od rane dobi iz naših odnosa s obitelji, vršnjacima, prijateljima, medijima, i društvom općenito.
- Prvenstveno se uči imitacijom.

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

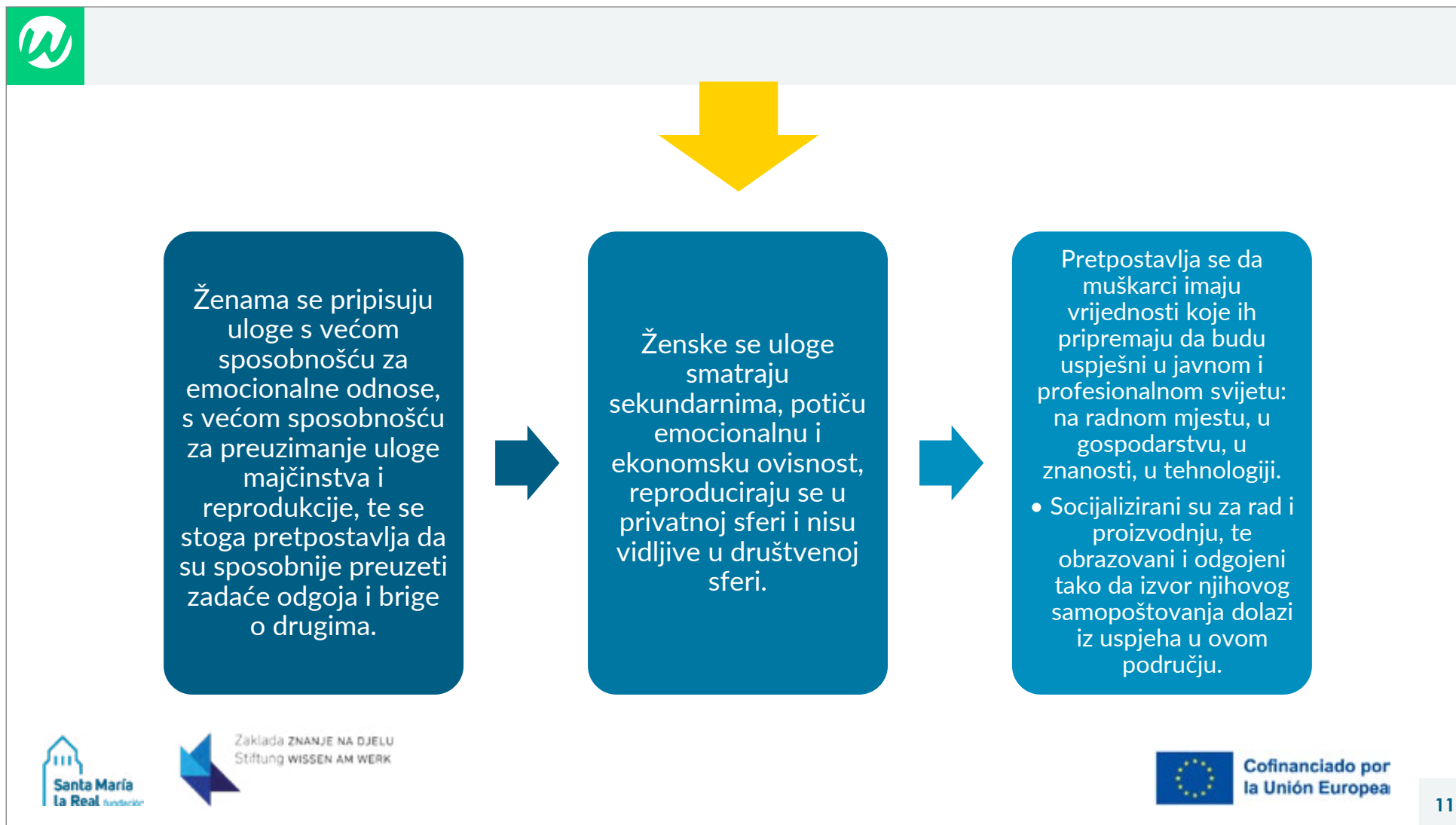

Učimo rodne uloge: kako biti i što raditi.

- Rodne uloge utvrđuju prihvatljiva i očekivanja ponašanja, funkciju i smisao postojanja muškaraca i žena (na različit način), kao i norme koje reguliratu kakvi bismo trebali biti i što moramo, možemo ili ne smijemo učiniti
- Naturalizirane su i normalizirane, tako da se naše iskustvo s njima često ne dovodi u pitanje, niti se identificira kao čimbenik koji stvara nejednakost i nepravdu

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

PRILOG 4.3. | Modul 4 / VJEŽBA 4

Aktivnost predstavljanja teme

Nejednakosti i diskriminacija

Društvena konstrukcija roda i rodni uloga, kao izraz patrijarhalne kulture i društva, prožima sve aspekte društvenog života i međuljudskih odnosa i uspostavlja društvene norme koje žene stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na muškarce.

Rodne nejednakosti izražene su i u području obrazovanja, zdravstva, u gospodarstvu, u poslovanju ili u načinu gledanja na žene i muškarce u medijima, u usklađivanju poslovnog i obiteljskog života, u pravnom sustavu te u politici. Jedan od najekstremnijih izraza nejednakosti je rodno uvjetovano nasilje. (Irene López, str. 21)

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Frizerka

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

**Medicinska
sestra**

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Učiteljica

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Tajnica

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Psihologinja

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Odgojateljica

PRILOG 4.4. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „ženskim“ zanimanjima

Spremačica

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Vatrogasac

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Vodoinstalater

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Računalni
tehničar

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

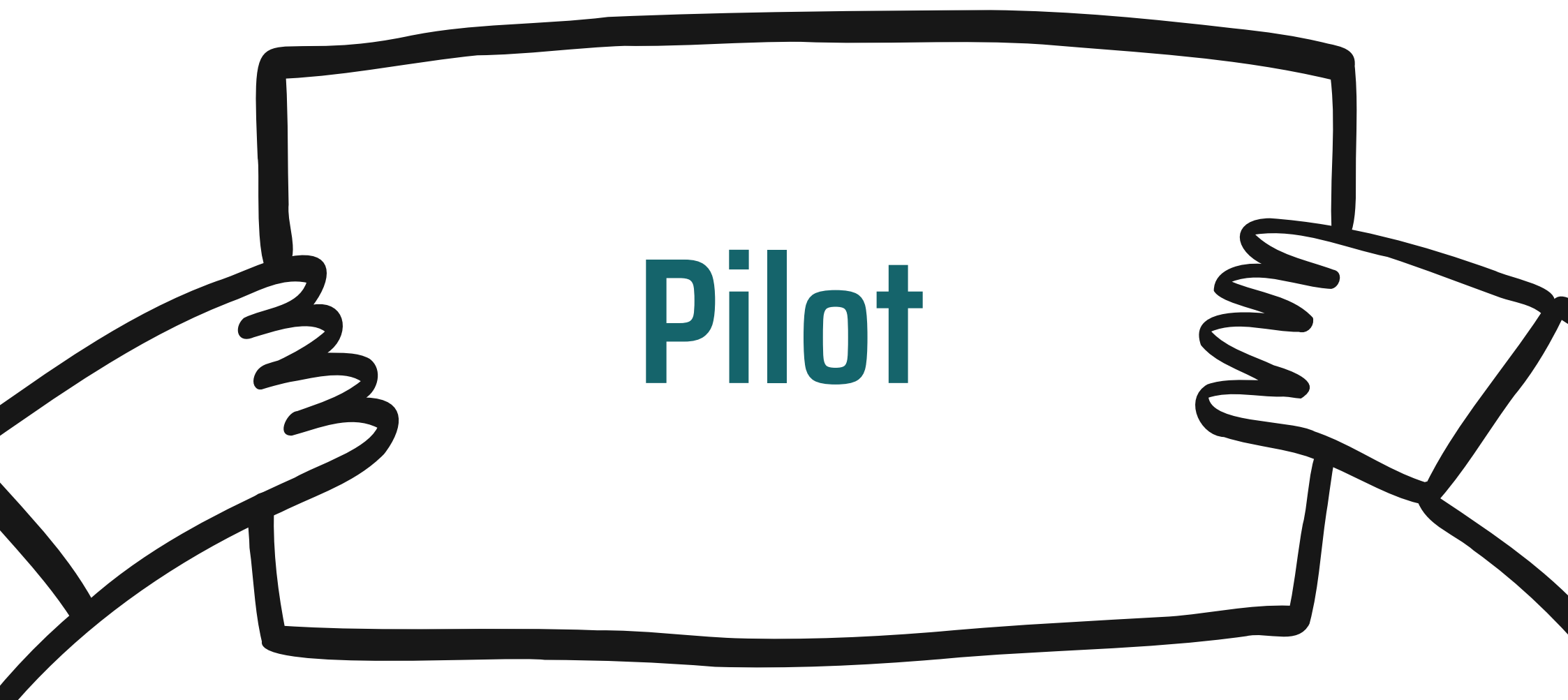

Dizajner
video igrice

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

Sportski
novinar

PRILOG 4.5. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude

Kartice sa stereotipno „muškim“ zanimanjima

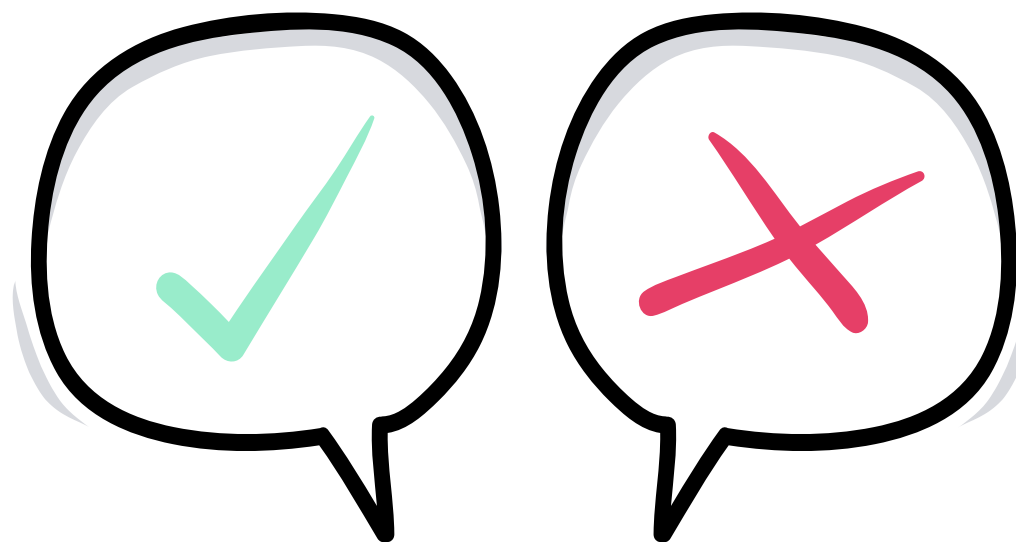
Grđevinar

PRILOG 4.6. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude Kartice za analizu

Kartice za analizu Vježbe 5.

Nakon što učenici odgovore, recite im točan odgovor i više informacija koje se nalaze na kartici.

Naglas pročitajte svaku izjavu i pitajte učenike je li ona TOČNA ili NETOČNA.

PRILOG 4.6. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude
Kartice za analizu

**Djevojke i žene
prirodno ne vole
rad u polju
tehnologije**

Društveno kulturni kontekst , mišljenje obitelji , rodne uloge i stereotipi , percepcija znanosti , informacije koje imamo o zanimanjima i naši osobni interesi neki su od elemenata koji utječu na odluke o karijeri.

Stoga je činjenica da djevojke i žene manje upisuju i manje rade u polju tehnologije, odnosno da ih navedeno polje manje privlači, konstruirana iz društvenih naloga i normi a ne nešto urođeno.

Prema tome, to je stanje koje se može promijeniti.

PRILOG 4.6. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude
Kartice za analizu

**To što ste
djevojka/žena ne
utječe na odabir
karijere**

Rod utječe na izbor studija i zanimanja. Studija OECD a naziva „Abeceda rodne ravnopravnosti u obrazovanju“ pokazuje da manje od 1 u 20 djevojaka razmatra studiranje u STEM području, dok 1 u 5 dječaka razmatra istu opciju.

Društveno i u obitelji, djevojke se puno manje potiče da idu u ova područja.

PRILOG 4.6. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude
Kartice za analizu

**Stvari su se
promijenile, danas
je u inženjerstvu
jednako žena koliko
i muškaraca**

U Europskoj je uniji samo 34 diploma na STEM području u 2022 godini otišlo u ruke žena. <https://est-hinktank.com/2022/03/24/women-in-stem-in-the-european-union-facts-and-figures/>

U Hrvatskoj je u 2020 godini na FER u studiralo samo 25 studentica (iako je i to napredak, sa 15 prije 10 godina). <https://www.fer.unizg.hr/novosti?@=2xcmv>

PRILOG 4.6. | Modul 4 / VJEŽBA 5

Zanimanja su za ljude
Kartice za analizu

**U pristupu
zaposlenje,
Danas žene imaju iste
mogućnosti kao
Ljudi**

Prema izvješću Svjetskog ekonomskog foruma ***“The Industry Gender gap Women and Work in the Fourth Industrial Revolution”*** iz 2016 godine, unatoč tome što žene čine većinski broj studenata na sveučilištima u cijelom svijetu, preko svih industrija čine 33 juniorskih zaposlenika junior level staff) 24 zaposlenika srednje razine mid level staff) te samo 9 čelnika i direktora.

PRILOG 4.7. | Modul 4 / Samostalan rad

Istraga

Upute:

Za ovu ćeš vježbu napraviti kratko istraživanje, koristeći različite izvore: vijesti, knjige, časopise, video uratke, itd.

Tražit ćeš informacije koje će ti pomoći odgovoriti na sljedeće pitanje:

Koji je značaj uključivanja žena u STEAM* karijere?

Pomoću informacija koje skupiš, napravit ćeš oglas – daj svojoj kreativnosti puno prostora, koristi fotografije, boje, animacije, tekst, itd.

Tvoj oglas treba odražavati ideje, koncepte i informacije koje odgovaraju na posatljeno pitanje.

Kao inspiraciju prije istraživanja, možeš pogledati neke od sljedećih videa:

Na engleskom:

<https://www.youtube.com/watch?v=W53Ks824GTA>

https://www.youtube.com/watch?v=gg_cDmCOBm8

<https://www.youtube.com/watch?v=sulLvR0u-2Q>

Na hrvatskom:

https://www.youtube.com/watch?v=RyrHP_x1s5A

<https://www.youtube.com/watch?v=oxCcDL9JJAw>

*STEAM područja su znanost, tehnologija, inženjerstvo, umjetnost, matematika (science, technology, engineering, arts, mathematics).

PRILOG

► Modul 5

Zanimanja, zvanja
i drugi oblici
osposobljavanja

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Zanimanja, zvanja i
opcije obrazovanja
i osposobljavanja

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

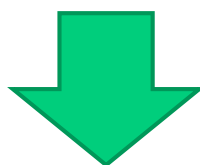

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Koliko su ti puta
postavljena
sljedeća pitanja?

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Oluja ideja

„Što želiš biti kada odrasteš?”

Što si želio/željela biti kada si bio
mlađi/mlađa?

Kako si se osjećao/la kad bi te pitali to
pitanje?

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Oluja ideja

Da te sada pitaju isto pitanje:

Što bi bio tvoj odgovor?
Jesi li čvrsto odlučio/la?
Kako se osjećaš kada ti se postavi
to pitanje?

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Normalno je da osjećaš

- Strah
- Nesigurnost
- Podvojenost

To nije jednostavna odluka.
Svoj profesionalni plan trebaš graditi korak
po korak.

Trebaš donijeti informirane odluke.

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

**Kako odabrati
smijer buduće
karijere u svijetu
promjena?**

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

**Tri ključna aspekta koja moraš
 poznavati i razvijati:**

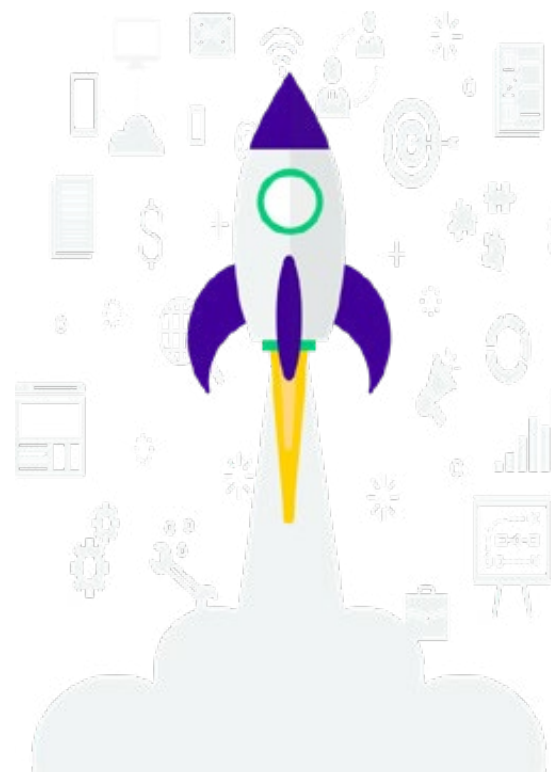
- Samospoznaja
- Poznavanje prilika obrazovanja i osposobljavanja
- Poznavanje zahtjeva tržišta rada

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Aktivno istražuj!

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Hrvatska: upisi u srednje škole

- Za informacije o prijemnim ispitima, uvjetima upisa i registraciji, možeš posjetiti:
 - <https://srednje.e-upisi.hr>
- Za opće informacije o upisnim postupcima, možeš posjetiti:
 - <https://gov.hr/hr/postupci-prijava-i-upisa-kandidata-u-srednje-skole/1026>
- Za kontakt podatke srednjih škola poredane po lokaciji, možeš posjetiti:
 - <http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=SS>

PRILOG 5.1. | Modul 5 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Hrvatska: upisi na fakultet

- Za informacije o prijemnim ispitima, uvjetima upisa i registraciji, možeš posjetiti:
 - <https://www.postani-student.hr/Ucilista/Default.aspx>
- Za opće informacije o vrstama programa visokog obrazovanja, možeš posjetiti:
 - <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/vrste-studija-u-republici-hrvatskoj>
- Za kontakt informacije o sveučilišnim centrima za karijeru, možeš posjetiti:
 - <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/visoka-ucilista/karijerni-centri>
- Za statističke podatke o upisima kroz posljednjih 10 godina, možeš posjetiti:
 - <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/statistike>

PRILOG 5.2. | Modul 5 / VJEŽBA 2

Snalaženje u moru zanimanja Matrični model

Upute:

Istraživanje može biti zabavno, osobito kada se radi o temama i stvarima koje te zanimaju, koje bude tvoj interes i znatiželju.

U ovoj vježbi trebaš razmisliti o pitanjima iz tablice, te istražiti koje mogućnosti daljnjeg školovanja su ti dostupne. Možeš posjetiti web stranice srednjih škola ili fakulteta koji su ti dostupni, te ti nastavnik/ca može pomoći u usmjeravanju na prave online izvore.

Koje vještine i kompetencije već posjeduješ?	Koji te poslovi i područja rada zanimaju?	Koje te srednje škole i/ili studiji te zanimaju?	Gdje imaju takve srednje škole i/ili studiji?	Koji su upisni kriteriji?
1.				
2.				
3.				

PRILOG 5.3. | Modul 5 / Samostalan rad

Intervju sa stručnjakom/stručnjakinjom

Pozivamo te da provedeš ključan korak u istraživačkom procesu: intervju!

Intervju je razgovor između dvaju ili više osoba, koji je vođen okvirom pitanja povezanih s određenom temom. Intervjui se provode sa stručnjacima i stručnjakinjama u temama o kojima želimo naučiti više.

Stoga ćeš za ovu vježbu morati pronaći barem jednog stručnjaka/inju ili studenta/icu koji rade ili studiraju u području koje tebe zanima. Glavni cilj ovog intervjuja je saznati više o njihovom poslu i/ili studiju, o zahtjevima, radnim zadacima, prilikama, i sl.

Ovi će te odgovori približiti stvarnosti zanimanja i područja koje te interesiraju, te će ti biti lakše procijeniti odgovara li ona uistinu tvojim ukusima, vrijednostima, sposobnostima i željama.

Upute:

Potraži osobu koja obavlja zanimanje, odnosno radi u području koje tebe zanima – možeš pitati svoje nastavnike/ce i roditelje za preporuke. Možeš potražiti i osobu koja se obrazuje za to zanimanje.

- Kada pronađeš pravu osobu ili osobe, s njima ćeš provesti kratki intervju. Trebaš smisliti 4 do 5 pitanja koja će ti dati ključne informacije za informirano donošenje odluka o vlastitoj karijeri. Evo nekoliko primjera pitanja – slobodno ih prilagodi svojim potrebama, ili dodaj nova pitanja ako nedostaju:
 - Što Vam se najviše sviđa u Vašem poslu i području rada?
 - Kakve radne zadatke obavljate na dnevnoj bazi?
 - S kojim se izazovima susrećete na poslu i u karijeri?
 - Koje vještine i kompetencije su potrebne da se obavlja Vaš posao?
 - Koje uvjete trebam ostvariti (obrazovanje, osposobljavanje, radno iskustvo) da radim Vaš posao, ili da radim u istom području rada?
- Tijekom intervjuja, zapisuj bilješke. Nakon intervjuja, bilješke uredi tako da su razumljive i spremi ih na mjesto gdje ih nećeš izgubiti.
- Da dobiješ više informacija, možeš intervjuirati više ljudi!

PRILOG

► Modul 6

Stvaranje
profesionalnog plana

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Stvaranje profesionalnog plana

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

„Ne radi se o idejama. Radi se o njihovom ostvarenju.”

Scott Belsky

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Oluja ideja

- Što znači napraviti plan? Što mislimo kada kažemo „idemo napraviti plan” ili „kakav je plan za vikend”?
- Koje aspekte uzimamo u obzir kada sastavljamo plan?
- Što mislite, što znači izraditi životni i profesionalni plan?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Kada pričamo o stvaranju životnog i profesionalnog plana:

- ✓ Planiramo tko želimo biti i što želimo raditi, kratkoročno, srednjeročno i dugoročno.
- ✓ Stvaranje životnog i profesionalnog plana **ne znači samo** odabir srednje škole/studija i zanimanja.
- ✓ Stvaranje životnog i profesionalnog plana je konstantna i aktivna aktivnost kojoj se stalno vraćamo, te nam pomaže u donošenju odluka u raznim stadijama života.

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

„Plan je instrument koji nam pomaže da shvatimo zašto postojimo, tko smo, kako smo i kamo idemo. Omogućuje nam da istovremeno postavljamo kratkoročne, srednjoročne i dugoročne ciljeve u različitim područjima naših života.”
(L. Pineda, 2009.)

- Planom definiramo rutu s koracima koje trebamo slijediti
- Postavlja smjernice za postizanje svega onoga što je potrebno da bi uspješno pristupili i završili školu ili studij koji želimo, te da bi se uspješno zaposlili i obavljali posao koji želimo

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Što mislite koje su najvažnije radnje koje trebamo poduzeti da bismo napravili dobar plan?

Koji alati i koraci su vam potrebni za razvoj vlastitog plana za život i karijeru?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Ključni elementi životnog i profesionalnog plana

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 1

Aktivnost predstavljanja teme

Osvrt na stvoreni plan

Razmatraj, procjenjuj i prilagođavaj.

- Životni i profesionalni plan je **podložan promjenama**: mijenjat će se tvoje želje i interesi, ali i stanje na tržištu rada
- Kao i sa svim drugim projektima, na životni i profesionalni plan treba se periodično osvrnuti kako bi osigurali da i dalje vodi k željenim ciljevima

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Moja karta profesionalnog razvoja

RADIONICA ZA UČENIKE/CE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Ključni elementi životnog i profesionalnog plana

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Kategorija 1: **TKO SAM JA?**

Razmisli o pitanjima:

- Što najviše voliš o sebi? Kojim bi se osobinama opisao/la?
Tijekom kojih aktivnosti izgubiš pojam o vremenu?
- Koje zadatke bi mogao/la obavljati s puno strasti tijekom života?
 - Što ti je najvažnije u životu?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Kategorija 2: **GDJE ŽELIM BITI?**

Razmisli o pitanjima:

- Gdje želiš biti za 10 godina i što želiš raditi?
 - Što želiš postići u životu?
- Koji su tvoji srednjoročni i dugoročni ciljevi?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

? Kategorija 3: **KOJE VJEŠTINE TREBAM?**

Razmisli o pitanjima:

- Koje vještine već posjeduješ?
- Koje vještine još trebaš razviti da postigneš ono što želiš?
 - Na koji ih način možeš razviti?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Kategorija 4: ŠTO TREBAM PODUZETI?

Razmisli o pitanju:

- Koje konkretne korake trebaš poduzeti da postigneš ono što želiš?

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Ključni elementi životnog i profesionalnog plana

PRILOG 6.1. | Modul 6 / VJEŽBA 2

Aktivnost predstavljanja teme

Osvrt na stvoreni plan

Razmatraj, procjenjuj i prilagođavaj.

- Životni i profesionalni plan je **podložan promjenama**: mijenjat će se tvoje želje i interesi, ali i stanje na tržištu rada
- Kao i sa svim drugim projektima, na životni i profesionalni plan treba se periodično osvrnuti kako bi osigurali da i dalje vodi k željenim ciljevima

PRILOG 6.2. | Modul 6 / VJEŽBA 3

Modeli naočala

Modeli pozitivnih naočala

PRILOG 6.2. | Modul 6 / VJEŽBA 3

Modeli naočala

Modeli negativnih naočala

PRILOG 6.3. | Modul 6 / VJEŽBA 4

Kartice sa situacijama za analizu

1. Ladica zanimanja

Kada sam bio u srednjoj školi, u ladici stola sam držao brošuru koja je govorila o budućnosti rada i ponudi različitih zanimanja. Tada sam bio klinac, razmišljao sam samo o nogometu i zabavi s prijateljima. Nije me zanimalo razmišljati dalje od sadašnjosti.

Jedva sam završio srednju školu. Sada više ne idem u školu, ne studiram, niti radim, jer se osjećam izgubljeno, kao da sam u drugoj dimenziji.

Danas sam nešto kopao po ladicama, gdje sam pronašao zgužvanu staru brošuru o budućnosti rada, koja me podsjetila na

PRILOG 6.3. | Modul 6 / VJEŽBA 4

Kartice sa situacijama za analizu

2. Na putu do zvijezda

Odmalena sam sanjala o putovanju do zvijezda. Sastavljala sam razne rakete, letjelice, pa čak i strojeve za teleportaciju kako bi stigla do mjeseca. Nikada se nisam htjela igrati s lutkama, samo sam željela doći do zvijezda.

Sve dok se jednog dana tijekom večere nisam odvažila naglas reći „Želim biti inženjerka zrakoplovstva“. Tišina je ispunila sobu, ali pogledi mojih roditelja su rekli sve što je trebalo. Moja je mama prekinula šutnju i rekla: „Ali to je posao za muškarce, koliko uopće ima žena astronautkinja?“

Sada, kada krećem u novu avanturu, duboki strah i sumnja iskaču iz mene svaki put kada pomislim želim li doista doći do zvijezda.

PRILOG 6.3. | Modul 6 / VJEŽBA 4

Kartice sa situacijama za analizu

3. Treća sreća

Kad bi vam pričao o svom putu od škole do posla, moramo bih vam reći da je to bilo kao priča o vilama i zlim, bijednim goblinima čija je jedina svrha osigurati da nikada ne dobijete ono što želite.

Vjerujte mi, ovaj put nikada nije ravna linija. Nekada mi se čini da je moja sudbina odbijati dobru sreću. Već sam imao dva neuspjela pokušaja koji su me koštali par godina.

Školovao sam se za sanjara, a pokazalo se da za to nema posla.

Ali bilo što bilo, bez obzira kako loše stvari postanu, ja odlučujem da

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRILOG

ODJELJAK 3

Osnaživanje obitelji

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Profesionalno usmjeravanje od doma

RADIONICA ZA RODITELJE

Zaklada ZNANJE NA DJELU
Stiftung WISSEN AM WERK

Cofinanciado por
la Unión Europea

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Započnimo s nekoliko pitanja...

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Kako se osjećate kada razmišljate o profesionalnoj budućnosti svoje djece?

Što mislite koja je temeljna uloga obitelji u profesionalnom usmjeravanju?

Kada bismo trebali započeti s usmjeravanjem i savjetovanjem od doma?

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Napravite plan kao obitelj!

Definirajte plan radnji i strategija, uzimajući u obzir tri ključna aspekta:

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

1. Samospoznaja

Što mogu učiniti kao roditelj da podržim i poduprem svoje dijete prema samospoznaji?

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Hrvatski kontekst

HZZ

- E-usmjeravanje

Hrvatska zaklada
za znanost

- Put karijere

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

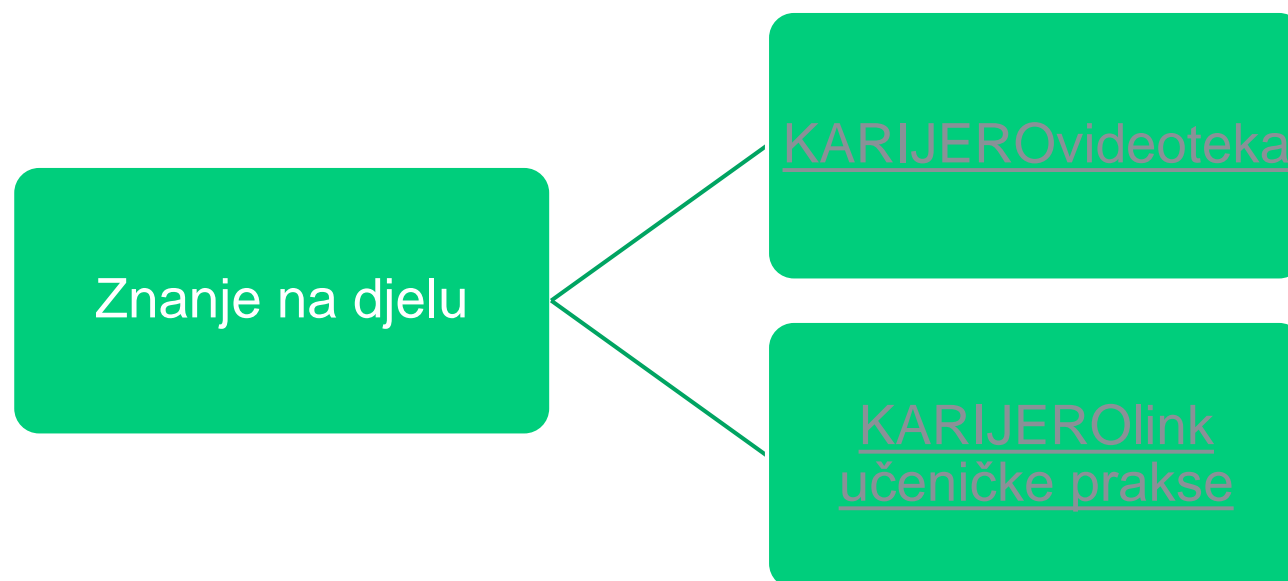
2. Istraživanje opcija daljnjeg školovanja i zapošljavanja

Što mogu učiniti kao roditelj da podržim i poduprem svoje dijete u istraživanju opcija za njihovu budućnost?

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Hrvatski kontekst

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

3. Poštivanje individualnosti procesa donošenja odluka

Kako mogu pružiti potporu svom djetetu, bez da na njega/nju stavljam teret vlastitih očekivanja?

PRILOG 7.1. | ODJELJAK 3

Aktivnost predstavljanja teme

Vježba: Analiza videa

PRILOG 7.2. | ODJELJAK 3

Plakat za podizanje svijesti

Nekoliko
savjeta...

Profesionalno usmjeravanje u obitelji

Znamo da uvijek postoji zabrinutost u procesu donošenja odluka o profesionalnoj budućnosti – i često ne znamo kao da vlastito dijete podržimo u ovom procesu.

Aktivnosti i savjeti profesionalnog usmjeravanja koje djeca dobivaju u školi su vrlo važni, ali radnje koje možemo napraviti kao roditelji i kao obitelj su ključne.

1 Njeguajte obiteljsko okruženje puno povjerenja

U kojem postoji sloboda izražavanja osjećaja koji se javljaju tijekom tranzicije iz osnovne u srednju školu, iz srednje na fakultet, ili iz školovanja u svijet rada.

Povjerenje je popraćeno poštovanjem osjećaja i aktivnim slušanjem svih strahova i proturječja koja se mogu pojaviti u procesu donošenja odluka o vlastitoj budućnosti, bez zauzimanja autoritativnog stava ili donošenja odluka za dijete.

2 Pružite podršku svom djetetu da pronađe samo sebe

Samospoznavanje je nešto što razvijamo tijekom cijelog našeg života. U različitim fazama osobnog razvoja možemo spoznati aspekte samih sebe koje nismo svjesno poznavali do tog trenutka. Dakle, potpuno je normalno da vaša djeca imaju sumnje ili da ne znaju jasno što žele raditi u budućnosti.

Budite strpljivi s njima i podržite ih u otkrivanju interesa. Provedite s njima aktivnosti istraživanja mogućnosti budućeg obrazovanja i zapošljavanja, te ih podsjetite na one karakteristike, talente, vještine, znanja i interese koje su već osvijestili.

3 Istražujte se i informirajte

Važno je biti svjestan obrazovne ponude koja je dostupna djeci i mladima, novih trendova na tržištu rada, uvjetima na tržištu, te najtraženijim vještinama u svijetu rada. Nemojte zaboraviti da uvjeti s kojima se vaša djeca suočavaju nisu isti kao oni s kojima ste se vi suočavali u njihovoj dobi. Pobrinite se da su informacije s kojima raspolazete ažurne!

I posljednje, ne zaboravite poticati aktivno sudjelovanje svog djeteta u samom procesu istraživanja i informiranja. Ne trebamo donositi odluku za djecu ili im prezentirati gotove opcije, već ih trebamo poticati da se zauzmu sami za sebe i preuzmu aktivnu ulogu u ovom procesu, sve dok im mi pružamo potporu.

4 Ne radi se o ispunjavanju naših očekivanja

Mnogo puta želimo riješiti sve za našu djecu, donijeti odluke za njih, zahtijevati da odaberu karijeru koju smatramo unosnom, ili se pak nadamo da će se pronaći u sličnom (ili suprotnom!) području rada od nas. Međutim, stavljanje naših vlastitih očekivanja na djecu ih ne približava zadovoljavajućoj profesionalnoj budućnosti, već ih često ispunjava frustracijom i demotivacijom.

Ne zaboravite da izbor karijere znači i izbor načina života, i on mora proizaći iz osobne odluke djeteta i njihove individualnosti, kako bi oni pronašli ono u čemu stvarno mogu pronaći sreću.

PRILOG 7.3. | ODJELJAK 3

Plakat su uputama

Upute za crtanje vlastitog čudovišta:

Na komadu bijelog papira, nacrtajte čudovište sa sljedećim odlikama:

- S velikom glavom.
- S malim tijelom.
- S dugačkim rukama.
- S kratkim nogama.
- S velikim stopalima.
- Sa šiljastim ušima.
- S jednim okom.

Literatura

Carbonell, J. (2001). *La aventura de innovar. El cambio en la Escuela*. Madrid: Ediciones Morata.

Tobón, S. (2006). *Método de trabajo por proyectos*. Madrid: Uninet.

Laura Balsalobre, Rosario Isabel Herrada (2018). APRENDIZAJE BASADO EN PROYECTOS EN EDUCACIÓN SECUNDARIA: EL ORIENTADOR COMO AGENTE DE CAMBIO. REOP. Vol. 29, nº3. España.

Gabriela Rebeca Baque Reyes, Gladys Isabel Portilla Fican. (2021). El aprendizaje significativo como estrategia didáctica para la enseñanza – aprendizaje. Pol. Con. (Edición núm. 58) Vol. 6, No 5. España.

Carla Blancafort, Judith González y Ornela Sisti. (2019). Pedagogías Emergentes en la Sociedad Digital. EL APRENDIZAJE SIGNIFICATIVO EN LA ERA DE LAS TECNOLOGÍAS DIGITALES. Universidad de Barcelona.

Concesa Caballero Sahelices. (2009) ¿QUÉ APRENDIZAJE PROMUEVE EL DESARROLLO DE KOMPETENCIJE? UNA MIRADA DESDE EL APRENDIZAJE SIGNIFICATIVO. REVISTA QURRICULUM. Universidad de Burgos. España

Aurora Estrada García. (2012). El aprendizaje por proyectos

y el trabajo colaborativo, como herramientas de aprendizaje, en la construcción del proceso educativo, de la Unidad de aprendizaje TIC´S. Revista Iberoamericana para la Investigación y el Desarrollo Educativo, Vol. 3, Núm. 5. Instituto Politécnico Nacional. España.

María Zambrano Briones, Adela Hernández Díaz, Karina Mendoza Bravo. 2022. El aprendizaje basado en proyectos como estrategia didáctica. Artículo Revista: Conrado vol.18 no.84 Cienfuegos ene.-feb. 2022.

Romero, Mervis (2019). 10 ideas para fomentar la creatividad en el aula. Revista digital Eres Mamá. Grupo MCon-tigo. España.

Nocua Cubides, Á. P. (2021). Orientación vocacional para mujeres en POTREBNO VRIJEMEs de revolución tecnológica. MLS Educational Research, 5(1), 7-24. doi: 10.29314/mlserv5i1.461.

Barrientos, P., Montenegro, C. ., & Andrade, D. . (2022). Perspectiva de Género en Prácticas Educativas del Profesorado en Formación: Una Aproximación Etnográfica. Revista Internacional De Educación Para La Justicia Social, 11(1). <https://doi.org/10.15366/riejs2022.11.1.013>

Magisterio. Educar Especial II Jornadas de Orientación

Profesional. Artículo “ El 55% de los adolescentes no escoge vocación de acuerdo a sus intereses”, febrero 2022 En: <https://www.magisnet.com/2022/02/el-55-de-los-adolescentes-no-escoge-vocacion-de-acuerdo-a-sus-intereses/>

Qué es la orientación educativa y qué beneficios aporta, marzo 2021. UNIR Revista. En: <https://www.unir.net/educacion/revista/orientacion-educativa/#:~:text=Resoluci%C3%B3n%20de%20problemas%3A%20la%20orientaci%C3%B3n,aula%20y%20en%20el%20hogar.>

CARPIO CAMACHO, Adilen Y GUERRA RUBIO, Luisa María. La orientación profesional de los alumnos que ingresan a la educación superior. Rev. bras. orientac. prof [online]. 2007, vol.8, n.2 [citado 2022-08-09], pp. 11-24 . Disponible em: <http://pepsic.bvsalud.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1679-33902007000200003&lng=pt&nrm=iso>. ISSN 1984-7270.

Holland, J. L. (1997). Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments (3rded.). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

Francisco Arroyo Herrería, 2019. Revolución tecnológica: la era de las KOMPETENCIJE blandas. Universidad de Cantabria. España. En:[https://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/17506/ARROYOHERRER% c3%8dAFRANCISCO.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/17506/ARROYOHERRER%c3%8dAFRANCISCO.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Tobón, S. (2005). *Formación basada en KOMPETENCIJE: Pensamiento complejo, diseño curricular y didáctica*. Ecoe ediciones.

María Mercedes Ramírez Franco, 2020. LAS KOMPETENCIJE BLANDAS EN LA SOCIEDAD DEL SIGLO XXI. Ciudad de México. En: https://www.ielit.org/wp-content/uploads/2021/11/EducacionLiteracidad_CIELIT_UniversityPress.pdf#page=176

European Commission, Joint Research Centre, Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., et al., *LifeComp : the European Framework for personal, social and learning to learn key competence*, Publications Office of the European Union, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/302967>

Council of Europe. February 2021. The reference framework of competences for democratic culture in brief. En: <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

César García-Rincón de Castro. Cocinando Aprendizajes. En: <http://www.cocinandoaprendizajes.org>

World Economic Forum, 2022 en: <https://es.weforum.org/agenda/2022/06/futuro-del-trabajo-davos-2022/>

"DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes" por el Centro de Investigaciones Comunes de la Comisión Europea, 2022.

European Commission. 2022 GreenComp. The European sustainability competence framework. En: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040>

UNESCO 2021: Investing in Career Guidance. En: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378215>

PINEDA, L. (2009) Cómo planear estratégicamente la vida.

Propuesta y ayudas metodológicas. Bogotá, Editorial San Pablo.

Boza, A., Méndez, J.M. & Toscano, M. (2015). Elaboración de proyectos profesionales en la formación profesional. Estudio de casos en centros de la provincia de Huelva. Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 18 (2), 91-105

Comisión Europea, 2018. Educación y formación profesional: ¿puedo optar a una carrera profesional? En: https://eures.ec.europa.eu/vocational-education-and-training-there-career-me-2018-11-30_es

Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion. Preparing for the jobs of the future. European Vocational Skills Week 2018. https://vocational-skills.ec.europa.eu/news/preparing-jobs-future-2018-10-04_en

JARA ATIENZA. Las carreras con más salidas y las profesiones con mejores sueldos. Revista FORBES 4 abril 2022. En: <https://forbes.es/economia/149346/las-carre-ras-con-mas-salidas-y-las-profesiones-con-mejores-suel-dos/>

Artículo de noticia, 2022. Redacción Educaweb: "Los ciclos de FP y los grados universitarios con más empleo". En: <https://www.educaweb.com/noticia/2021/09/28/10-estu-dios-fp-grados-universitarios-mas-empleo-19681/>

LÓPEZ, Irene. 2005. "Género negado, vivido y la política de desarrollo. El concepto de género y sus implicaciones para el desarrollo". Working papers / Munduan. Universidad del País Vasco, España.

Sánchez-Martín, M. (2020). Influencias socio-familiares en la elección de los estudios de formación profesional. Revista Latinoamericana de Estudios de Familia, 12 (1), 44-62. DOI: 10.17151/rlef.2020.12.1.4.

Avendaño Rodríguez, K. C., Magaña Medina, D. E. y Flores Crespo, P. (2020). Influencia familiar en la elección de carreras STEM (Ciencia, tecnología, ingeniería y matemáticas) en estudiantes de bachillerato. Revista de Investigación Educativa, 38(2), 515-531. DOI: <http://dx.doi.org/10.6018/rie.366311>

Mª Pilar Cáceres, Francisco Manuel Raso, Antonio M. Rodríguez y José Mª Romero. 2021. La elección de carrera desde un enfoque de género. Factores clave e implicaciones socioeducativas. Universidad de Granada. Artículo de opinión: <https://www.educaweb.com/noticia/2017/11/29/eleccion-carrera-enfoque-genero-factores-clave-implicaciones-socioeducativas-16203/>

Euronews, abril 2021. La Unión Europea aspira a una digitalización completa para 2030. En: <https://es.euronews.com/next/2021/05/19/la-union-europea-aspira-a-una-digitalizacion-completa-para-2030>

Viviana González Maura. Diciembre 2009. Autodeterminación y conducta exploratoria. Elementos esenciales en la competencia para la elección profesional responsable. Revista Iberoamericana. En: <https://rieoei.org/historico/documentos/rie51a10.htm>

Diputación de Barcelona. 2020. Guía 5 Reiniciemos. Área de educación, deportes y juventud. FEMTEC. Dinámica G5D1. Protagonistas. En: <https://www.diba.cat/es/web/fem-tec/reiniciem>

Álvaro Soler. 17 de diciembre 2020. Orientación Vocacional y Género: Un origen sociocultural. Artículo. En: <https://www.menteyciencia.com/orientacion-vocacional-y-genero-un-origen-sociocultural/>

Metodički priručnik za profesionalno usmjeravanje učenika: na putu do tržišta rada

Wake up your vocation

wake-up-vocation.eu

The "Wake up your vocation" project is co-funded by the Erasmus+ programme of the European Union. The contents of this presentation are the sole responsibility of the of the Fundación Santa María la Real and neither the European Commission nor the Spanish Service for the Internationalisation of Education (SEPIE) is responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Employment and Entrepreneurship Area of the Santa María la Real Foundation

www.areaempleofsmr.es

areaempleo@santamarialareal.org

